شهادت حضرت امام زین‌العابدین(ع) را تسلیت می‌گوییم

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۱۹ مرداد ۱۴۰۱
• ۱۲ محرم ۱۴۴۴
• ۱۰ اوت ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۳۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۲۱ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

مذاکرات وین در گام‌های پایانی

دور تازه مذاکرات رفع تحریم‌ها پس از نزدیک ۵ ماه وقفه، از روز پنجشنبه، ۱۳ مرداد در پایتخت اتریش آغاز شد. گفت‌وگوها پس از آن آغاز شد که جوسپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا ادعا کرد برای نجات توافق هسته‌ای، پیش‌نویس جدیدی را ارائه کرده که به‌تعبیر او بهترین نوع پیشنهاد است و با جزئیات دقیق به لغو تحریم‌ها و همچنین گام‌های هسته‌ای موردنیاز برای بازگرداندن برجام می‌پردازد. دوشنبه، ۱۷ مرداد نیز با پایان این دور از گفت‌وگوها، هیات مذاکره‌کننده جمهوری اسلامی ایران به تهران بازگشت. گفت‌وگوها در حالی به مراحل سرنوشت‌ساز رسیده که رسیدن به خط پایان و توافق نهایی معطل تصمیم‌های سیاسی غرب به‌ویژه ایالات متحده امریکا، به‌عنوان طرف نقض‌کننده توافق سال ۹۴ است. هیات جمهوری اسلامی ایران تاکید دارد لازمه رسیدن به توافق، پایدار بودن رفع تحریم‌ها به‌نحوی تضمین شده است و اینکه موضوعی نباید به‌عنوان اهرم فشار برای استفاده علیه ایران در آینده باقی بماند. ۲

هزار میلیارد تومان به حساب صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز شد

کورسوی امید در بورس تهران

شنبه، ۱۵ مرداد، هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شد. مهدی صبایی، مدیرعامل صندوق تثبیت بازار سرمایه نیز از تزریق ۶ هزار میلیارد تومان دیگر از منابع صندوق توسعه به صندوق تثبیت خبر داد. بدین‌ترتیب انتظار می‌رود در مجموع ۷ هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی با هدف جلب اعتماد سرمایه‌گذاران به بورس تهران تزریق شود. در چنین شرایطی، چند سوال اساسی مطرح می‌شود؛ نخست آنکه آیا این گونه حمایت‌های مستقیم و تزریق نقدینگی به بورس، راه‌حل درستی است یا خیر؟ بسیاری از کارشناسان و فعالان بورسی مخالف تزریق نقدینگی به بازار سرمایه از سوی دولت و دخالت آشکار این نهاد سیاست‌گذار در عملکرد بورس هستند؛ با این وجود تاکید دارند دخالت‌های سیاست‌گذاران در بورس تهران بر سایر حوزه‌ها تاثیر دارد و سیگنال‌های منفی متعددی را روانه بازار می‌کند. برخی معتقدند باوجود نقاط قوت و ضعف تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار، عملکرد دولت در شرایط نابسامان بورس نیز جای سوال دارد. ۱۱

بررسی ظرفیت‌های اقتصادی دریا به مناسبت روز جهانی دریای خزر

خزر آب می‌رود

۷-۹-۱۳-۱۵

عکس: ایسنا

سرمقاله

ضرورت توجه به اقتصاد دریامحور ۲

یادداشت‌های امروز

بورس تهران در نقطه تعادل ۱۱

بهترین شریک کدام است؟ ۱۲

مسیر تحقق رشد اقتصادی دریاپایه ۹

گفت‌وگو

بلاتکلیفی رژیم حقوقی دریای خزر ۱۰

تعامل سازنده کلید حل مشکلات ۱۲

گزارش‌های روز

ادامه موازی‌کاری در سامانه‌ها ۴

تجارت یکپارچه نشد ۸

سرمقاله

ضرورت توجه به اقتصاد دریامحور

عاطفه خسروی
سردبیر

چند روز پیش معاون اول رئیس‌جمهوری با اشاره به ضرورت توجه به اقتصاد دریامحور تاکید کرد تاکنون از اقتصاد دریامحور غفلت شده است. اهمیت توجه به اقتصاد دریا تا آنجاست که در بند ۲ سیاست اقتصاد مقاومتی بر استفاده بهینه از موهبت دسترسی به دریا در توسعه اقتصادی تاکید شده است. بدون توجه به اقتصاد دریامحور و انتقال این مفاهیم به عموم و درک اهمیت دریا، پیشرفت همه‌جانبه محقق نخواهد شد، این در حالی است که نگاهی به آمارهای اقتصادی بیانگر کم‌توجهی ما به دریا به‌عنوان ابزاری برای توسعه است. حقیقت این است که ما از ظرفیت اقتصادی دریا و حفظ و حراست از محیط‌زیست آن غفلت کرده‌ایم و فرصت‌های بسیاری را در جهانِ به‌سرعت در حال تحول، از دست داده‌ایم. با این همه هنوز هم برای جبران کاستی‌ها فرصت داریم و می‌توان با همکاری کشورهای منطقه از این مزیت اقتصادی بهره برد.

پهنه آبی خزر بیش از ۳۶۰ هزار کیلومتر مربع مساحت و تاثیر غیرقابل انکاری بر اقتصاد کشورهای پیرامونی دارد؛ بر همین اساس حدود ۱۸ سال پیش کشورهای حاشیه بزرگ‌ترین دریاچه جهان زنگ خطر حیات این دریاچه را شنیدند و برای سر و سامان دادن به وضعیت آن دست به کار شدند. تلاش‌ها ۱۲ اوت ۲۰۰۶ (۲۱ مرداد ۱۳۸۵) با لازم‌الاجراشدن کنوانسیون تهران نتیجه داد و ۱۳ سال بعد در سال ۲۰۱۸ منجر به امضای کنوانسیون وضعیت حقوقی دریای خزر شد. از آن پس ۲۱ مرداد باعنوان روز خزر در تقویم ایران جای گرفت. باوجود اینکه این روز از نگاه ۵ کشور حاشیه خزر نقطه عطفی برای همگرایی محسوب می‌شود، همچنان جای مناسبات اقتصادی بین این کشورها در قالب قراردادهای دو و چندجانبه خالی است، در حالی که این منطقه در همسایگی بازارهای بزرگی مانند هند، جنوب آسیا و کشورهای آسیای میانه قرار دارد.

از سوی دیگر دریای خزر از منابع غنی انرژی برخوردار است و از نظر ذخایر نفت و گاز موجود در ساحل و زیربستر نیز پس از خلیج‌فارس و سیبری، مقام سوم را به خود اختصاص داده است.

موقعیت استراتژیک ایران که از شمال به دریای خزر و از جنوب به خلیج‌فارس و دریای عمان متصل است، ظرفیت‌های فوق‌العاده‌ای برای توسعه روابط اقتصادی و تجاری میان کشورهای ساحلی دریای خزر و دیگر کشورهای منطقه ایجاد کرده است. اما به‌راستی چقدر از این فرصت بهره برده‌ایم و برای زنده نگه داشتن این مزیت خدادادی برای آیندگان چه اقداماتی انجام داده‌ایم؟

به گواه آمار گرچه حجم مبادلات تجاری بین کشورهای ساحلی خزر روندی رو به رشد دارد، اما متناسب با روابط سیاسی این کشورها نیست؛ از همین رو به‌گفته فعالان اقتصادی، اهتمام دولت‌ها در بسترسازی و فعال‌کردن بخش‌های خصوصی، تسهیل صدور روادید تجاری و کاهش و به صفر رساندن تعرفه‌های تجارت ترجیحی در قالب قراردادهای دو یا چندجانبه می‌تواند باعث افزایش حجم روابط اقتصادی حوزه خزر شود.

بسیاری از فعالان اقتصادی معتقدند ظرفیت بنادر ایران در شمال و جنوب کشور بیش از میزان بهره‌وری کنونی است. این گروه بر استفاده از بنادر کشور در شمال و جنوب برای ترانزیت کالا به کشورهای محصور در خشکی نظیر کشورهای آسیای میانه تاکید دارند؛ بنابراین حمل‌ونقل دریای خزر برگ برنده کشور در تعامل اقتصادی با کشورهای حاشیه دریای خزر است و می‌تواند برای ایران امتیازات اقتصادی مختلفی در پی داشته باشد.

بنا به اعلام وزارت راه و شهرسازی، سیدعلی حسینی، رئیس کمیسیون حمل‌ونقل اتاق بازرگانی ایران ظرفیت کنونی بنادر شمالی ایران را ۳۰ میلیون تن خوانده که از این میزان فقط میلیون ۵ تن مورد استفاده قرار گرفته و به این ترتیب ایران تنها از ۲۰ درصد ظرفیت این بنادر بهره‌مند شده است.

این آمار در حالی عنوان می‌شود که بسیاری حمل‌ونقل دریای خزر را راه تنفس تجارت خارجی و حمل‌ونقل بین‌المللی ایران می‌دانند. به این ترتیب این مهم می‌تواند برای ایران امتیازات اقتصادی مختلفی اعم از امضای توافقنامه‌ها و همکاری‌های مشترک اقتصادی به‌دنبال داشته باشد. قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال-جنوب یک ظرفیت اقتصادی ویژه برای ایران به‌شمار می‌رود و باتوجه به تمایل کشورهای همسایه برای استفاده از بنادر شمالی ایران برای انتقال کالا، باید از ظرفیت این بنادر در راستای رونق اقتصادی بهره‌مند شویم. باتوجه به موارد یادشده، روز ملی خزر بهانه‌ای است تا با مرور فرصت‌ها و کاستی‌ها بر این ظرفیت مهم توسعه‌ای تاکید کنیم. بدون شک بهبود تراز تجاری در دریای خزر به نفع ایران است و باید از این مزیت بهره برد.

اهداف «خیام» صلح‌آمیز و غیرنظامی است

یک موشک سایوز روسی صبح دیروز ماهواره ایرانی خیام را به مدار ۵۰۰ کیلومتری زمین برد و براساس اعلام سازمان فضایی ایران پس از پرتاب، نخستین داده از ماهواره دریافت شد.

به گزارش مهر، ماهواره ایرانی خیام در ساعت ۱۰:۲۰ از مقر فضایی بایکونور در قزاقستان به فضا پرتاب شد. این ماهواره با وزن ۶۰۰ کیلوگرم با ماهواره‌بر سایوز به مدار ۵۰۰ کیلومتری زمین پرتاب شد. عمر عملیاتی این ماهواره ۵ سال اعلام شده است.

ماهواره خیام یک ماهواره سنجش از دور است که تمامی فرامین مربوط به کنترل و بهره‌برداری از این ماهواره از روز اول و بلافاصله پس از پرتاب توسط کارشناسان ایرانی مستقر در پایگاه‌های فضایی متعلق به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در خاک جمهوری اسلام ایران انجام و صادر خواهد شد. مرکز کنترل عملیات ماهواره، ارسال فرامین و ایستگاه‌های اخذ داده‌های ماهواره‌ای ماهواره خیام تنها در خاک جمهوری اسلامی ایران و تحت مدیریت سازمان فضایی ایران است و مهندسان و پژوهشگران ایرانی در آن مستقر هستند. باتوجه به فعالیت‌ها و اهداف صلح‌آمیز و غیرنظامی سازمان فضایی ایران، تصاویر ماهواره خیام برای ارتقای توانایی مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در حوزه‌های مختلف کشاورزی، منابع طبیعی، محیط زیست، منابع آبی، معادن و پایش مرزها، مدیریت حوادث غیرمترقبه و... استفاده می‌شود و نیروهای دفاعی کشور برای رفع نیازهای خود مسیرهای اختصاصی و منحصر به‌فرد خود را به لحاظ فنی و راهبردی پیگیری می‌کنند.

مذاکرات وین در گام‌های پایانی

بی‌اعتمادی به غرب، پاشنه آشیل توافق نهایی

دور تازه مذاکرات رفع تحریم‌ها پس از نزدیک ۵ ماه وقفه، از روز پنجشنبه، ۱۳ مرداد در پایتخت اتریش آغاز شد. گفت‌وگوها پس از آن آغاز شد که جوسپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا ادعا کرد برای نجات توافق هسته‌ای، پیش‌نویس جدیدی را ارائه کرده که به‌تعبیر او بهترین نوع پیشنهاد است و با جزئیات دقیق به لغو تحریم‌ها و همچنین گام‌های هسته‌ای موردنیاز برای بازگرداندن برجام می‌پردازد. دوشنبه، ۱۷ مرداد نیز با پایان این دور از گفت‌وگوها، هیات مذاکره‌کننده جمهوری اسلامی ایران به غرب به‌ویژه ایالات متحده امریکا، به‌عنوان طرف نقض‌کننده توافق سال ۹۴ است. هیات جمهوری اسلامی ایران تاکید دارد لازمه رسیدن به توافق، پایدار بودن رفع تحریم‌ها به‌نحوی تضمین شده است و اینکه موضوعی نباید به‌عنوان اهرم فشار برای استفاده علیه ایران در آینده باقی بماند.

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان عصر دوشنبه در تماس تلفنی با جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، با وی درباره دور تازه گفت‌وگوهای رفع تحریم در وین به بحث و تبادل‌نظر پرداخت.

طرف‌ها جدیت داشته باشند

به گزارش ایرنا، وزیر امور خارجه کشورمان در این تماس با تاکید بر اینکه هیات مذاکره‌کننده ایرانی با اراده و جدیت برای دستیابی به توافق در وین حضور دارد و ایده‌های سازنده‌ای را برای حل و فصل موضوعات باقیمانده ارائه داد، اظهار کرد: دیدگاه‌ها و ملاحظات جمهوری اسلامی ایران درباره ایده‌های ارائه‌شده ازسوی انریکه مورا به وی منتقل شده و انتظار می‌رود همه طرف‌ها برای دستیابی به متن نهایی توافق از خود اراده و جدیت نشان دهند.

امیرعبداللهیان ضمن تمجید از تلاش‌های هماهنگ‌کننده برای تسهیل دستیابی به توافق، تصریح کرد: توافق نهایی باید تامین‌کننده حقوق و منافع ملت ایران باشد و رفع پایدار و موثر تحریم‌ها را تضمین کند.

امیرعبداللهیان در پایان ابراز امیدواری کرد با واقع‌بینی و اجتناب از اتخاذ مواضع غیرسازنده، به‌ویژه ازسوی امریکا، مسیر دستیابی به توافق هموار شود.

مذاکرات مثبت بود

جوزپ بورل، مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز در این گفت‌وگوی تلفنی اظهار کرد: معتقدم در دور اخیر گفت‌وگوهای وین، پیشرفت نسبی حاصل شده است.

ارزیابی من از این مرحله مذاکرات مثبت است.

ما به‌عنوان هماهنگ‌کننده به تلاش‌های خود برای نزدیک‌تر کردن دیدگاه‌ها تا رسیدن به نتیجه خوب برای همه طرف‌ها ادامه خواهیم داد.

به نتیجه مذاکرات وین خوشبین هستم

انریکه مورا، مقام ارشد اتحادیه اروپا نیز روز دوشنبه در جلسه توجیهی با خبرنگاران اعلام کرد مذاکرات درباره متن پیش‌نویس توافق به پایان رسیده و ادعا کرد متن تولیدشده و آنچه اکنون اتفاق می‌افتد، بستگی به پاسخ مشارکت‌کنندگان دارد. معاون دبیر کل اقدام خارجی اتحادیه اروپا پس از دیدار جداگانه با نمایندگان ایران و ایالات متحده امریکا گفت مذاکرات در حال پیشرفت است و به نتیجه کار خوشبین است.

فضای مذاکرات جدی است

در همین حال دیپلمات ارشد روسیه، فضای مذاکرات رفع تحریم‌ها در وین را جدی توصیف و تصریح کرد زمان، نتیجه گفت‌وگوها را مشخص خواهد کرد. میخائیل اولیانوف گفت: وضعیت برای من کاملا روشن نیست، اما ظاهرا همه طرف‌ها در زمینه متن نهایی در حال رسیدن به اجماع هستند. وی افزود: رسیدن به خط پایان ممکن است خیلی آسان نباشد و زمان، نشان خواهد داد که آیا ما موفق می‌شویم یا خیر؛ اما در کل فضای گفت‌وگوها جدی است.

میخائیل اولیانوف افزود: متن پیش‌رو متعلق به اتحادیه اروپا نیست و سندی است که اسفند گذشته در آخرین دور مذاکرات وین تنظیم شد؛ با این تفاوت که برخی از بندهای آن اصلاح شده است. او در این باره گفت: من معتقدم این یک تفسیر نادرست است، چراکه متن اتحادیه اروپا وجود ندارد، بلکه یک متن مشترک است که هماهنگ‌کنندگان اتحادیه اروپا تعدادی اصلاحات را در آن پیشنهاد کرده‌اند؛ بنابراین متن متعلق به اتحادیه اروپا نیست، بلکه یک میراث مشترک است که روی میز باقی مانده و روی آن بحث می‌شود. اولیانوف ادامه داد: طرف ایرانی نیز پیشنهادات خود را ارائه کرده که فراتر از اصلاحات اروپایی‌ها است.

خبرنگار

تعالی ایران در سایه اطلاع‌رسانی منصفانه

ابراهیم رئیسی- رئیس‌جمهوری: روز خبرنگار فرصت مغتنمی برای قدردانی از کوشش کسانی است که در عرصه تبیین، آگاهی‌بخشی و پاسداری از حقیقت خستگی نمی‌شناسند. در روزگاری که بدخواهان انقلاب اسلامی با تحریف و روایتگری مغرضانه به نبردی جدی و مستمر با حقیقت برخاسته‌اند، نقش اصحاب رسانه، در ایستادگی در برابر امواج تخریب، دروغ و فریب، بیش از همیشه مهم است. توسعه و تعالی ایران اسلامی و تحقق آرمان‌های بلند انقلاب اسلامی، امام (ره) و رهبری معظم، بی‌تردید جز در سایه نقش‌آفرینی موثر رسانه‌نگاران گرانقدر و اطلاع‌رسانی منصفانه و مسئولانه به‌دست نخواهد آمد. روز خبرنگار، علاوه بر گرامیداشت مسئولیت و جایگاه مهم خبرنگاران، مجالی برای پاسداشت حقیقت‌جویی، شفافیت و حق مردم بر دانستن و دسترسی آزاد به اطلاعات است.

اینجانب با گرامیداشت این مناسبت، از همه مرزداران حقیقت و مجاهدان عرصه تبیین و آگاهی، قدردانی کرده و تقارن معنادار روز خبرنگار امسال را با عاشورای حسینی، تاکید مضاعفی بر وظیفه آگاهی‌بخشی اصحاب قلم و جهاد تبیین آنان می‌دانم.

مجلس، پذیرای نقدهای اصحاب رسانه است

محمدباقر قالیباف- رئیس مجلس شورای اسلامی: تقارن ایام عزا و مصیبت سرور و سالار شهیدان امام حسین علیه‌السلام و یاران ایشان با روز خبرنگار، یادآور رسالت مهم روشنگری، تبیین و حقیقت‌جویی مضمر در رسالت خبرنگاری است. رسالت انبیا و اولیا در طول تاریخ، آشکار کردن حقیقت و رسوا ساختن جریانی بوده که بی‌وقفه در تلاش بوده با تحریف حقایق، مانع از هدایت بشریت و از انحراف و تفرقه و تردید، منتفع شود. امروز دو رسالت پیش روی همه ماست و خبرنگاران می‌توانند در این دو وظیفه همگانی نقشی بی‌بدیل ایفا کنند؛ جهاد تبیین و جهاد تصمیم. در جهاد تبیین، مقابله با جریان تحریف و امیدآفرینی اصلی‌ترین جهادی است که راه حقیقت‌جویان را از دروغ‌پردازان جدا می‌کند. دست‌های آلوده‌ای در کارند تا با بکارگیری پیچیده‌ترین تکنیک‌های جنگ روانی، دستگاه محاسباتی ملت ایران را دچار خطا کنند؛ آنها را از مسیر پرافتخاری که آن را پیموده‌اند، پشیمان سازند و از آینده روشنی که پیش روی آنان است، ناامید کنند؛ روی تلخی‌ها نورافکن بیندازند و پیروزی‌ها و افتخارات را کتمان کنند.

خبرنگاران با انجام رسالت تاریخی خود یعنی جهاد تبیین می‌توانند دست این جریان وابسته به قدرت‌های استکباری و ارتجاعی را رو و نقشی دوران‌ساز در تاریخ ایران اسلامی ایفا کنند. جهاد دیگر جهاد تصمیم است که مسئولان و کارگزاران نظام در آن وظیفه اصلی را بر دوش دارند، اما خبرنگاران در مقام پرچمداران مطالبه و نقد می‌توانند به تحقق هر چه بهتر این ضرورت یاری رسانند.

در این جهاد، خبرنگاران حقیقت‌جو باید پیش‌قراول مطالبه نیازها و خواسته‌های مردم از مسئولان باشند و با نقد دلسوزانه و منصفانه کاستی‌ها و اشکالات، در جریان خدمت به مردم و رشد و توسعه ایران عزیزمان، نقش‌آفرین باشند و به اتخاذ تصمیم‌های به‌موقع، مدبرانه، شجاعانه و عادلانه توسط مسئولان یاری رسانند. مجلس شورای اسلامی، پذیرای مطالبات و نقدهای خبرنگاران است و ایفای رسالت جهاد تصمیم توسط این قشر پرتلاش را نه‌تنها مفید بلکه عنصری ضروری در اتخاذ تصمیم‌ها و بهبود و اصلاح روندهای تصمیم‌گیری در قوه مقننه می‌داند.

روایتگر صحیح آرمان‌های انقلاب

احمد وحیدی- وزیر کشور: توانمندی حرفه‌ای، جسارت، دانش، آگاهی و مسئولیت‌پذیری خبرنگاران نقشی مهم در روایتگری صحیح از تلاش‌ها و اقدامات دولت، روشنگری افکار عمومی از دسیسه‌ها و نقشه‌های شوم دشمنان و تسهیلگری اجرای سیاست‌ها و ماموریت‌های کلان نظام و دولت با همراه‌سازی و اقناع مردم دارد. طرح فریضه جهاد تبیین از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی پاسخی راهبردی و دوراندیشانه به جنگ ترکیبی و شناختی دشمن است که در این عرصه، خبرنگاران با شناخت صحیح نیازهای جامعه و انعکاس حرفه‌ای اخبار و اقدامات راهبردی، مردمی و امیدآفرین مجموعه دولت و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، بر اعتماد عمومی در جامعه می‌افزایند. در دنیای امروز به‌سبب پیشرفت‌های شگرف در حوزه فناوری‌های نوین، جریان رسانه‌ای دشمن با بهره‌گیری از شیوه‌های خبری مختلف به‌دنبال منحرف ساختن افکار عمومی و ایجاد فاصله میان دولت و ملت است. مسئولیت سنگین فعالان رسانه‌ای در چنین بستری معنا و مفهوم دارد و باید در کنار ایفای نقش روشنگری و آگاهی‌بخشی، به‌عنوان اتاق فکری امین و دلسوز برای مسئولان عمل کنند و به سهم خود نارسایی‌ها و چالش‌ها را تبیین کنند و راهکارهای سازنده برای برون‌رفت از مشکلات ارائه دهند. آگاهی، توأم با مسئولیت است و امروز این رسالت بر دوش خبرنگاران شریف کشور قرار دارد که با رویکرد نقادانه، پرسشگرانه و خلاقانه یاریگر کشور در مقابله با جنگ ترکیبی دشمن باشند.

عکس روز

حضور گردشگران خارجی در آیین‌های محرم یزد

عکس: ایسنا

ویژه‌تر از خبر

تخلیه غیرقانونی کانتینرها، در بی‌خبری سازمان بنادر

طبق اعلام مدیرعامل سازمان اموال تملیکی، ۳۰ کانتینر از حدود ۱۳ سال پیش وارد بنادر شده، اما بدون اظهار به گمرک و ورود به فرآیند ترخیص، عمده کالاهای داخل آنها تخلیه و خارج شده است؛ موضوعی که حتی بنادر و کشتیرانی در این سال‌ها از آن خبر نداشته و اخیرا کشف و به مقام قضایی اعلام شده است. در این موضوع خروج غیرقانونی و قاچاق کالا مطرح است و افراد تحت پیگرد قضایی قرار خواهند گرفت. عبدالمجید اجتهادی، مدیرعامل سازمان اموال تملیکی و معاون وزیر اقتصاد در گفت‌وگو با ایسنا، درباره ماجرای ۳۰ کانتینری که از اواخر دهه ۸۰ وارد بنادر شده و در سفر اخیر رئیس قوه قضاییه به بوشهر مورد توجه قرار گرفت، توضیحاتی ارائه کرد. این مقام مسئول در سازمان اموال تملیکی با بیان اینکه این ۳۰ کانتینر از حدود ۱۳ سال پیش وارد بندر شده، اما هنوز به گمرک اظهار و وارد فرآیند ترخیص نشده بودند، گفت: طبق ماده ۲۴ قانون امور گمرکی، واردکنندگان ۳ ماه فرصت دارند کالا را به گمرک اظهار و ترخیص کنند که این زمان با درخواست از گمرک ۲ ماه دیگر امکان تمدید دارد؛ در غیر این صورت کالا مشمول مقررات متروکه خواهد شد. همچنین طبق تبصره ماده ۲۴ قانون امور گمرکی، این زمان برای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، در اختیار مناطق قرار دارد، اما در نهایت نباید مدت زیادی طول بکشد. با این حال از سال ۱۳۹۷ با تشدید تحریم‌ها و ضرورت تامین کالای اساسی، با تصمیم شورای عالی امنیت ملی، این زمان برای گمرک و مناطق به ۲ ماه کاهش پیدا کرد. بر این اساس اگر صاحب کالا در این فرصت برای ترخیص اقدام نکرد، گمرک و بنادر یا انبارهای عمومی موظف است مقررات متروکه را در زمینه کالا اعمال و به گمرک گزارش دهد تا بلافاصله اظهارنامه متروکه تنظیم و برای تعیین تکلیف به سازمان اموال تملیکی ارسال شود. وی ادامه داد: تا زمانی که اداره بندر یا سایر مراجع تحویل‌گیرنده، گزارشی به گمرک ارائه ندهند، گمرک نیز اطلاعی از کالای اظهارنشده ندارد تا به سازمان اموال تملیکی اعلام شود، این در حالی است که اداره بندر و کشتیرانی بوشهر اعلام کرده خودشان هم در این سال‌ها در جریان این ۳۰ کانتینر نبوده‌اند و در زمان آمارگیری، متوجه شده‌اند که این تعداد کانتینر چندین سال در آنجا مانده و تکلیف مشخصی نداشته‌اند و اطلاعی هم از صاحب کالا ندارند. آن‌طور که اجتهادی گفته، احتمال قوی این است که این کانتینرها پر بوده و افرادی آنها را به‌صورت غیرمجاز تخلیه کرده‌اند، چون به گمرک اظهار و از مسیر قانونی، به خارج از محوطه گمرکی منتقل نشده است؛ بنابراین به احتمال زیاد، قاچاق صورت گرفته است.

گسترش صنعت
چهارشنبه
۱۹ مرداد ۱۴۰۱
۱۲ محرم ۱۴۴۴
۱۰ اوت ۲۰۲۲
شماره ۲۱۲۱
پیاپی ۳۴۳۹
www.sanatnewspaper.com

ادامه موازی‌کاری در سامانه‌ها

احیای قنات به‌جای انتقال آب

اصلاح قانون نظام بانکی زیر ذره‌بین مجلس

افزایش تولید خودرو در سایپا

عکس: صنعت

برای آنکه برنامه‌های ویژه و توسعه‌ای گروه خودروسازی سایپا به‌درستی پیاده‌سازی و نقصان‌های گذشته جبران شود، استفاده از توانمندی‌های داخلی به‌ویژه مجموعه‌های دانش‌بنیان در دستور کار قرار گرفته است

گروه صنعت: بررسی دستاورد ۶ ماهه گروه خودروسازی سایپا نشان می‌دهد با تلاش کارگران این مجموعه، دستاوردهای مناسبی به‌دست آمده و به‌زودی در حوزه‌های جدید می‌توان شاهد فعالیت‌های نوین و شایسته مردم ایران بود. اواخر دی سال گذشته که تیم مدیریتی گروه خودروسازی سایپا، تغییر کرد، این مجموعه با ۸۰ هزار خودرو ناقص، ۵ هزار و ۲۰۰ خودرو یورو ۴ و ۱۷۰۰ خودرو بدون گارانتی روبه‌رو بود. بدین‌جهت از سوی رئیس‌جمهوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تکلیف شد که خودروهایی که نقص قطعه دارند به سرعت تکمیل شوند تا خودرویی به‌واسطه کمبود قطعه، در پارکینگ خودروسازان باقی نماند و مردم در کوتاه‌ترین زمان ممکن به خودروهای خود دسترسی پیدا کنند. گروه خودروسازی سایپا برای عبور از مشکلات بی‌شمار که از مدیریت‌های گذشته به ارث رسیده بود، برنامه منظم و منسجمی تدوین کرد، از همین‌رو قراردادهای تامین قطعات امضا شد و خانواده سایپا برای تامین نقدینگی، تکمیل خودروهای کف پارکینگ، به صفر رساندن تعهدات معوق، عرضه خودروهای جدید به بازار و ارتقای کیفیت، با یکدیگر هماهنگ شدند. به‌گزارش سایپانیوز، بررسی دستاورد ۶ ماهه گروه خودروسازی سایپا نشان می‌دهد با تلاش کارگران این مجموعه، دستاوردهای مناسبی به‌دست آمده و به‌زودی در حوزه‌های جدید می‌توان شاهد فعالیت‌های نوین و شایسته مردم ایران بود. اواخر دی سال گذشته که تیم مدیریتی گروه خودروسازی سایپا، تغییر کرد، این مجموعه با ۸۰ هزار خودرو ناقص، ۵ هزار و ۲۰۰ خودرو یورو ۴ و ۱۷۰۰ خودرو بدون گارانتی روبه‌رو بود. بدین‌جهت از سوی رئیس‌جمهوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تکلیف شد که خودروهایی که نقص قطعه دارند به سرعت تکمیل شوند تا خودرویی به‌واسطه کمبود قطعه، در پارکینگ خودروسازان باقی نماند و مردم در کوتاه‌ترین زمان ممکن به خودروهای خود دسترسی پیدا کنند. گروه خودروسازی سایپا برای عبور از مشکلات بی‌شمار که از مدیریت‌های گذشته به ارث رسیده بود، برنامه منظم و منسجمی تدوین کرد، از همین‌رو قراردادهای تامین قطعات امضا شد و خانواده سایپا برای تامین نقدینگی، تکمیل خودروهای کف پارکینگ، به صفر رساندن تعهدات معوق، عرضه خودروهای جدید به بازار و ارتقای کیفیت، با یکدیگر هماهنگ شدند. به‌گزارش سایپا، تغییر کرد، این مجموعه با ۸۰ هزار خودرو ناقص، ۵ هزار و ۲۰۰ خودرو یورو ۴ و ۱۷۰۰ خودرو بدون گارانتی روبه‌رو بود. بدین‌جهت از سوی رئیس‌جمهوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تکلیف شد که خودروهایی که نقص قطعه دارند به سرعت تکمیل شوند تا خودرویی به‌واسطه کمبود قطعه، در پارکینگ خودروسازان باقی نماند و مردم در کوتاه‌ترین زمان ممکن به خودروهای خود دسترسی پیدا کنند. گروه خودروسازی سایپا برای عبور از مشکلات بی‌شمار که از مدیریت‌های گذشته به ارث رسیده بود، برنامه منظم و منسجمی تدوین کرد، از همین‌رو قراردادهای تامین قطعات امضا شد و خانواده سایپا برای تامین نقدینگی، تکمیل خودروهای کف پارکینگ، به صفر رساندن تعهدات معوق، عرضه خودروهای جدید به بازار و ارتقای کیفیت، با یکدیگر هماهنگ شدند.

▣ تجاری‌سازی خودروها

موفقیت دیگری که گروه خودروسازی سایپا کسب کرده، تولید خودرو کامل است. در گذشته ۸۰ درصد خودروهای تولیدی به جهت نقص قطعه به پارکینگ‌ها منتقل می‌شد اما اکنون ۹۷ درصد خودروها به‌طور کامل (عبور مستقیم) تولید می‌شوند که این امر بیانگر افزایش ۱۶۶ درصدی تولید خودرو کامل نسبت‌به مدت مشابه سال گذشته و افزایش ۸۷ درصدی نرخ عبور مستقیم در گروه سایپاست.

با توجه به فرآیندی که در ۵ ماه گذشته طی شده، تحویل خودرو به مشتریان گروه خودروسازی سایپا نسبت‌به مدت مشابه سال گذشته ۲۳ درصد افزایش یافته و تعهدات کل گروه سایپا نسبت‌به سال گذشته، ۶۴ درصد و تعهدات معوق نسبت‌به سال ۱۴۰۰ کاهش ۹۳ درصدی داشته است.

▣ کارهای انجام‌شده

گروه خودروسازی سایپا برای پایان دادن به مشکلات تولید، دو راهکار دیگر را نیز پیاده‌سازی کرد که بخشی از آن مربوط به افزایش ظرفیت خطوط تولید مگاموتور و تامین‌کنندگان است و دیگری، تولید در روزهای تعطیل (به‌جز جمعه)؛ سال گذشته به‌دلیل کمبود قطعه، بیشتر روزهای تعطیل تولید انجام نمی‌شد.

▣ تعریف پروژه‌های کیفی‌سازی

در کنار افزایش تولید و پاسخ به نیاز متقاضیان، موضوع کیفیت، یکی از مهم‌ترین دستورکارهای گروه خودروسازی سایپاست؛ برای این منظور، ۴۲ پروژه بهبود و ارتقای کیفیت در سطح زنجیره تولید خودرو تعریف شده که ۳ برنامه آن در بخش زیرساخت، ۲۹ پروژه در بخش قطعات و مجموعه‌ها، ۵ برنامه در بخش فرآیند خودروساز و ۵ پروژه دیگر در بخش فروش و خدمات پس از فروش خودرو است. همچنین برای کسب رضایت مشتریان، بازرسی مجدد قبل از تحویل خودرو درباره خودروهای تکمیل کاری در دستور کار قرار گرفت. براساس اعلام شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران، تولید خودروهای کامل به جهت افزایش کیفیت، موجب کاهش مراجعه خریداران به نمایندگی‌های سایپایدک شده است.

▣ کنار گذاشتن تیبا

همان‌گونه که اعلام شد در کنار افزایش تولید، تکمیل خودروهای ناقص و ارتقای کیفیت محصولات، برنامه‌ریزی برای تولید محصولات جدید و خروج محصولات قدیمی در دستور کار گروه خودروسازی سایپا قرار گرفت. از این‌رو خروج محصول قدیمی تیبا از سبد محصولات در شهریور ۱۴۰۱ بخشی از اقدام‌هایی است که گروه سایپا انجام خواهد داد. در این میان، تولید محصولات جدید و پیشرفته از محورهایی است که با جدیت دنبال می‌شود. بدین جهت، عرضه محصول شاهین اتومات و آریا اتومات در نیمه دوم امسال، برنامه‌ریزی برای تولید خودرو اقتصادی در سال آینده، تولید ون مسافری جدید در نیمه دوم امسال، تولید وانت جدید زاگرس در سال جاری و تولید دو محصول جدید تجاری سنگین (فوتون و دانگ‌فنگ) در سال ۱۴۰۱ بخشی از برنامه‌هایی است که در گروه سایپا عملیاتی خواهد شد. البته توسعه محصول در پروژه‌های یادشده خلاصه نخواهد شد، چراکه گروه خودروسازی سایپا، راهبری پروژه‌های محصولات جدید اطلس، وانت ۲۵۱، سهند، P۹۰ و SP0 Cross را در دستور کار دارد.

▣ انعقاد قراردادهای جدید

برای آنکه برنامه‌های ویژه و توسعه‌ای گروه خودروسازی سایپا به‌درستی پیاده‌سازی و نقصان‌های گذشته جبران شود، استفاده از توانمندی‌های داخلی به‌ویژه مجموعه‌های دانش‌بنیان در دستور کار قرار گرفته است. نخستین اقدامی که در این حوزه انجام‌شده، ایجاد پنجره واحد ارتباط شرکت‌های دانش‌بنیان با کل زنجیره خودرو (از طراحی تا فروش) با هدف استفاده اثربخش از توانمندی‌های موجود در کشور بوده است. همچنین گروه سایپا موفق شده با شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه تولید قطعات دانشی و فناورانه با ۲۶ شرکت و ۳۷ پروژه قرارداد همکاری منعقد کند. انعقاد قرارداد برای اجرای ۲۱ پروژه با شرکت‌های صنایع هوافضا در زمینه تولید قطعات الکترونیک، گیربکس اتوماتیک و سایر موارد، از دیگر اقداماتی است که در این مدت انجام شده است. همچنین با شرکت‌های صنایع دفاع بیش از ۲۳ پروژه در زمینه تولید قطعات الکترونیک و سیستم‌های برقی قرارداد همکاری امضا شده است. انعقاد قرارداد با نیرو هوایی در زمینه ریخته‌گری، ماشین‌کاری دقیق و تست و آزمون از دیگر موضوعاتی است که به‌تازگی به سرانجام رسیده است.

▣ همکاری با دانشگاه‌های برتر

در چند ماه گذشته، همکاری با دانشگاه‌های برتر کشور هم آغاز شده و بر این اساس، گروه خودروسازی سایپا با دانشگاه صنعتی‌شریف در پلتفرم و تجهیزات تست و آزمون، دانشگاه تهران در باتری خودرو برقی و دانشگاه علم و صنعت همکاری می‌کند. این رویکرد با سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه نوشیروانی بابل درباره هیبریدی کردن موتور شاهین در حال پیگیری است. در کنار اقداماتی که به آن اشاره شد، در بخش ساختار اداری، مالی و اقتصادی نیز اصلاحاتی انجام شد تا سیاست‌های جدید قابلیت اجرا پیدا کند. از همین‌رو، اصلاح ساختار مالی و سهامداری، واگذاری دارایی و اموال غیرمولد و مازاد، انضباط مالی و کنترل هزینه‌های غیرضروری و اصلاح ساختار مالی شرکت اصلی و شرکت‌های گروه انجام شد.

موارد مورداشاره گویای آن است که گروه خودروسازی سایپا فصل جدیدی از فعالیت‌های خود را آغاز کرده و می‌خواهد در آینده‌ای نزدیک به یکی از خودروسازهای برتر خاورمیانه تبدیل شود که به‌طور قطع در این مسیر سخت و ناهموار، همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان، دانشگاه‌ها و سایر مجموعه‌های تحقیقاتی ضرورت دارد.

▣ شماره‌گذاری ۱۷ هزار خودرو

پس از تحقق برنامه‌های افزایش تولید گروه سایپا و همچنین تکمیل‌کاری خودروهای ناقص، تخصیص و شماره‌گذاری خودروهای مشتریان با همکاری پلیس راهور ناجا به موقع انجام می‌شود.

حسین کاظمی، معاون بازاریابی و فروش گروه خودروسازی سایپا گفت: در ایام تعطیلات تابستانی و با همکاری و تلاش شبانه‌روزی واحدهای پلیس راهور ناجا، ۱۷ هزار دستگاه از خودروهای مشتریان گروه سایپا در یک هفته شماره‌گذاری شد تا امکان ارسال و تحویل به موقع خودروها به مشتریان فراهم شود.

وی افزود: تلاش عوامل پلیس راهور ناجا موجب شد در هفته گذشته بتوانیم ۱۷ هزار دستگاه از خودروهای مشتریان را شماره‌گذاری کنیم که گروه خودروسازی سایپا از همکاری و زحمات پلیس راهور که در ایام تعطیلات تابستانی خودروسازان، با برنامه‌ریزی دقیق و تلاش کارکنان خود شماره‌گذاری و پلاک این تعداد از خودروهای مشتریان سایپا را انجام داد، تشکر می‌کند.

او تصریح کرد: با روند تولید، مطابق با برنامه گروه سایپا، تحویل خودروهای مشتریان به‌موقع انجام می‌شود.

در گفت‌وگو با معدنکار نمونه ۱۴۰۱_۱۴۰۰ استان زنجان مطرح شد

افزایش تولید با وجود مشکلات

ابراهیم صمدی مدیرعامل شرکت فارس جم ستون و نایب‌رئیس خانه معدن زنجان است که بیش از ۱۶ سال در کار اکتشاف و استخراج معدنی فعالیت دارد. این فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت از مشکلات معدن کاری سخن گفته و ماشین‌آلات مستهلک معدن را از عمده مسائل پیش روی فعالان این بخش عنوان کرده است.

◉ با توجه به سابقه فعالیت شما در حوزه معدن، عمده مشکلات معدن داران را در چه مواردی می.دانید؟

درحال‌حاضر مشکل اول ما مشکل آموزش و تربیت نیروی انسانی است، با توجه به اینکه زنجان، استان معدن خیز و دارای ظرفیت خوبی نسبت به سایر مناطق داره ولی متاسفانه در امر آموزش و تربیت نیروی انسانی ضعیف عمل کردیم و نیاز مبرم معدن کاران به نیروی انسانی آموزش دیده معدنی وجود دارد. در تامین راننده ماشین‌آلات معدنی، فنی کار، تکنسین، انبار دار، حفار در استان مشکل داریم.

همچنین مقابله فعالان معدنی با معارضین محلی مشکل دیگری است که تا امروز حل نشده است. متاسفانه برخی اهالی را تشویق می‌کنند تا جلوی تردد کامیون‌های معدن را گرفته و اجازه حمل بار تولیده شده به کارخانجات را ندهند و جلو تولید را می‌گیرند.

همچنین استعلامات وقت‌گیر از دیگر مشکل معدن کاران است چرا که سرمایه‌گذار زمان زیادی در این خصوص صرف می‌کند و گاهی اخذ یک مجوز یک تا دو سال هم زمان می‌برد.

بسیاری از ماشین‌آلات فرسوده مستهلک معدن که عمر بالای ۲۰ سال دارند و متاسفانه واردات ماشین‌آلات برای معدن کاران به سهولت انجام نمی‌شود. از سوی دیگر خرید ماشین‌آلات معدنی حتی در صورت پیدا کردن کالای مورد نظر با مشکل انتقال و واریز وجه به حساب فروشنده مواجه است. با توجه به تحریم‌ها در انتقال پول مشکل داریم و معطلی گمرکی نیز که مزید بر علت شده است.

◉ با توجه به فعالیت شرکت در حوزه صادرات، بازار هدف شما کدام کشورهاست؟

معمولا به کشور چین صادرات داریم و مواد معدنی به صورت کنسانتره تولید می‌کنیم. با ۶ کارخانه داخلی قرارداد داشته و اولویت با تامین نیاز کارخانجات داخلی است. مازاد تولید نیز به صورت کنسانتره به کشور چین صادر می‌گردد.

◉ به عنوان معدنکار و سرمایه‌گذار این بخش از مسئولان چه انتظاری دارید؟

انتظار حمایت عملی از مسئولان در اولویت خواسته‌های فعالان این حوزه است. معطلی‌ها برای سرمایه‌گذار ضرر است. سرمایه‌گذاری که در منطقه محروم و در بیابان سرمایه‌گذاری می‌کند و باعث رونق اقتصادی و ایجاد اشتغال در منطقه محروم می‌شود با گاهی مشکل دریافت استعلامات مواجه میشود. تاخیر دریافت مجوز و استعلام کاری از جمله این مشکلات است. بنابراین از مسئولان اعم از استاندار، فرماندار و روسای ادارات درخواست داریم در حمایت عملی از تولیدکننده گام مثبتی بردارند تا رونق اقتصادی، اشتغال و تولید بیشتری را در استان شاهد باشیم.

◉ به نظر جنابعالی تفکر جایگزینی معدن به جای نفت تا چه اندازه درست است؟

کاهش صادرات نفت یکی از مشکلاتی است که به دنبال تحریم‌های ظالمانه علیه کشور برای اقتصاد ایران ایجاد شد. در این بین معدن به عنوان تامین کننده ماده اولیه صنایع می‌تواند جایگزین مناسبی برای کاهش درآمدهای نفتی باشد.

معادن نعمت خدادادی بوده و بسیاری از کشورهای جهان از این مزیت بی بهره هستند. ما بهتر می‌توانیم در این شرایط نبض بازار جهانی و منطقه را با مدیریت و تعامل خارجی در دست بگیریم و با جایگزین کردن معدن به جای نفت اوضاع اقتصادی مورد قبول و سهمی در اقتصاد تجارت جهانی داشته باشیم تا شاهد رونق اقتصادی در کشور باشیم. خوشبختانه کشور ما با ذخایر انواع مواد معدنی سهم به سزایی در تواید انواع معدنی خاورمیانه و دنیا دارد.

◉ تعامل سازمان صمت، تامین اجتماعی و سازمان دارایی با فعالان معدنی چگونه است؟

خوشبختانه سازمان صمت تاحد توان از معدنکاران و بهره‌برداران حمایت کرده است و اگر ادارات منابع طبیعی، آبخیزداری و محیط‌زیست هم بتوانند همگام با سازمان صمت حمایت‌های خود را از تولید ملی داشته باشند شرایط مان بهتر می‌شود. سازمان تامین اجتماعی هم قوانین خودش را دارد و مشکل خاصی نداریم.

اما در ارتباط با سازمان دارایی الان بحث ۹ درصد ارزش‌افزوده مطرح است. در صادرات به کشوری مانند چین ، این کشور ۹ درصد ارزش‌افزوده را قبول ندارد و این مبلغ را پرداخت نمی‌کند. همچنین برخی از شرکت‌های داخلی نیز اصلا حاضر نیستند ۹ درصد ارزش‌افزوده را پرداخت کنند و این مسئله تولیدکننده را دچار مشکل کرده است.

◉ در خصوص نوسازی تجهیزات و ماشین‌آلات با چه مشکلاتی مواجه هستید؟

ماشین‌آلات معدنی مستهلک شده و برای تعمیر ماشین‌آلات معدنی و تامین قطعات اصلی با مشکل عمده‌ای مواجه هستیم. تولید ماشین‌آلات سنگین در کشور فقط توسط هپکو انجام می‌شود.

در حوزه وارادت ماشین آلات نیز با مشکل انتقال پول و تامین قطعات با معطلی کالا در گمرک مواجه هستیم. گاهی ترخیص ماشین‌آلات در گمرک ماه‌ها زمان می‌برد. این درحالی است که ترخیص به موقع ماشین‌آلات می‌تواند مانع از خواب سرمایه در گمرک شده و به تداوم تولید و ایجاد اشتغال بیانجامد.

◉ با وجود تمام مشکلات یاد شده میزان تولیدتان چقدر است؟

در ابتدای کار این معدن ظرفیت استخراجی واقعی ما یک‌هزار و ۱۰۰ تن و ظرفیت اسمی ۵۰۰۰ تن بود و سال گذشته ۵۷ هزار تن استخراج کردیم و ظرفیت پروانه تا ۶۰هزار تن افزایش یافته که امیدواریم اهداف مورد نظر محقق شود.

هدف ما رو به جلو بوده و با افزایش پرسنل از ۶ نفر در شروع کار به ۱۲۵ نفر، اهداف اشتغال‌زایی مستقیم محقق شده است و این تعداد درسال‌های آینده تا ۲۰۰ نفر افزایش پیدا خواهد کرد.

◉ افق تولید را بر چه مبنایی ترسیم کرده‌اید؟

طراحی افق تولید معدن بر اساس ماشین‌آلات موجود، نیروی انسانی، بازار تقاضا و افزایش آن در طی سال‌های متمادی افزایش پیدا کرده است. در این معدن در سه دوره افزایش ذخیره داشتیم در سال ۹۲، ۵۰ هزارتن و در سال ۹۵، نیز ۲۵۰ هزارتن افزایش ذخیره داشتیم، همچنان اکتشاف در هنگام استخراج سرلوحه کار مجموعه است و درسال ۱۴۰۰این ذخیره را به ۸۸۰هزارتن افزایش دادیم. همچنان برنامه اکتشاف در هنگام استخراج را در برنامه داریم و به اکتشافات و ذخایر جدید دست پیدا خواهیم کرد. امیدواریم این معدن به یکی از معدن‌های بزرگ تولید سولفات استرانسیوم در کشور تبدیل شود.

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۲۵/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (سهامی عام) در نظر دارد "ارائه خدمات مشاوره نظارت کارگاهی بر احداث نیروگاه اضطراری موتور کازسوز ۱۵ مگاواتی" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت مهندسین مشاور دارای گواهی‌نامه صلاحیت خدمات مشاوره با رتبه ۱ در رشته نیرو از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور واگذار نماید.

لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند.

مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۳ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۵ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۶ مقرر شده است و حضور در آن الزامی می‌باشد. ضمناً فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌باید عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

یادداشت

روابط تجاری با چین به شرط توسعه فناوری

هادی مرادی
کارشناس اقتصاد

در طول تاریخ در اندک مواردی یافت می‌شود که روابط دو کشور بزرگ، همواره در یک فضای دوستانه قرار داشته باشد؛ با این حال، ایران و چین از دوران حکمفرمایی اشکانیان بر ایران و حکومت خاندان هان در چین (۱۴۰ سال پیش از میلاد مسیح) همواره روابط حسنه‌ای در مناسبات گوناگون داشته‌اند تا جایی که حتی در زمانی که هر دو، قطب تجارت جهان بودند، باز هم بخش زیادی از نیازهای خود را از طرف مقابل تامین می‌کردند و همواره رفیق سیاسی بودند که البته وجود دشمن مشترک در طول تاریخ، شاید یکی از دلایل این همزیستی مسالمت‌آمیز دو کشور بوده است.

در ۴ دهه گذشته نیز با وجود تمام دشمنی‌های بلوک شرق و غرب با ایران و انواع و اقسام تحریم‌ها علیه کشور، روابط دو کشور تحت‌تاثیر قرار نگرفت و چین در هیچ‌یک از معاهده‌های بین‌المللی علیه ایران موضع منفی نگرفت. در دوران تحریم نیز این کشور گرچه بارها از سوی امریکا موردنقد قرار گرفت اما روابط اقتصادی خود را به موازات روابط سیاسی با ایران ادامه داد و شریک تجاری ایران در بسیاری از محصولات بود. نکته مهم البته این است که چین همواره روابط تجاری پرسودی با ایران (چه صادرات و چه واردات) داشته و بعد از روی کار آمدن نسل جدید رهبران این کشور که عمدتا عملگرا هستند و نگرش اقتصادی باز دارند نیز این روابط در سطوح سیاسی، نظامی صدالبته اقتصادی خاصه در بخش انرژی به‌ویژه نفت، همواره از استحکام قابل قبولی برخوردار بود، چراکه منافع مدنظر چینی‌ها به خوبی تامین می‌شد. در این بین، ایران به‌دلیل ارتباط پویا با چین و امکان تجارت با این کشور و همچنین نوع موضع‌گیری‌های پکن، توانست در دوران تحریم، بخش زیادی از نیازهای خود را تامین کند تا جایی که حالا چین بزرگ‌ترین واردکننده محصولات ایرانی و بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار خارجی در ایران است و بالاترین حجم مبادلات و بیشترین میزان تجارت ایران با این کشور است.

نکته مهم دیگر اینکه ایران به‌عنوان مهم‌ترین کشور در خاورمیانه می‌تواند نقش بسزایی در تامین نیازهای چین داشته باشد و به‌عنوان یک کشور دوست، حامی منافع این کشور در منطقه و علیه امریکا باشد. فراموش نکنیم که چین در ابتدای مسیر توسعه خود ضمن پایبندی به رویکرد همبستگی جهانی، توانست با ایجاد روابط گسترده بین‌المللی با کشورهای توسعه‌یافته و همچنین تعریف منافع مشترک اغواکننده، از هرگونه جناح‌بندی علیه خود جلوگیری کند و توسعه اقتصادی را به‌عنوان مهم‌ترین شاخص مشروعیت حکومت خود، در دستور کار قرار دهد.

با همین رویکردها بود که قرارداد ۲۵ ساله همکاری‌های استراتژیک ایران و چین به امضای طرفین رسید و طبق آن چینی‌ها در این مدت عددی معادل ۴۰۰ میلیارد دلار در ایران سرمایه‌گذاری کنند. از سوی دیگر، طرفین نیز درصدد هستند تا حجم تجارت خود را از ۲۰ میلیارد دلار به دست کم ۵۰ میلیارد دلار برسانند که البته در همین ۴ ماهه نخست سال با رشد ۲۰ درصدی نسبت به سال قبل، حجم صادرات ایران به این کشور ۱۷ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بود.

با توجه به این موارد می‌توان ادعا کرد چین بهترین گزینه برای توسعه روابط اقتصادی ایران در شرایط تحریم و در شرایطی است که کشور طبق اسناد بالادستی به‌دنبال گسترش بازارهای صادراتی است. با توجه به بازار بزرگ و چین و نیاز گسترده این کشور به توسعه روابط با کشورهای گوناگون، ایران می‌تواند به‌عنوان یک کشور همگرا در مناسبات بین‌المللی، با اتکا به تجارت دوسویه با چین، بن‌بست ناشی از تحریم‌های غرب را دور بزند.

نکته مهم این است که با توجه به جایگاه دوم چین در اقتصاد جهان و پیشرفت چشمگیر صنعت و فناوری در این کشور، ایران باید تلاش کند ضمن روابط اقتصادی و جذب سرمایه‌گذار، در بخش‌های گوناگون به واردات فناوری اقدام کند تا به‌تدریج سیستم فرسوده و ماشین‌آلات کهنه و صدالبته خط تولید کرخت و بیمار خود را به‌منظور افزایش کمی و ارتقای کیفی تولیدات بهبود دهد. علاوه‌بر آن، توسعه علمی یا همان دیپلماسی علمی و فناوری نیز می‌تواند با توجه به جایگاه علمی بالای ایران در علوم گوناگون و دانش‌فنی چینی‌ها در صنعت، به‌عنوان یک بازی دو سر برد موردتوجه طرفین قرار بگیرد. نکته مهم اینکه چینی‌ها در سال‌های اخیر و برای دستیابی به اقتصادی بزرگ، ارتباط منسجمی بین صنعت و دانشگاه ایجاد و در همه حوزه‌های موردنیاز نیز با گسترش دیپلماسی علمی، پژوهشگران خود را به علم روز مجهز کرده‌اند. از سوی دیگر، آنها ذیل همین ارتباط توانستند برای بازارهای گوناگون، محصول مطلوب همان بازار را با کیفیت و قیمت مناسب تولید کنند به‌طوری که هم در بازارهای کوچک و ارزان و هم در بازارهای بزرگ با گردش مالی نجومی، حضوری فعال داشته و دارند. این دقیقا همان حلقه گمشده در صنعت ایران است که می‌توان ضمن مطالعه تجربه چین در این موضوع خاص، با گسترش ارتباطات علمی و فناوری، پایه‌های آن را بنا گذاشت.

نکته پایانی اینکه کشور باید برای همه برنامه‌های اقتصادی خود توجیه منطقی داشته باشد و همه برنامه‌ها، نه‌تنها به‌دلیل صف‌کشی‌های سیاسی، بلکه با هدف توسعه فناوری و ارتقای صنعت بومی برای دستیابی به اقتصادی پویا، منسجم و پایدار انجام شود. در این مسیر، هرگونه قرارداد، رابطه یا تفاهمنامه‌ای که سبب وابستگی اقتصادی به هر کشوری چه غرب و چه شرق شود، یک خسارت جبران‌ناپذیر برای کشور است که حتی می‌تواند استقلال کشور و ضریب نفوذ سیاسی در مناسبات بین‌المللی را تحت‌الشعاع قرار دهد.

انحصار تولید و نابسامانی بازار روغن‌موتور

نایب‌رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه وجود انحصار در حوزه روغن‌موتور بر نابسامانی بازار این کالا تاثیر مستقیم دارد، گفت: هرچند در نشست کمیسیون صنایع و معادن با وزیر صنعت، معدن و تجارت، اعضا بر ضرورت ساماندهی این بازار تاکید کردند اما بازار روغن‌موتور همچنان آشفته است.

علی جدی در گفت‌وگو با خانه ملت درباره نابسامانی بازار روغن‌موتور، گفت: در جلسه کمیسیون صنایع و معادن با وزیر صنعت، معدن و تجارت که حدود ۲ ماه پیش برگزار شد، به موضوع‌هایی مانند نابسامانی بازار فولاد، سیمان، روغن‌موتور و... اشاره شد و نمایندگان خواستار ساماندهی این بازارها شدند. نماینده مردم شیروان در مجلس شورای اسلامی افزود: با وجود گذشت بیش از یک ماه از نشست یادشده، بازار روغن‌موتور همچنان نابسامان است و مردم دچار ضرر و زیان می‌شوند. این نماینده خانه ملت با بیان اینکه کمیسیون صنایع و معادن مجلس باید به موضوع روغن‌موتور ورود کند، اضافه کرد: وزیر صنعت، معدن و تجارت و تولیدکنندگان روغن‌موتور باید در کمیسیون صنایع و معادن حاضر و موضوع گرانی روغن‌موتور یا عرضه قطره چکانی این محصول به بازار تعیین‌تکلیف شود. نایب‌رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس با بیان اینکه وجود انحصار در این حوزه بر نابسامانی آن تاثیر مستقیم دارد، تصریح کرد: با افزایش قیمت روغن‌موتورهای اصل، مردم به‌سراغ خرید روغن‌های تقلبی می‌روند و از آنجا که روغن‌موتور تقلبی بی‌کیفیت است، استفاده از آنها خطرات و مشکلاتی بسیاری برای خودروها ایجاد می‌کند.

فعالان صنعت درباره تسهیلگری نرم‌افزاری انجام امور اداری مطرح کردند

ادامه موازی‌کاری در سامانه‌ها

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

دولت الکترونیک به‌دنبال کاهش بروکراسی اداری و تسهیل روند انجام امور در بخش‌های گوناگون تولید و خدمات است که تحقق این امر کمک بزرگی به کاهش هزینه‌های مالی و زمانی و نیز کاهش بار ترافیکی در کلانشهرها می‌کند. در این راستا، صنعتگران با توجه به مشغله بسیار در تولید، گلایه‌مند بودند که بخش زیادی از انرژی خود را باید برای انجام کارهای اداری صرف کنند، زیرا عموما برای گرفتن یک امضا شاید هفته‌ها معطل بمانند. علاوه‌بر این، برخی برخوردهای سلیقه‌ای، انجام کارها را زمانبر می‌کند. راه‌اندازی سامانه‌ها برای از بین رفتن این اشکالات بوده اما گویا نتوانسته نظر افراد از جمله صنعتگران را تامین کند. مشکلات زیرساختی، پیش‌بینی نشدن برخی فرآیندها در طراحی سامانه، سرعت کُند اینترنت و... بیش از آنکه چالش‌های موجود را رفع کند، منجر به بروز اشکالات جدیدتر شده است.

عکس: آیدا فریدی

سامانه‌ها و موازی‌کار

فعالان صنعت عنوان می‌کنند استفاده از سامانه‌ها باید وقت کمی از افراد در ثبت اطلاعات موردنیاز بگیرد، زیرا طولانی شدن و زمانبر بودن فرآیند آن، افراد را به مقاومت وامی‌دارد. به‌عنوان مثال، راه‌اندازی سامانه‌ها برای ثبت اطلاعات تولیدکنندگان و قطعات تولیدی و نیز واردکنندگان و اطلاعات محصولات وارداتی باید در کمترین زمان ممکن انجام شود، زیرا هدف از راه‌اندازی این سامانه‌ها همین بوده است.

یکی از صنعتگران عنوان می‌کند، در حال‌حاضر تعدد انواع سامانه‌ها و موازی‌کاری در آنها وجود دارد و تولیدکننده باید همان اطلاعاتی را در سامانه کد رهگیری ثبت کند که در سامانه بهین‌یاب یا در سامانه جامع تجارت و... باید به ثبت برساند.

این روند، زمان زیادی از فعال اقتصادی می‌گیرد و اگر این زمان از حدی بیشتر باشد، غیراقتصادی بوده و ما را از هدف دور می‌کند. زمانبر بودن انجام کارها نیز در نهایت در قیمت‌ها به بازار و مصرف‌کننده تحمیل می‌شود.

آزمون و خطاهای پشت سر هم

نصراله محمدحسین فلاح، عضو هیات‌مدیره انجمن مدیران صنایع و کنفدراسیون صنعت ایران درباره اینکه راه‌اندازی سامانه‌ها چقدر به صنعتگران برای انجام کارهای اداری و رفع بورکراسی اداری کمک کرده به صمت گفت: راه‌اندازی سامانه‌ها، نه‌تنها تسهیلگری برای تولیدکننده ایجاد نکرده که بر بار او افزوده است.

مسئولان با سیستمی کردن فرآیندهای اداری و در واقع با راه‌اندازی سامانه‌ها، برخورد خیلی ساده‌ای دارند. در حال حاضر، نظام حکمرانی انجام هر امری را به یک سامانه ارجاع می‌دهد.

وی افزود: در یک دهه گذشته هر زمان با وزیری صحبت می‌شود، از راه‌اندازی یک یا چند سامانه در حوزه خود خبر می‌دهد و یکی، دو سال پس از راه‌اندازی هم می‌شنویم که مثلا تا ۴۰ درصد این سامانه زیر بار رفته و در بخش‌هایی نتوانسته عملکرد خوبی داشته باشد. البته نباید منکر این شد که برخی از این سامانه‌ها سرعت عمل را بالا برده‌اند.

▣ گروکشی اداری

این فعال صنعت در ادامه درباره مشکلات سامانه‌های موجود، گفت: برخی نهادهای دولتی این سامانه‌ها را گرو در نظر گرفته و برای ثبت اطلاعات، فرد را به سامانه یک نهاد دیگر ارجاع می‌دهند، در حالی که ارتباطی با هم ندارند؛ در نتیجه شاهدیم که راه‌اندازی سامانه‌ها با هدف تسهیلگری از مسیر خود منحرف شده و فرآیند کار را بیشتر کرده است.

وی اضافه کرد: همین روند در گذشته هم بدون راه‌اندازی سامانه‌ها وجود داشته است. به‌عنوان مثال، اگر تولیدکننده برای اخذ تسهیلات به بانک مراجعه می‌کرد، برای انجام کاری که ارتباطی هم به وام نداشت، از سوی بانک به تامین اجتماعی ارجاع داده می‌شد؛ بنابراین وقتی تولیدکننده مجبور به انجام کارهایی می‌شود که فقط بارش را زیاد می‌کند نمی‌توان انتظار بهبود وضعیت تولید را از او داشت.

محمدحسین فلاح با بیان اینکه می‌توان گفت همان روند گذشته با روش جدید (سامانه) ادامه دارد، تاکید کرد: در حالی که انتظار است مسئولان دولتی ابزار انگیزشی برای مراجعه افراد به این سامانه‌ها برای ثبت اطلاعات خودشان را بیشتر کنند، برعکس عمل کرده و مقاومت ایجاد می‌کنند.

▣ اشکالات تکنیکی

عضو هیات‌مدیره انجمن مدیران صنایع و کنفدراسیون صنعت ایران همچنین با بیان اینکه بیشتر این سامانه‌ها، اشکالات تکنیکی دارند، گفت: به‌طور معمول، طراحان این سامانه‌ها، بلوغ طراحی نداشته و بسیار از فرآیندی که باید پیش‌بینی شود (موردی عادی که هنگام کار رخ می‌دهد.) در طراحی سامانه‌ها دیده نشده؛ بنابراین طراحان از حداقل دانش برخوردار بوده و سامانه‌ها دارای اشکالات فنی و تکنیکی زیادی هستند.

او گفت: به نظر می‌رسد مدیران در راه‌اندازی انواع و اقسام سامانه‌ها بیشتر به‌دنبال درآمدزایی هستند تا تسهیل روند انجام امور.

▣ اختلال‌های سیستمی

محمدحسین فلاح در ادامه سخنان خود به چالش‌های زیرساختی اشاره کرد و گفت: در این آشفته‌بازار، تولیدکننده برای ثبت اطلاعات موردنیاز به سامانه‌ای ارجاع می‌شود که بالا نمی‌آید. بارها از زبان همکاران می‌شنویم که برای ورود به سامانه با پیام‌های عجیبی روبه‌رو می‌شوند. همچنین اگر در این سامانه‌ها فرآیند ثبت اطلاعات تا حدودی انجام شده باشد و در ادامه ثبت سایر اطلاعات به هر دلیلی صفحه مربوطه باز نشود، صنعتگر ناچار است دوباره کل فرآیند را از ابتدا شروع کند؛ بنابراین مرتبط کردن سامانه‌ها در فرآیندی ناکارآمد فقط منجر به کند شدن روند انجام کارها و پیچیده شدن بورکراسی اداری این‌بار در بخش نرم‌افزاری شده است.

عضو هیات‌مدیره انجمن مدیران صنایع و کنفدراسیون صنعت ایران در پایان تصریح کرد: دولت به این می‌اندیشد که با انجام سیستمی امور از حجم فساد اداری کم کند و با کاهش ارتباط ارباب‌رجوع و کارمند، کنترل بیشتری روی امور داشته باشد؛ در حالی که این هدف به‌دلیل اشکالاتی که ذکر شد، محقق نشده است.

> نصراله محمدحسین فلاح: به‌طور معمول، طراحان سامانه‌ها، بلوغ طراحی ندارند و بسیاری از فرآیندهایی که باید در این سامانه‌ها پیش‌بینی شوند، در طراحی آنها دیده نمی‌شود

تکرار اطلاعات در سامانه‌ها

در ادامه فرامرز طیبی از فعالان صنعت خودرو درباره تسهیل امور اداری با راه‌اندازی سامانه‌های گوناگون به صمت گفت: سامانه انبارها، جامع تجارت، بهین‌یاب، جامع امور گمرکی و... بیش از آنکه تسهیلگر باشند، دست و پای تولید را می‌بندند. شاید بیش از ۱۰ سامانه وجود داشته باشد که باید به آنها برخی سامانه‌های در حال آزمایش مانند سامانه مودیان و... را نیز اضافه کرد که در همه به نوعی صنعتگر به ثبت اطلاعات فعالیت تولیدی خود می‌پردازد.

وی افزود: این موازی‌کاری هزینه‌بر و زمانبر بوده و بیش از آنکه در وقت صنعتگر صرفه‌جویی ایجاد کند، منجر به اتلاف وقت می‌شود.

او ادامه داد: ۱۷ نهاد دولتی بر تولید نظارت دارند. اگر تمام این واحدهای نظارتی خود یک سامانه جداگانه داشته باشند، زمانی که تولیدکننده باید صرف ثبت اطلاعات خود در هر یک از آنها کند، چقدر است؟ در حال‌حاضر فکر می‌کنم حدود ۱۰ سامانه در حوزه تولید و صنعت فعالیت دارند و برخی هم دوره آزمایشی خود را سپری می‌کنند.

▣ ضرورت ایجاد سیستمی یکپارچه

طیبی در ادامه سخنان خود خاطرنشان کرد: اگر این تعداد سامانه در سیستمی یکپارچه فعالیت داشته باشند، مفید خواهند بود، زیرا با یک پنجره واحد، دیگر نیازی نیست صنعتگر در هر سامانه به‌طور جداگانه مبادرت به ثبت اطلاعات بنگاه اقتصادی خود کند. در یک سامانه اطلاعاتش به‌عنوان فعال صنعت یا بازرگان ثبت می‌شود و این اطلاعات برای سایر نهادها، قابل دسترس خواهد بود.

او گفت: در حال‌حاضر اما خلأ این یکپارچگی، زمان و انرژی زیادی از تولید و تولیدکننده می‌گیرد.

▣ پارازیت‌های کاری

این فعال صنعت خودرو تصریح کرد: این انتقادها به معنی مخالفت با روش‌های نوین جهان صنعتی نیست که اتفاقا ساختار یک کشور توسعه‌یافته ایجاد ساختار نرم‌افزاری است، اما این آمپول نباید یکباره تزریق شود، در حالی که بستر و زمینه‌های لازم فراهم نیست. این نوع عملکرد، بنگاه اقتصادی را قفل و ادامه فعالیت را برای تولیدکنندگان سخت‌تر می‌کند.

این قطعه‌ساز تاکید کرد: گام‌به‌گام باید پیش رفت ضمن اینکه باید فراموش نکنیم که موفقیت این طرح در یکپارچگی سیستمی آن نهفته است، چراکه گاهی الزامی در یک سامانه رخ می‌دهد که به‌عنوان مثال، فعالیت صنعتگر را در بورس مختل می‌کند. این اختلالات کاری باید در الکترونیک کردن امور پیش‌بینی شده باشد.

▣ مشکلات زیرساختی

طیبی با تاکید بر اینکه وقتی زیرساخت مشکل دارد، الزام کردن انجام آن، فقط منجر به قفل شدن کارها می‌شود، اظهار کرد: در حال‌حاضر چقدر از بیماران به‌دلیل اشکالات سامانه تامین اجتماعی با مشکل مواجه هستند و قطع و وصل شدن سامانه به‌دلیل کندی سرعت اینترنت دردسرساز شده است. بنابراین این مشکل مربوط به صنعت و تولید نبوده و در سایر بخش‌ها مثل خدمات هم این معضلات دیده می‌شود. این مسئله نشان می‌دهد چالش‌ها جزیی و کوچک نبوده و در شکل کلان و در زیرساخت‌ها مشکلات اساسی وجود دارد.

این فعال صنعت در توضیح بیشتر عنوان کرد: اگر بنگاه اقتصادی را یک موجود زنده فرض کنیم، حیات آن به چند عامل بستگی دارد. مثلا اگر انسان غذا نخورد چند هفته، اگر آب نباشد چند روز و اگر اکسیژن به او نرسد، چند دقیقه بیشتر زنده نخواهد ماند. در حال‌حاضر مواد اولیه برای واحد صنعتی حکم اکسیژن دارد، اگر نرسد کارخانه تعطیل می‌شود. ثبت‌سفارش و خرید مواد اولیه از طریق این سامانه‌ها اگر با مشکل روبه‌رو شود خطر توقف تولید وجود دارد.

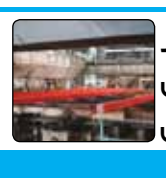
او تاکید کرد: برای توسعه چه در بخش نرم‌افزای و چه سخت‌افزاری، نیازمند برنامه هستیم؛ برنامه ۵ یا ۱۰ ساله و به‌عبارتی، یک‌شبه توسعه رخ نمی‌دهد. توسعه در بخش نرم‌افزار و تسهیل فرآیند انجام امور باید با برنامه‌ریزی و زمان‌بندی درست اتفاق بیفتد.

سخن پایانی

بنابر این گزارش، الکترونیک شدن فعالیت‌ها در دنیای فناوری، امری طبیعی بوده و بخشی از توسعه‌یافتگی در پیشرفت در حوزه نرم‌افزار است. با وجود اینکه بیش از یک دهه از تاکید بر ضرورت دولت الکترونیک گذشته، اما همچنان اجرای آن با مشکلاتی همراه است.

مشکل اساسی در راه‌اندازی سامانه‌ها برای تسهیل فرآیند امور اداری، چالش نبود زیرساخت‌ها و مشکلاتی در سرعت اینترنت در کشور است. این امر منجر به قطع و وصل شدن سامانه‌ها در روزهای مختلف می‌شود و ممکن است یک روز سامانه بهین‌یاب مشکل داشته باشد و فردای آن روز، سامانه جامع تجارت. این اختلال‌ها، فرآیند کار را طولانی و فعالیت صنعتگران را مختل می‌کند. موازی‌کاری نیز از دیگر مشکلات این سامانه‌ها بوده که به‌گفته فعالان صنعت بروکراسی موجود در روش‌های سنتی دوباره در شیوه‌های نوین ادامه پیدا کرده است.

خلأ سیستم یکپارچه همچنان مدیریت‌ها را جزیره‌ای کرده و هزینه زمانی زیادی به افراد استفاده‌کننده از این سامانه از جمله بنگاه‌های اقتصادی تحمیل می‌کند. این امر ادامه یابد، منجر به مقاومت‌های بیشتر در برابر روش‌های نوین از سوی تولیدکنندگان خواهد شد.

توقف ارزآوری کشور با وضع عوارض صادراتی

کورسوی امید در بورس تهران

تعامل سازنده کلید حل مشکلات

اصلاح قانون معدن در خط پایان

اهمیت واحدهای اقتصادی کوچک و متوسط برای همگان مشخص است. در کشور ما نیز باید همین نگاه نسبت به این واحدها به‌ویژه در بخش معدن نهادینه شود، چراکه عمده معادن موجود در کشور کوچک و متوسط هستند. هرچند در سال‌های گذشته درآمد دولت از معادن و تولیدات معدنی زیاد بود، اما آمار حکایت از سهم اندک دولت در حمایت از معادن کوچک دارد؛ بنابراین توجه به معادن کوچک و متوسط‌مقیاس اجتناب‌ناپذیر است. به‌علاوه اینکه امروزه برای صنعت فولاد کشور برنامه تولید ۵۵ میلیون تن در افق ۱۴۰۴ تعریف شده و تنها نباید به معادن و صنایع بزرگ در این زمینه اکتفا کرد.

در این برنامه معادن کوچک و متوسط در کنار معادن بزرگ قرار می‌گیرند و تامین‌کننده خوراک صنایع فولاد در استراتژی صنعت فولاد خواهند بود. صمت در این گزارش با نگاهی به هدف یادشده به بررسی ضرورت اصلاح قانون معدن پرداخته است.

عکس: صمت

قانون معدن، در راه صحن علنی مجلس

لطف‌الله سیاهکلی، عضو کمیسیون صنایع و معادن در گفت‌وگو با گسترش‌نیوز، پایگاه خبری موسسه فرهنگی مطبوعاتی صمت گفت: قانون جدید معدن در کمیسیون صنعت و معدن تصویب شده و با اصلاحات اعمال‌شده برای بررسی و رای نهایی راهی صحن علنی مجلس خواهد شد.

نماینده مردم قزوین با اشاره به اینکه در معدن و بخش‌های گوناگون آن مانند اکتشاف، بهره‌برداری و فرآوری عقب‌ماندگی داریم، گفت: خام‌فروشی در کشور ما نهادینه شده و این یکی از ایراداتی است که در حوزه معدن نیز وجود دارد؛ به‌علاوه اینکه در واگذاری، معادن باید به افراد اهل واگذار شوند.

تسلط بر معادن با تفکیک وزارت صمت

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به اینکه طبق قانون معدن جزو انفال است، اظهار کرد: برابر اصل ۴۵ قانون اساسی، معدن، دریا، رودخانه و مرتع جزو انفال هستند؛ بنابراین طبق قانون باید بخشی از درآمد حاصل از بهره‌برداری از معادن به مردم منطقه معدنی اختصاص داده شود. وی افزود: نظارت کم وزارت صمت بر معادن فعال گاهی منجر به وارد آمدن آسیب به محیط‌زیست می‌شود.

سیاهکلی با اشاره به تفکیک حوزه بازرگانی از وزارت صمت و تبدیل شدن این وزارتخانه به وزارت صنایع و معادن، گفت: اگر بخش بازرگانی از وزارت صنعت، معدن و تجارت جدا شود، نگاه به حوزه معدن تخصصی‌تر می‌شود و با تسلط بیشتر بر این حوزه، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

مجلس به‌دنبال بازنگری در قوانین معدنی

عبدالناصر درخشان، دیگر عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس نیز در گفت‌وگو با گسترش‌نیوز با تاکید بر نقش معدن در تولید ناخالص داخلی کشور گفت: قوانین متعدد و شاید دست‌وپاگیر مانع تحقق ظرفیت موردنیاز معادن شده است؛ بر همین اساس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به‌دنبال بازنگری در قوانین معدن است تا آنچه که مطلوب است برای معدنکاران شکل بگیرد.

وی در پاسخ به این سوال که آیا با تفکیک حوزه بازرگانی از وزارت صمت، بخش معدن دوباره شکوفا می‌شود، اظهار کرد: من معتقد به بهبود شرایط به شرط تفکیک وزارتخانه نیستم؛ چنانچه پیش از این نیز شرایط تفکیک‌شده را تجربه کرده و نتایج آن را دیده‌ایم. برای بهبود شرایط و بهره از ظرفیت معادن باید باتوجه به تجربه کشورهای دیگر به برنامه‌ها و عملکردهای قابل‌قبول برسیم.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن اظهار کرد: ما باید دو بخش مستقل و قوی به‌نام صنایع و معادن داشته باشیم که الان هم این دو بخش وجود دارند و سازمان ایمیدرو اکنون مسئول امور مربوط به حوزه معدن است.

درخشان درباره ظرفیت‌های مغفول معادن در استان سیستان‌وبلوچستان اظهار کرد: معادن استان سیستان‌وبلوچستان بسیار غنی هستند و این منطقه یکی از بکرترین مناطق این سرزمین است. متاسفانه توجهی که باید به بلوچستان نشده است. ما معادن کرومیت و منگنز غنی در شهرستان فنوج که یکی از بزرگ‌ترین پهنه‌های معدنی خاورمیانه است، داریم. در بخش سنگ‌آهن هم منطقه بزمان شهرستان ایرانشهر، بسیار غنی است. با توجه بیشتر به حوزه معدن به‌ویژه در استان‌های مغفول، می‌توان گام موثری در توسعه این بخش از اقتصاد برداشت.

مصطفی طاهری نیز چندی پیش در نشست با فعالان معدن استان زنجان، عنوان کرد: اصلاح قانون معادن تکمیل و بازنگری‌های لازم صورت گرفته و طی هفته‌های آتی این اصلاحیه به صحن علنی مجلس می‌رود.

به گزارش روابط عمومی سازمان صمت استان زنجان، نماینده مردم زنجان و طارم در مجلس شورای اسلامی با اشاره به مباحث موجود در بخش معدن، بیان کرد: اولویت نخست ما در دولت و مجلس حوزه اکتشاف است که باید بیش از پیش بر آن متمرکز شویم. وی یادآور شد: از مسائل موجود در بخش معدن، استعلامات استو این بخش در زمینه استعلامات با آسیب جدی مواجه است و باید چارچوب مشخصی برای آن تعیین شود.

این نماینده مجلس شورای اسلامی درباره لزوم بازنگری در قوانین نظارتی بخش معدن، عنوان کرد: هم‌اکنون بدهی حقوق دولتی معادن بزرگ افزون بر ۲۴ هزار میلیارد تومان است که جریمه یک درصدی افراد را ملزم به پرداخت آن نمی‌کند، به همین دلیل باید اصلاح قوانین و جریمه‌ها در دستور کار قرار گیرد.

طاهری در ادامه از سامانه‌ای شدن امور مربوط به حقوق دولتی معادن خبر داد و افزود: طی ماه‌های آینده، فرآیند مربوط به حقوق دولتی هوشمند و سامانه‌ای خواهد شد.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان نیز در این نشست با اشاره به وضعیت بخش معدن استان، گفت: زنجان جزو استان‌های معدن‌خیز کشور است که ۳۶ ماده معدنی در آن کشف شده و به مرحله استخراج رسیده است.

وی با اشاره به اینکه استخراج ۱۰۰ درصد مواد معدنی کشف شده در استان حاکی از توان و ظرفیت بالای بخش خصوصی فعال در استان است، اظهار کرد: آلونیت، آهک، پتاس، پرلیت، خاک رس، شن و ماسه، بر، سنگ‌های تزئینی و... از جمله مواد معدنی موجود در استان است.

این مسئول تصریح کرد: ۸۱ معدن در استان از طریق شورای معادن سلب صلاحیت شد و آماده واگذاری بود که از این تعداد در سال گذشته با برگزاری مزایده ۲۲ معدن واگذار شدند.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان خاطرنشان کرد: هم‌اکنون در استان ۲۶۶ معدن فعال وجود دارد که استخراج اسمی این معادن افزون بر ۱۳ میلیون تن است.

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی نیز در نشست با مدیران صنایع استان زنجان با بیان اینکه رویکرد کمیسیون صنایع و معادن مجلس، شفاف‌سازی تصمیم گیری‌ها است، ادامه داد: از این پس شاهد تصمیم گیری‌ها پشت درهای بسته نخواهیم بود.

طاهری افزود: باتوجه به تنوع بالای صنایع باید در تصمیم گیری‌ها ابتدا نظرات فعالان آن حوزه دریافت شود و سپس درباره آن تصمیم گیری لازم صورت گیرد. وی تصریح کرد: در ایران خلأ جدی در سند توسعه صنعتی داریم. این سند باتوجه به اینکه فاقد ضمانت اجرایی لازم است و جامع و کامل نیست، باید در اسرع وقت اقدام لازم برای سرمایه‌گذاران در صنعت، به‌ویژه صنایع پیشران صورت گیرد. نماینده مردم زنجان و طارم در مجلس شورای اسلامی، از نسخ ۲۴۵ قانون در حوزه صنایع و معادن خبر داد و افزود: در فاز اول ۲۴۵ قانون شناسایی شده که باتوجه به قدیمی بودن و ارجاعات در حد صفر حذف خواهد شد. در فاز بعدی به تناقضات و قوانین تکراری خواهیم پرداخت تا حجم قوانین مرتبط با صنعت را کم کنیم.

سخن پایانی

معادن کوچک و متوسط تکمیل‌کننده برنامه‌های توسعه‌ای بخش معدن هستند و نمی‌توان از آنها چشم‌پوشی کرد. همچنین این معادن همواره تربیت‌کننده نیروهای تخصصی ویژه هستند. در واقع جذب سرمایه‌های کوچک و سرگردان و انتخاب فناوری‌های خاص همواره در معادن و واحدهای فرآوری کوچک و متوسط رخ می‌دهد.

نوبت اول

آگهی فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران؛
مناقصه شماره م.ع.پ/۱۴۰۱/۰۱۲
به شماره سامانه ستاد ۲۰۰۱۰۹۱۶۴۵۰۰۰۰۴۸

شرکت پایانه های نفتی ایران (سهامی خاص)

شرکت پایانه های نفتی ایران (سهامی خاص) در نظر دارد انجام خدمات موضوع مناقصه را با در نظر گرفتن شرایط کلی زیر و از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)، به صورت فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران به مناقصه گر واجد شرایط واگذار نماید:

الف) کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا تهیه فهرست مناقصه‌گران دارای صلاحیت، ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www. setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضاء الکترو نیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند. خاطر نشان می سازد به موجب بخشنامه وزارت صمت امکان ثبت نام بر خط رایگان در این سامانه جهت کلیه مناقصه گران فراهم می باشد.

شماره تماس سامانه ستاد در تهران جهت انجام مراحل عضویت در سامانه ۰۲۱۱۴۵۶ و اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام در سایر استان ها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش «ثبت نام / پروفایل تامین کننده/ مناقصه گر» موجود است.

ب) **نوع فراخوان:** مناقصه عمومی توأم با ارزیابی کیفی جهت انتخاب مناقصه گر واجد شرایط به منظور انجام خدمات موضوع مناقصه/ یک مرحله ای

ج) **نام و نشانی دستگاه مناقصه گزار:** شرکت پایانه‌های نفتی ایران (سهامی خاص) به نشانی تهران- خیابان پاسداران - بالاتر از برج سفید - خیابان شهید حجت سوری (نیستان هفتم) پلاک ۱۱

د) **موضوع مناقصه:** پروژه تعمیرات سقف پارکینگ و انبارهای اداره ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) شرکت پایانه های نفتی ایران در جزیره خارک

ه) **شرح مختصر خدمات:** هدف از اجرای این پروژه، تعمیرات سقف پارکینگ و انبارهای اداره ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) شامل برچیدن ورق های سقف، اصلاح و تعویض پرلین های معیوب واجرای پوشش سقف با ورق ساندویچ پانل مربوط به پارکینگ ماشین آلات و انبارهای اداره ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) شرکت پایانه های نفتی ایران در جزیره خارک مطابق با شرح کار می باشد. کارهای اجرایی پروژه تنها محدود به (ویا شامل تمامی) پارامترهای مطرح شده در قسمت «شرح کارهای اجرایی» نبوده و شامل تمام مواردی خواهد بود که منجر به تکمیل و انجام پروژه گردد.

و) **نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار، تضمین انجام تعهدات و حسن انجام کار:** ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۶۷۴،۹۳۳،۲۱۷ ریال حسب آئین نامه شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیأت محترم وزیران و همچنین تضمین انجام تعهدات در صورت برنده‌شدن به میزان ده درصد نرخ پیشنهادی برنده مناقصه؛ ضمناً تضامین صادره می‌بایست مطابق فرمت‌های نمونه پیوست آئین‌نامه مذکور ارائه گردد؛ لذا این شرکت از پذیرش تضامینی که فاقد شرایط فوق باشد معذور بوده و هیچ گونه مسئولیت و تعهدی در این خصوص، نخواهد داشت. شایان ذکر می باشد پس از انعقاد قرارداد، به میزان ده درصد از هر صورت وضعیت

ز) **محل، مدت زمان اجرای خدمات و برآورد مناقصه گزار:** محل اجرای خدمات موضوع مناقصه درشرکت پایانه نفتی ایران در جزیره خارک و مدت انجام قرارداد ۱۲۰ روز و دوره نگهداری یکسال شمسی می باشد. برآورد مناقصه گزار برابر با ۱۳/۴۹۸/۶۶۴/۳۴۰ (سیزده میلیارد و چهارصد و نود و هشت میلیون وششصد و شصت و چهار هزار وسیصد و چهل) ریال می باشد.

ح) **مدت اعتبار پیشنهاد:** مدت اعتبار پیشنهاد مالی از تاریخ ارائه پیشنهاد به مدت ۱۸۰ روز می باشد.

ط) گواهی ها و مدارک مورد نیاز:

۱- گواهینامه صلاحیت پیمانکاری حداقل رتبه ۵ در رشته ساختمان و ابنیه از سازمان برنامه و بودجه کشور.

۲- دارا بودن شخصیت حقوقی.

۳- ارائه گواهی نامه تایید صلاحیت پیمانکاری از نظر ایمنی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

۴- ارائه شناسه ملی حسب ماده ۱۶ آیین نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی.

۵- ارائه تصویر مصدق کد اقتصادی شرکت و کد ملی صاحبان مجاز امضا.

ی) **زمان، مهلت و نشانی دریافت اسناد ارزیابی کیفی:**

۱- با عنایت به ابلاغیه شماره ۱۴۰۹۳۵/ل مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۱ دبیر محترم کارگروه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) و تاکید موکد بر الزام بکارگیری امضای الکترونیکی اسناد پاکت های (ب) و (ج) و عدم پذیرش نسخ فیزیکی و اسناد فاقد امضای الکترونیکی (دارای مهرگرم)، کلیه مناقصه گران موظف می باشند تمامی اسناد پاکت های (ب) و (ج) مناقصه را با امضاء الکترونیکی و در موعد مقرر در اسناد مناقصه از طریق سیستم سامانه ستاد بارگذاری نمایند در غیر اینصورت مناقصه گزار از پذیرش نسخه فیزیکی اسناد پیش گفته معذور خواهد بود.

۲- کلیه مناقصه گران واجد شرایط می توانند به مدت ۷ روز از زمان درج آگهی نوبت دوم نسبت به دریافت اسناد و معیارها و جداول ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام و ظرف مهلت ۱۴ روز پس از انقضای مهلت دریافت اسناد، ضمن تکمیل، مهر و امضای آن ها و الصاق مستندات مربوطه به همراه سایر اسناد، مدارک و گواهینامه های ذکرشده در آگهی نسبت به تغذیه اسناد پیش گفته در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام نمایند. همچنین مناقصه گران می‌توانند جهت رویت آگهی به سایت‌های HTTP://IETS.MPORG.IR ، WWW. SHANA. IR و WWW.IOTCO.IR مراجعه نمایند.

۳- مناقصه گزار در رد و یا قبول مدارک در تمام مراحل مطابق قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن مختار خواهد بود.

شناسه آگهی: ۱۳۵۹۱۸۳ روابط عمومی

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل ها را در پایگاه خبری گسترش دنبال کنید
www.Gostaresh.news

خبر

زنجیره تامین سیمان و فولاد نهضت ملی مسکن تشکیل شد

سرپرست مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی بااشاره به تشکیل زنجیره تامین مصالح ساختمانی بین وزارتخانه‌های راه و صنعت، معدن و تجارت از جایگزینی سیمان آمیخته به‌جای سیمان پرتلند در ساخت‌وسازها خبر داد. به‌گزارش پایگاه خبری معدن‌نامه، محمدمهدی حیدری اظهار کرد: زنجیره تامین ۲ نهاده ساختمانی مهم پرمصرف در ساخت‌وسازها یعنی سیمان و فولاد با همکاری وزارت راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت تشکیل شده است. وی با بیان اینکه مقرر شده سیمان آمیخته، جایگزین سیمان پرتلند شود، افزود: سیمان آمیخته از منابع‌طبیعی مانند پوزولان، سرباره و ... تهیه می‌شود که مصرف این نوع از سیمان تا ۳۰ درصد سبب صرفه‌جویی در مصرف انرژی می‌شود و آلودگی محیط‌زیستی نیز ندارد.

وی بااشاره به اینکه در دنیا ۴۰ نوع سیمان تولید می‌شود، گفت: در ایران کمتر از ۱۰ نوع سیمان تولید شده و در ساخت‌وساز مورداستفاده قرار می‌گیرد که ضرورت دارد تا بر تنوع تولید انواع سیمان‌ها افزوده شود. وی تصریح کرد: در توافق وزارت راه و صنعت، معدن و تجارت، گروهی از مصرف‌کنندگان دسته‌بندی شده‌اند که بزرگ‌ترین مصرف‌کننده سیمان، خود وزارت راه و شهرسازی است و وزارت صمت راهبری صنایع را برعهده دارد و صنعتگران نیز در این زنجیره حضور دارند تا سیمان‌های آمیخته، جایگزین سیمان‌های پرتلند شود. سرپرست مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی باتوجه به تامین فولاد طرح نهضت ملی مسکن توسط ذوب‌آهن اصفهان، گفت: زنجیره تامین مصالح ساختمانی به‌نحو مناسبی برای پروژه‌های نهضت ملی مسکن شکل می‌گیرد. حیدری با اعلام اینکه علاوه بر اجرای طرح نهضت ملی مسکن، سالانه بین ۳۰۰ تا ۳۵۰ هزار واحد مسکونی نیز توسط بخش خصوصی احداث می‌شود، تصریح کرد: برنامه‌ریزی‌ها به‌گونه‌ای است که درباره تامین مصالح، مشکلی وجود ندارد.

توقف ارزآوری با وضع عوارض صادراتی

گروه معدن
editor@smtnews.ir

وحید یعقوبی

بهادر احرامیان

صادرات به‌عنوان راهکاری برای توسعه اقتصادی و صنعتی کشورها موردتوجه قرار دارد و در نتیجه سیاست‌هایی با هدف تسهیل صادرات یا افزایش فروش کالاهای مختلف در بازار بین‌المللی اجرایی می‌شود. ظرفیت تولید در بسیاری از حلقه‌های زنجیره فولاد کشور به‌مراتب بیش از نیاز کشور است، بنابراین صادرات تنها راه تداوم تولید و توسعه این صنعت است، با این وجود، دولت نه‌تنها اقدام مثبتی را برای حمایت از صنایع و صادرات فولاد ترتیب نداده، بلکه فروش محصولات تولیدشده در این زنجیره را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است.

انگیزه فولادی‌ها از دست رفت

به‌گزارش فولادبان، وحید یعقوبی، معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد گفت: در حال حاضر یک رقیب جدی در منطقه به‌نام روسیه در صنعت فولادی وجود دارد که با دامپینگ در بازار جهانی توانسته با قیمت‌های بسیار پایین وارد صادرات شود.

وی درباره کاهش صادرات فولادی بیان کرد: دلیل روند نزولی فولادی‌ها در چند ماه اخیر، تصویب عوارض صادراتی در کشور است، در واقع این مصوبه در فروردین و اردیبهشت امسال موجب از دست رفتن انگیزه فولادی‌ها در زمینه صادرات شد.

معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد اضافه کرد: عمده کاهش صادرات فولاد در مقاطع طویل انجام گرفته که در این راستا ۳۵درصد کاهش صادرات به‌ثبت رسیده، چرا که این مقاطع به‌صورت سفارشی صادر نشده و به شکل روزانه و در نهایت هفتگی صادرات آن انجام می‌گیرد، در واقع فاصله زیادی بین انعقاد قرارداد، حمل بار و اظهار گمرک وجود ندارد که در نتیجه این مصوبه می‌تواند تاثیر سریعی از خود نشان دهد. معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد تصریح کرد: از سوی دیگر، آثار این عوارض در سایر محصولات فولادی به‌ویژه مقاطع فولادهای میانی در تیر و مرداد نمایان می‌شود، چرا که فاصله بین عقد قرارداد با مشتری و اظهار این محصولات در گمرک، حدود ۳ ماه به‌طول می‌انجامد و در نهایت پس از چند ماه در بازار تاثیر می‌گذارد، در این راستا می‌توان گفت کاهش صادرات فولاد در این زمان کامل قابل‌پیش‌بینی بود.

یعقوبی بااشاره به وضعیت بازار جهانی افزود: زمانی که مصوبه عوارض صادراتی وضع شد، فولادی‌ها توانستند با هزینه مناسبی محصولات خود را صادر کنند، چرا که در پیک نرخ بازار جهانی قرار گرفته بود، البته باتوجه به اینکه در حال حاضر قیمت‌های جهانی به کف خود رسیده، نمی‌توان همانند گذشته ارزآوری مناسبی را انتظار داشت.

وی گفت: در حال حاضر یک رقیب جدی در منطقه به نام روسیه در صنعت فولادی وجود دارد که با دامپینگ در بازار جهانی توانسته با قیمت‌های بسیار پایین وارد صادرات شود که منجر به توقف رشد نرخ شده است، بنابراین ارزی که می‌توانست در ۳ ماه ابتدایی سال نصیب کشور شود، متاسفانه با تصویب عوارض صادراتی از دریافت آن محروم شد.

عکس: صمت

خطر کاهش تولید در انتظار فولادسازان

بهادر احرامیان، عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: باتوجه به سیاست‌های دولت در زنجیره فولاد پیش‌بینی می‌شود که روند نزولی صادرات محصولات فولادی در ماه‌های آتی ادامه یابد. این روند کاهشی در شرایطی است که صنعت فولاد ایران به صادرات وابسته است. زنجیره فولاد در کشور ما با هدف فروش تامین نیاز بازار داخلی و همچنین فروش مازاد نیاز بازار داخلی به بازار جهانی توسعه یافته است، برهمین اساس نیز سرمایه قابل‌توجهی به این زنجیره جذب شده است، تا جایی که در حال حاضر تحقق اهداف چشم‌انداز ۱۴۰۴ مبنی بر ظرفیت‌سازی برای تولید ۵۵ میلیون تن فولاد، دیگر دور از ذهن نیست، بدین‌ترتیب صادرات تنها راه تداوم تولید در ظرفیت‌های احداث‌شده است، در غیر این صورت، سرمایه‌های جذب‌شده برای توسعه این زنجیره در عمل هدر رفته است.عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: فعالان صنعت فولاد در طول سال‌های گذشته با تاکید بر اهمیت صادرات فولاد کشور برای تحقق اهداف توسعه‌ای این صنعت، ارزآوری و کاهش اقتصاد به نفت، تاثیر این صنعت بر اشتغالزایی و توسعه مناطق مخالف کشور، از سیاست‌گذاران درخواست کرده‌اند که مانع فروش این محصولات به بازار جهانی نشوند، به‌ویژه آنکه بازارهای صادراتی به‌آسانی به‌دست نمی‌آید، اما به‌راحتی از دست می‌رود.احرامیان گفت: با این وجود، هرساله سیاست‌هایی ضدصادرات و تولید وضع می‌شود. این سیاست‌ها ضربات قابل‌توجهی را به عملکرد صنایع تحمیل می‌کند. دولت سیزدهم در نخستین هفته‌های سال ۱۴۰۱، اقدام به وضع عوارض صادراتی روی محصولات بخش معدن، صنایع معدنی و فولاد کرد، بدین‌ترتیب صادرات تمامی محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد مشمول عوارض صادراتی شد.

فولاد ایران رقابتی نیست

البته دولت برای اجرای این سیاست، دلایلی را مطرح می‌کرد، اما اجرای این سیاست به‌دنبال رشد بهای فولاد در بازار بین‌المللی پس از حمله روسیه به خاک اوکراین بود. در همان زمان نیز فعالان صنعت فولاد کشور هشدار دادند که روند افزایشی نرخ فولاد قطعی است. وضع عوارض صادراتی از سوی دولت روی محصولات تولیدشده در این زنجیره اشتباه است و منفعت تولید در این بخش را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. فولادسازان تاکید داشتند با اجرای چنین مصوباتی، صادرات فولاد ایران دیگر به‌صرفه نخواهد بود، در نتیجه از میزان صادرات فولاد ما به بازار جهانی کاسته خواهد شد، از آنجا که ثبات در قرارداد برای طرف‌های خارجی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در ادامه و با حذف عوارض یادشده، عواقب آن تا بلندمدت نیز ادامه خواهد یافت.

احرامیان گفت: همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد روند افزایشی نرخ فولاد در بازار جهانی ادامه‌دار نبود، در واقع فولادسازان روسیه به‌دنبال تحریم محصولات‌شان، اقدام به ارزان‌فروشی محصولات خود در بازارهای منطقه کردند. وضع عوارض صادراتی از سوی دولت ایران روی محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد و همچنین دامپینگ صادرات از سوی روسیه، بازارهای ما را به‌شدت محدود کرده است.

احرامیان افزود: در حال حاضر میزان موجودی انبارهای فولادسازان کشور به بیشترین سطح خود در طول چند سال گذشته رسیده است. روند افزایشی موجودی انبار فولادسازان حکایت از آن دارد که این صنعتگران نتوانسته‌اند محصول خود را در بازار جهانی به‌فروش برسانند. ظرفیت مصرف در بازار داخلی نیز محدود است و باتوجه به رکودی که در اقتصاد شاهد آن هستیم، محدودتر هم شده است. وی در پایان تاکید کرد: بررسی آمار سفارشات فولادسازان نیز چندان امیدبخش نیست، در واقع نباید به بهبود شرایط در ماه‌های آتی هم امید چندانی داشت.

سخن پایانی

بررسی میزان تولید و صادرات فولاد و همچنین پیش‌بینی تداوم روند کاهشی صادرات این فلز استراتژیک حکایت از تداوم افت صادرات فولاد ایران در بازارهای جهانی دارد. افت ادامه‌دار صادرات، تولید را در این صنعت با خطر روبه‌رو می‌کند. درواقع تولیدکنندگان ناچار هستند از ظرفیت تولید خود بکاهند، این در حالی است که تولیدکنندگان در حالت عادی نیز با ظرفیت حداقلی فعالیت می‌کنند، بدین‌ترتیب هزینه تمام‌شده تولید در این مجموعه‌ها به‌شدت افزایش خواهد یافت، بدون تردید تداوم شرایط یادشده ضربات سنگینی را به صنعتگران تحمیل می‌کند.

همکاری شرکت مس با دانشگاه‌ها در اجرای طرح‌های توسعه

علی رستمی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران در راستای تقویت بسترهای همکاری پژوهشی و دانش‌بنیان با معاونت پژوهشی و روسای دانشکده‌های دانشگاه صنعتی سهند دیدار کرد.

به‌گزارش مس‌پرس، در این نشست، گزارش جامعی از توانمندی‌های این دانشگاه و جایگاه آن در رتبه‌بندی جهانی، مراکز رشد و شرکت‌های دانش‌بنیان، پروژه‌های صنعتی و... ارائه شد.

در این نشست، گسترش فعالیت‌های آموزشکده ورزقان، جذب دانشجویان دانشگاه در قالب طرح نخبگان، بهره‌برداری از گردشگری صنعتی و راه‌اندازی دفتر تحقیقات مس در دانشگاه، دفتر ارتباط با صنعت دانشگاه در محل مجتمع مس سونگون، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان زیرمجموعه مرکز رشد دانشگاه از طریق شتاب‌دهنده شرکت مس و نیز حمایت از طرح‌های حوزه هوشمندسازی و انقلاب صنعتی نسل ۴ از محورهای موردبحث و تبادل‌نظر بود.

بعد از این نشست، از امکانات آزمایشگاهی دانشکده معدن این دانشگاه نیز بازدید شد. در ادامه این بازدید، مدیرعامل شرکت مس و هیات همراه با حضور در گلزار شهدای گمنام دانشگاه سهند، ضمن تجدید میثاق با آرمان‌های شهدا، یاد و خاطره شهدای دفاع مقدس را گرامی داشتند.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران بااشاره به تاکیدات رهبر معظم انقلاب مدظله‌العالی مبنی بر جایگزینی اقتصاد معادن به‌جای اقتصاد نفتی و تشریح ظرفیت بالا و مزیت رقابتی سرمایه‌گذاری در حوزه مس در مقایسه با سایر فلزات پایه گفت: هدف‌گذاری شرکت مس برای دستیابی به تولید سالانه یک میلیون تن مس کاتد با سرمایه‌گذاری ۱۳میلیارد دلاری در سال‌های آتی به‌طورکامل هدفمند بوده و این امر کار فشرده جهادی و شبانه‌روزی را می‌طلبد، اما در کنار آن، دانشگاه پا به پای شرکت مس در طرح‌های توسعه و تولید، برنامه‌ریزی و حرکت کند.

وی بااشاره به موقعیت بی‌نظیر و ظرفیت‌های مجتمع مس سونگون در استان افزود: این مجتمع باتوجه به ظرفیت‌هایش، محور توسعه استان شمرده می‌شود، پس ضروری است دانشگاه‌ها تمام توان و تمرکز خود را متوجه رفع نیازهای صنعت مس و در توسعه استان و تسریع در آن، نقش‌آفرینی کنند.

رستمی باتوجه به ۲ خصیصه عملیاتی و اقتصادمحور طرح‌های پژوهشی و دانشگاهی افزود: طرح‌های پژوهشی پیشنهادی باید منافع اقتصادی به‌همراه و توجیه‌پذیری داشته باشد و در راستای ارتقا یا افزایش بهره‌وری سیستم و تسهیل فعالیت‌ها قدم بردارد.

مدیرعامل شرکت مس، بااشاره به ظرفیت‌های آزمایشگاه دانشکده معدن این دانشگاه و تاکید بر بهره‌گیری از خدمات آن، آمادگی شرکت مس برای مساعدت در تامین تجهیزات موردنیاز آن را اعلام کرد.

خبرنگاران، پیام‌آوران امید و نشاط در جامعه

در ادوار مختلف تاریخ، مورخان، کاتبان، واعظان و خطابه‌گویان وظیفه خطیر حفظ و انتقال پیام را برعهده داشته‌اند و اگر رسالت پیامبرگونه حضرت زینب (سلام‌الله علیها) در انتقال حقایق قیام امام‌حسین (علیه‌السلام) نبود، پیام‌های تاریخی واقعه عاشورا برای همیشه تاریخ، ثبت، ضبط و منتقل نمی‌شد و جامعه از حقیقت آن ناآگاه می‌ماند.

محمدجواد براتی، مدیر روابط‌عمومی شرکت فولاد مبارکه اظهار کرد: خبرنگاران به‌عنوان افرادی آگاه، روشنگر، مسئولیت‌پذیر، مطالبه‌گر، حساس به منافع مردم و تلاشگر برای استقرار عدالت و اخلاق در جامعه دارای خصوصیاتی همچون کنجکاوی، صداقت، پرسشگری و تحلیلگری هستند و اگر به صفات حسنه امانتداری، اخلاق‌مداری و حفظ حرمت قلم نیز مزین شوند، تلاش‌های ایشان خدمتی پیامبرگونه و مقدس خواهد بود.

هفدهم مرداد در تقویم ایران اسلامی، روز خبرنگار نام‌گذاری شده است. در شرایط کنونی که جامعه طالب حقیقت و محتاج تقویت روحیه نشاط و امید به آینده است، خبرنگاران، مسئولیت خطیری در تولید محتوا، انتشار و انتقال درست اخبار با رویکرد اطلاع‌رسانی صحیح و امیدآفرین در جامعه برعهده دارند.

در شرایطی که وضعیت معیشت و زندگی در کشور برای همه اقشار با دغدغه‌ها و نگرانی‌هایی همراه است و دشمنان نظام اسلامی درصدد القای ناامیدی به جامعه هستند، خبرنگاران با انعکاس نقاط مثبتی همچون توانمندی‌ها و توفیق‌های حاصل‌شده در عرصه‌های مختلف به جامعه و انتقال دردها و مشکلات مردم به دولتمردان و سیاست‌گذاران می‌توانند التیام‌بخش دردهای جامعه باشند و با پرسشگری، روشنگری و نقد آگاهانه و منصفانه عملکردها، تلاش رسانه‌های مغرض و معاند را در کاشتن بذر ناامیدی در جامعه نقش بر آب کنند.

وی افزود: شرکت فولاد مبارکه همواره قدردان همت اصحاب رسانه، مطبوعات و خبرنگاران معزز و شریف رسانه‌های گروهی است که با نگاه ژرف و مسئولانه خود، اخبار توفیق‌های متعدد این شرکت در حوزه تولید، صنعت، اقتصاد و مسئولیت‌های اجتماعی را به اطلاع افکار عمومی رسانده و در راستای بیان واقعیت‌ها و تقویت روحیه امید و نشاط در جامعه تلاش می‌کنند. این شرکت همچون همیشه از نقدهای سازنده و دلسوزانه این عزیزان استقبال می‌کند و امیدوار است به یاری آنان بتواند بیش‌ازپیش در راستای توسعه ایران اسلامی گام بردارد.

براتی گفت: فولاد مبارکه همواره در برنامه‌ها و سیاست‌های حوزه اطلاع‌رسانی، افکار عمومی و همچنین مسئولیت اجتماعی خود، حمایت از رسانه‌های توانمند، حرفه‌ای، سالم، جریان‌ساز و تاثیرگذار را مسئولیت خود می‌داند. علاوه‌براین، یکی از مهم‌ترین شرکای کسب‌وکار فولاد مبارکه، خبرنگاران و متولیان رسانه‌های گروهی و افکار عمومی هستند و نقش این قشر در انعکاس و نشر برنامه‌ها و موفقیت‌های این شرکت غیرقابل‌انکار و زحمات ایشان درخور قدردانی است.

جایگاه نگرش کیفی در صنعت ما کجاست؟

علی‌رضا مینوئی، نایب‌رئیس جامعه مدیران کنترل کیفیت کشوری/ رئیس انجمن مدیران کنترل کیفیت و مسئولین فنی صنایع استان/ مدیر ارشد کیفیت شرکت صبا لوله زنجان شیرچی: امروزه کیفیت نسبت به سال‌های قبل از طرف مردم بیشتر موردمطالبه قرار می‌گیرد و این موضوع نشان می‌دهد نگرش کیفی در مشتریان رشد پیدا کرده است ولی آیا این موضوع در نهادها و ارگان‌ها و بخش صنعت نیز رشد کرده است ؟ بی‌شک اثر کیفیت برعموم بارز است ولی ممکن است به خاطر پاره‌ای از بروکراسی‌ها و مشکلات اقتصادی مختلف و عدم ایجاد هماهنگی بین ارگان‌ها این موضوع جدیت لازم را پیدا نکرده باشد و بیشتر به صورت شعاری یا به شکل حاشیه در کنار سایر موارد طی شود. نباید گذاشت مشکلات موضوع کیفیت را کم‌رنگ نمایند چرا که پیشرفت در امر تولید و صنعت بر پایه کیفیت استوار است. مسئولین و مدیران نهادها نیز از ارکان اجرایی این امر یعنی همان مدیران کنترل کیفیت و مسئولین فنی صنایع که صاحب تشکل نیز هستند در کلیه موارد جهت تصمیم‌گیری‌ها در خصوص امر کیفیت استفاده نماید. مقوله کیفیت نیز در تمامی سطوح و امور برای بهینه‌سازی می‌بایست جاری باشد و قابلیت ارزیابی دارد بخش‌های تولیدی، خدماتی، شهرداری، راهنمایی و رانندگی، مدارس و دانشگاه‌ها و...همه و همه به نوعی در این خصوص دخیلند. لذا به پتانسیل موجود دراین تشکل بیش از پیش باید نظر داشت و از آن باید استفاده گردد چراکه مجریان خط مقدم عرصه کیفیت این سربازان کیفی هستند. در اینجا به نمایندگی از این تشکل اعلام می‌دارم این تشکل در این خصوص آمادگی خود را برای خدمت‌رسانی و همکاری در تمامی زمینه‌های کیفی را دارد و در خدمت هموطنان عزیز و نهادها و ارگان‌های مربوطه می‌باشد و می‌تواند به عنوان اهرمی قوی در این امر ظاهر گردد.

امید مسیر ما و پیروزی از آن ماست.

نوبت اول

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده

شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد (سهامی خاص) شماره ثبت ۵۹۶ و شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۳۱۸۹۰

بدینوسیله از کلیه سهامداران شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد(سهامی‌خاص) به شماره ثبت ۵۹۶ و شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۳۱۸۹۰ دعوت بعمل می‌آید تا در جلسه‌ی مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده (نوبت اول) این شرکت راس ساعت ۱۰ صبح روز شنبه مورخه ۱۴۰۱/۰۵/۲۹ که در محل شهرستان اشتهارد - شهرک صنعتی اشتهارد- بلوار ابوریحان- نبش حافظ شرقی- ساختمان فناوری وکسب وکار آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی - طبقه همکف- سالن آمفی تئاتر تشکیل می‌گردد، حضور بهم رسانند.

مدارک مورد نیازجهت حضور در مجمع عادی بطور فوق العاده شرکت خدماتی:

۱- حضور طرف دفترچه قرارداد به همراه اصل دفترچه قرارداد و کارت ملی، آگهی آخرین تغییرات صاحبان امضاء

۲- حضور وکیل به همراه وکالتنامه محضری و کارت ملی وکیل

۳- ارائه فرم نمایندگی که توسط طرف قرارداد تکمیل وثبت شده باشد.

مصوبات مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده در صورت رسمیت یافتن و عدم مغایرت با ضوابط قانونی برای کلیه سهامداران اعم از حاضر و غائب نافذ و معتبر خواهد بود.

دستور جلسه:

√ تصویب صورت‌های مالی سنواتی.

هیات‌مدیره شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد

با ما سبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
www.Gostaresh.news

ایران، مسئول تدوین استاندارد خاویار در جهان شد

خاویار خزر، ثروتی بزرگ‌تر از نفت

دریای خزر پیکره‌ای آبی به طول ۷۰۰ مایل است. ایران، جمهوری آذربایجان، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان کشورهایی هستند که در اطراف این حوضچه غنی از منابع طبیعی قرار گرفته‌اند. ارزش اقتصادی نفت، گاز طبیعی و ماهیان موجود در سهمیه هر یک از این کشورها از دریای خزر بسیار زیاد است. دریای خزر ۴ درصد منابع نفت و گاز طبیعی جهان را در خود جای داده است. علاوه ببر این خزر به‌دلیل دارا بودن گونه‌های متنوع آبزیان و ماهی‌ها در جهان اهمیت دارد. از طرف دیگر موقعیت استراتژیک این دریاچه و توانایی آن در برقراری ارتباط آبی بین کشورهای آسیای مرکزی و قاره اروپا بر اهمیت آن در عرصه‌های بین‌المللی افزوده است. صمت در این گزارش به اهمیت اقتصاد پرورش ماهیان خاویاری و نقش ایران در این اقتصاد سودآور پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

اعمال محدودیت در صید ماهیان خاویاری

براساس آمار منتشر شده سالانه بیشتر از ۹۰ درصد خاویار و ماهیان خاویاری جهان در دریای خزر تولید می‌شود و این ماده باتوجه به ارزش بالا، یکی از منابع مطلوب درآمدی صادرکنندگان است. همین مسئله سبب شد حجم تجارت غیرقانونی ماهیان خاویاری و خاویار در کشورهای اطراف خزر ارتقا یابد. گفته می‌شود در سال‌های آغازین قرن پیش، ارزش تجارت غیرقانونی ماهیان تولیدکننده خاویار حدود ۵ تا ۶ برابر ارزش تجارت قانونی آن بود. همین مسئله سبب شده شمار ماهیان تولیدکننده خاویار در دریای خزر کاهش چشمگیری پیدا کند. تجارت غیرقانونی خاویار و ماهیان خاویاری در شرایطی که این‌گونه از ماهی‌ها تنها نیمی از عمر خود قدرت باروری دارند و گاهی هر ۵ سال یک بار تولید مثل می‌کنند، آسیب زیادی به صنعت تولید ماهیان خاویاری در دریای خزر وارد می‌کند. همین مسئله سبب شد مجمع بین‌المللی تجارت گونه‌های در حال انقراض سازمان ملل، صادرات خاویار و ماهیان خاویاری را محدود کند.

ارزش بازار قانونی خاویار

به گزارش مجمع بین‌المللی تجارت سازمان ملل بازار قانونی خاویار دربرگیرنده ۹۰ هزار کیلوگرم خاویار در هر سال و ارزش آن ۲۶۵ میلیون دلار است، این در حالی است که میزان خاویار عرضه‌شده در بازار سیاه نیز همین است؛ با این تفاوت که با قیمتی بالاتر مبادله می‌شود. در زمان شوروی سابق سهم زیادی از خزر در اختیار این کشور بود. در آن زمان دولت شوروی قانون مدونی برای صید این دسته از ماهی‌ها وضع کرد، اما بعد از فروپاشی این سرزمین هر یک از کشورها قانون تازه‌ای تدوین کردند و همین مسئله صید را افزایش داد. دانشمندان بر این باورند که شمار ماهیان خاویاری طی یک قرن اخیر ۹۰ درصد تنزل یافته و در صوت ادامه این روند تا ۱۰ سال آینده هیچ ماهی تولیدکننده خاویار در دریای خزر باقی نخواهد ماند. آنها مهم‌ترین مسئله را صید غیرقانونی توسط افراد ناآشنا با این گونه گرانقیمت می‌دانند. این افراد حتی جنس نر و ماده این ماهی را نیز تشخیص نمی‌دهند و پس از صید بی‌درنگ اقدام به باز کردن شکم ماهی می‌کنند.

در سال ۲۰۰۷ میلادی سهمیه صید ماهیان خاویاری در کشورهای اطراف دریای خزر ۱۰۷۱ تن اعلام شد که از این میزان ۴۵۰ تن سهم ایران، ۲۸۶ تن سهم روسیه، ۱۸۲ تن سهم قزاقستان، ۹۰ تن سهم جمهوری آذربایجان و ۶۳ تن سهم ترکمنستان بود. ایران اجازه دارد ۴۷ درصد تولید خود را به بازارهای صادراتی عرضه کند. طبق این قانون کشور روسیه ۲۶ درصد، قزاقستان ۱۴ درصد، جمهوری آذربایجان ۷ درصد و ترکمنستان ۴ درصد تولید خاویار و ماهی خاویاری خود را به بازارهای جهانی عرضه می‌کند.

آفت قاچاق بر جان ماهیان خزر

خاویار ایرانی را شاید بتوان نشانی از تمدن اقتصاد دریایی دانست و همچنان هم بالاترین میزان تولید خاویار با کیفیت بالا متعلق به ایران است.

این محصول ایرانی در جهان شهره است و شرایط و دانش روز تولید این محصول ۴۰ سال است که بومی کشور ماست و هویت درون‌زا و برون‌گرایی را به‌خوبی نمایش می‌دهد و در توسعه اشتغال هم موثر است. خاویار گران‌ترین غذای دنیا محسوب می‌شود، اما متاسفانه هم‌اکنون فرصت صادرات این محصول باارزش از ما گرفته شده است. این محصول نیز تحت تاثیر محیط پیرامونی دریای خزر و آلودگی‌ها زیست‌محیطی و از همه بدتر صید قاچاق قرار دارد. دریای خزر بزرگ‌ترین منبع ماهیان خاویاری دنیا، ۹۰ درصد خاویار جهان را تامین می‌کند و ایران در دهه ۶۰ سالانه بیش از ۲۰۰ تن استحصال خاویار داشت که امروز تقریبا به محیط‌های پرورشی محدود شده است. ایران در سال ۱۳۷۰ حدود ۲۸۳ تن خاویار تولید می‌کرد که این آمار در سال ۱۳۸۵ به ۱۴ تن رسید. در حال حاضر کمتر از ۳ تن خاویار در سال استحصال می‌شود و با این روند پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۴۰۴ صادرات این محصول به صفر برسد. برخی کارشناسان معتقدند ورود مواد آلاینده از استان‌های شمالی ایران به دریای خزر، زنگ خطر مرگ تدریجی ذخایر این دریا را به صدا در آورده است. ماهیان خاویاری باتوجه به ارزش بالای غذایی، از منابع مطلوب درآمدی برای صادرکنندگان به‌شمار می‌روند و همین امر سبب شده حجم تجارت غیرقانونی ماهیان خاویاری و خاویار در کشورهای حاشیه خزر بیشتر شود. صید بی‌رویه، قاچاق خاویار، بازسازی نکردن ذخایر ماهیان خاویاری دریای خزر و افزایش آلودگی آب دریا در اثر فاضلاب کشورهای همسایه ایران از دلایل عمده خطر انقراض این‌گونه ماهیان است. دانشمندان اعلام می‌کنند شمار ماهیان خاویاری در یک قرن اخیر ۹۰ درصد کاهش یافته و در صوت ادامه این روند تا ۱۰ سال آینده هیچ ماهی تولیدکننده خاویار در دریای خزر باقی نخواهد ماند.

ایران منجی ماهیان خاویاری

ایران تنها کشوری است که به ارزش تمدن و جواهر اقتصاد دریایی یعنی ماهیان خاویاری توجه جدی دارد. در همین راستا مرکز شیلات ایران با راه‌اندازی مراکز تحقیقاتی تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری با هدف حفظ ذخایر ماهیان خاویاری دریای خزر تلاش می‌کند. ایران به فناوری تولید خاویار پرورشی دست یافته و البته در بحث حفاظت از این ماهیان فقط دو کشور ایران و روسیه کار می‌کنند. موسسه تحقیقات بین‌المللی تاسماهیان دریای خزر هم برای تولید ۲۰ هزار تن گوشت و ۲۰ تن خاویار تاسماهیان در سال ۱۴۰۴، برنامه‌ریزی کرده است.

در چشم‌انداز ۱۴۰۴ پیش‌بینی می‌شود ۲۰ هزار تن گوشت تاسماهیان و ۲۰ تن خاویار در این موسسه تولید شود که فرصت بسیار مناسبی برای ایجاد اشتغال و تحقق اقتصاد مقاومتی است. تولید خاویار در افزایش ثروت نقش قابل توجهی دارد و در بخش ماهیان خاویاری کشور می‌توان به صنایع جانبی جدید، اشتغالزایی، ایجاد ثروت و افزایش قابل توجه بهره‌وری هم رسید. به‌گفته کارشناسان طرح‌های موجود در این حوزه تا ده‌ها برابر هم قابل توسعه است. جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان مسئول تدوین استاندارد خاویار در جهان انتخاب شده و با هدف افزایش تولید خاویار، مراکز ماهیان خاویاری در کشور توسعه می‌یابد.

استانداردسازی تولید، بسته‌بندی، عرضه خاویار و تدوین دستورالعمل این استاندارد در سطح جهانی با تلاش متخصصان داخلی تعریف می‌شود و قرار است بعد از این هر خاویاری که در عرصه جهانی مطرح می‌شود با استانداردی که جمهوری اسلامی ایران مبدأ تعریف آن است، عرضه شود.

سخن پایانی

باتوجه به کاهش چشمگیر ذخایر ماهیان خاویاری دریای خزر و ممنوعیت صید تجاری این گونه باارزش، توسعه پرورش ماهیان خاویاری به یکی از مهم‌ترین سیاست‌های سازمان شیلات ایران تبدیل شده است. ذخایر ماهیان خاویاری خزر بین ۵ کشور حاشیه این دریا مشترک است و سالانه صید ماهیان خاویاری با هدف بازسازی ذخایر و تحقیقات ازسوی کشورهای حاشیه دریای خزر شامل ایران، روسیه، ترکمنستان، جمهوری آذربایجان و قزاقستان صورت می‌گیرد. در این بین ایران بیشترین نقش را در حفظ ذخایر ماهیان خاویاری این دریا دارد و به‌گفته کارشناسان ممنوعیت صید این نوع از ماهیان می‌تواند در تحقق این هدف بزرگ موثر واقع شود.

یکی از مهم‌ترین راه‌های برون‌رفت از این وضعیت، توسعه پرورش ماهیان خاویاری است که می‌تواند تا حد زیادی ضرر و زیان وارده به کشورهای حاشیه دریای خزر ناشی از قطع صادرات خاویار را جبران کند.

نوبت اول
شناسه ۱۳۶۰۸۹۴

آگهی تجدید مناقصه عمومی از طریق سامانه ستاد

شهرداری فردیس در نظر دارد بر اساس بودجه مصوب سال ۱۴۰۱ پروژه ذیل را از طریق برگزاری تجدید مناقصه عمومی به متقاضیان شرکت‌های واجد شرایط به شرح ذیل واگذار نماید لذا متقاضیان می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی (چاپ اول) تا ساعت ۱۹:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۹ جهت خرید اسناد مناقصه به سامانه الکترونیک دولت (ستاد) مراجعه نمایند. ۱- مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال به‌عنوان هزینه خرید اسناد می‌بایست به حساب ۴۰۰۸۱۹۶۸۸۶۴۵ به نام شهرداری فردیس از طریق سامانه الکترونیک دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir واریز گردد ۲- شرکت‌کنندگان می‌بایست نسبت به تحویل (صرفا پاکت الف) اصل ضمانت‌نامه یا فیش واریز نقدی به شماره حساب ۱۰۰۸۲۳۰۰۴۱۳۹ تا پایان وقت اداری ساعت ۱۴:۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۹ روز چهارشنبه به آدرس فردیس- بلوار تهرانی‌مقدم نرسیده به چهارراه فرگاز- دبیرخانه شهرداری مرکزی فردیس طبقه منفی یک اقدام نمایند و هم زمان پاکات الف- ب و ج در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) بارگذاری نمایند. ۳-در صورت بروز هرگونه تناقض در موارد مندرج در آگهی با سامانه ستاد، ملاک عمل سامانه ستاد خواهد بود ۴- پیشنهادات رسیده ظرف ۴۸ ساعت بعد از آخرین مهلت تحویل پاکات در کمیسیون عالی معاملات شهرداری فردیس مطرح و پس از بررسی و کنترل برنده مناقصه اعلام خواهد شد ۵- هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد ۶- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۶-۳۶۶۵۸۱۱۱ داخلی ۱۵۸ تماس و یا به سایت www.shahrdarifardis.ir مراجعه نمایید.

ردیف	شرح عملیات	برآورد مبلغ ریالی پروژه	مبلغ سپرده شرکت در مناقصه به ریال	محل اجرا	حداقل رتبه لازم	درصد نقد و تهاتر	مدت
۱	خرید، نصب و راه‌اندازی یک دستگاه شارژ سیلندرهای تنفسی ۴ کاناله تجدید شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۵۰۲۸۸۰۰۰۰۴۷	۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰	سطح شهر فردیس	شرکت‌ها با اساس‌نامه مرتبط با موضوعات آتش‌نشانی یا شرکت‌های دارنده پروانه بهره‌برداری مرتبط با موضوع (فقط اشخاص حقوقی) یا گواهی نمایندگی مجاز (فقط اشخاص حقوقی)	۱۰۰ درصد نقد	سه ماه
۲	خرید، ساخت، تجهیز و احداث و راه‌اندازی دکل خود ایستا ۳۰ متری به بالا تجدید شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۵۰۲۸۸۰۰۰۰۴۸	۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰	سطح شهر فردیس			شش ماه
۳	بازسازی خودروهای عملیاتی آتش‌نشانی (سبک، نیمه‌سنگین و سنگین) تجدید شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۵۰۲۸۸۰۰۰۰۴۹	۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰	سطح شهر فردیس			پنج ماه
۴	اجرای انتظامات و انجام عملیات خدمات حفاظت فیزیکی و مراقبتی و نگهبانی از ابنیه و تاسیسات(اموال منقول و غیر منقول) ساختمان اداری شورا اسلامی شهر فردیس، ستاد مرکز و مناطق(آتش‌نشانی، فرهنگسراها و بازارهای تحت پوشش شهرداری فردیس)و غیره در قالب تامین نیرو- تجدید ۲۰۰۱۰۵۰۲۸۸۰۰۰۰۵۰	۱۸۳/۹۰۱/۲۶۹/۸۲۸	۹/۱۹۵/۰۶۳/۴۹۲	سطح شهر فردیس	مجوز فعالیت معتبر از مرکز انتظام پلیس پیشگیری نیروهای انتظامی		(سه سال کامل شمسی) لازم به ذکر است در پایان سال اول در صورت رضایت کارفرما(حداکثر تا دو سال) قابل تمدید خواهد بود و پیمانکار در صورت عدم تمدید قرارداد در پایان سال اول، حق هر گونه اعتراض را از خود سلب و ساقط می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۵/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۵/۲۶

شهرداری فردیس

نوبت دوم

فراخوان مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای

اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)

اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر) در نظر دارد پروژه ذیل را:

ردیف	موضوع پروژه	محل اجرا	مبلغ برآورد اولیه (ریال)	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	زمان بازگشایی پاکت‌ها	فهرست بهاء
۱	زیرسازی و آسفالت سرد محورهای جوگین، سیملی، دودر و چشمه شورعین حوزه کنارک	شهرستان کنارک	۱۴۹,۷۵۸,۳۹۱,۷۴۲	۷,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۶/۰۱ ساعت ۹:۳۰ صبح	تجمیع شده راه و باند ۱۴۰۱

صورت مناقصه عمومی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۸ صبح مورخه ۱۴۰۱/۰۵/۱۸ الی ۶ بعدازظهر مورخه ۱۴۰۱/۰۵/۲۰

آخرین مهلت بارگذاری اسناد در سایت جهت شرکت در مناقصه: ساعت ۸ صبح مورخه ۱۴۰۱/۰۶/۰۱

ضمنا پاکت الف به آدرس: استان سیستان و بلوچستان- شهر ایرانشهر- خیابان امام خمینی(ره)- اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)- دبیرخانه اداره کل تحویل گردد. کدپستی: ۱۳۱۶۳- ۹۹۱۶۹

تلفن: ۳- ۰۵۴-۳۷۲۲۰۸۵۱

حداقل پایه مورد نیاز: براساس بخشنامه شماره ۶۹۴۳۲ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۰ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

موضوع: حداکثر ظرفیت کاری مجاز پیمانکاران

محل برگزاری جلسه مناقصه: دفتر مدیریت اداره کل

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۵/۱۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۵/۱۹

روابط عمومی اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)

یادداشت

توسعه تجارت با همکاری بخش خصوصی

سیدجلال ابراهیمی، رئیس خانه اقتصاد و تجارت ایران و ترکیه

موضوع توسعه تجارت خارجی، به‌عنوان یک راهبرد استراتژیک اقتصادی، موتور محرکه رشد اقتصاد و پیشرفت و توسعه در کشورها شناخته می‌شود. نتایج مطالعات زیادی نشان می‌دهد که توسعه تجارت خارجی دارای آثار مثبت بر اقتصاد ملی است؛ رشد اقتصادی، ارزآوری و تسهیل ورود کالاهای سرمایه‌ای برای تولید از جمله پیامدهای مثبت این موضوع به‌شمار می‌روند. باتوجه به مزایا و پیامدهای مهم توسعه تجارت خارجی، توجه به بسترهای شکل‌گیری آن از اهمیت زیادی برخوردار است. از مهم‌ترین بسترهای توسعه تجارت، برقراری ارتباطات صحیح با کشورهای همسایه و همچنین کشورهای سی‌آی‌اس است. کشورهای مستقل هم‌سود یا کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (به اختصار C.I.S.) از جمله مهم‌ترین اتحادیه‌ها برای توسعه روابط تجاری ایران هستند؛ روسیه، ازبکستان، گرجستان، بلاروس و تاجیکستان بخشی از این اتحادیه را تشکیل می‌دهند، همان‌طور که پیدا است، برقراری روابط تجاری با این کشورها، می‌تواند منافع مالی و همچنین اعتباری زیادی را برای تاجران ایرانی به‌همراه داشته باشد، اما تنها قصد و برنامه‌ریزی برای اجرایی کردن، با هدف افزایش تعامل تجاری کافی نیست و باید بسترهای آن به‌طور رسمی و مشخص، فراهم شوند. یکی از مهم‌ترین این بسترها، همکاری دولت با بخش خصوصی به‌منظور افزایش تعاملات تجاری و بین‌المللی است.

یکی از مهم‌ترین پیشنهادهایی که همچون راهکاری مناسب برای توسعه فعالیت‌های تجاری خارجی توصیه می‌کنم، همکاری اتاق بازرگانی با سازمان توسعه تجارت است. به‌نظر می‌رسد اتاق بازرگانی ایران به‌عنوان نماینده مهم بخش خصوصی در امور تجاری و بازرگانی، بهتر است ضمن کاهش بروکراسی‌های حاکم بر روند فعالیت‌های خود، منابع مالی مناسبی را در اختیار سازمان توسعه تجارت قرار دهد. سازمان توسعه تجارت نیز باید با این منابع مالی، تعداد رایزن‌های اقتصادی خود را افزایش داده و برای توسعه و بهبود روابط تجاری ایران با تمامی کشورها، از جمله کشورهایی که می‌توانند بهترین بهره‌برداری و منفعت را برای ایران داشته باشند، تلاش کند، متاسفانه در حال حاضر بروکراسی سنگینی بر اتاق بازرگانی ایران حاکم است،در حالی که این سازمان باید مرکز انتشار آمار و اطلاعات جامع باشد و براساس نیازسنجی‌های روز، پایگاه داده خود را بروزرسانی کند، اما مرکز اطلاعاتی اتاق بازرگانی ایران در دسترس عموم نیست، از این‌رو به‌نظر می‌رسد اتاق بازرگانی ایران به‌عنوان نماینده اصلی بخش خصوصی در امور تجاری و بازرگانی، همکاری‌های خود در راستای توسعه تجارت را افزایش دهد.

ایران از جنبه‌های مختلفی توانایی توسعه فعالیت‌های صادراتی و به‌طور کلی بازرگانی خود را دارد. نیازسنجی کشورهای همجوار و همسایه، می‌تواند ظرفیت‌های اصلی تجاری و بازرگانی ایران را در این مناطق، به‌طور کامل مشخص کند، بنابراین توجه کامل به تمامی فرصت‌های تجاری و بازرگانی، از مهم‌ترین اقدامات در راستای توسعه تجارت غیرنفتی ایران است، اما موضوعی که باید به آن توجه داشت، فراهم‌سازی بسترهای مناسب برای تحقق اهداف است. دستیابی به تمام اهداف توسعه‌ای در صورتی امکان‌پذیر است که لوازم دستیابی به آن اعم از زیرساخت‌ها مهیا بوده و اصلاح مهمی در رویکردهای مدیریتی نسبت به مسائل تجاری رخ داده باشد.

بازنگری قوانین تجاری، فراهم کردن بسترهای لجستیکی مانند بهبود وضعیت جاده‌ها و زیرساخت‌های تجهیزاتی و در نهایت وجود رویکردهای تخصصی مدیریتی در امر تجارت از مهم‌ترین این لوازم است، غیر از این مسائل، دولت باید در نظر داشته باشد فشار تحریم‌ها و مشکلات مربوط به نقل‌وانتقالات بانکی، یکی از مهم‌ترین چالش‌های فعلی صادرکنندگان است. همیشه نمی‌توان تحریم‌ها را دور زد و صادرات و دریافت ارز حاصل از فعالیت‌های تجاری، هزینه‌های سنگینی را بر فعالان تجاری تحمیل می‌کند، از این‌رو آشتی با جهان و بهبود روابط بین‌المللی، از دیگر ارکان توسعه تجارت است که دولت باید به آن توجه داشته باشد.

رشد ۱۹۲ درصدی صادرات ایران به ترکیه

به‌گفته سخنگوی گمرک، صادرات ایران به ترکیه در بهار امسال با ۳ میلیون و ۷۰هزار تن کالا به ارزش یک میلیارد و ۷۳۷میلیون دلار با رشد ۳۶۳ درصدی در وزن و ۱۹۲ درصدی در ارزش، نسبت به بهار سال قبل همراه بوده است. به‌گزارش فارس، سیدروح الله لطیفی، سخنگوی گمرک افزود: حدود ۱۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۱۱.۴ میلیارد دلار، بین ایران و ترکیه در سال ۱۴۰۰ تبادل شد که نسبت به سال ۱۳۹۹ با رشد ۷۳ درصدی در وزن و ۶۴ درصدی در ارزش همراه بوده، از این میزان کالای تبادل‌شده، ۱۵.۷ میلیون تن به ارزش ۶.۱ میلیارد دلار از ایران به ترکیه صادر شد.

سخنگوی گمرک درباره کالاهای صادراتی به ترکیه توضیح داد: محصولات دامی، شیلاتی، لبنی، گل و گیاه و نباتات، میوه و تره‌بار، خشکبار، ادویه و زعفران، مواد غذایی، توتون و سیگار، مصالح ساختمانی، مواد معدنی، محصولات پتروپالایشگاهی، مواد شیمیایی، دارو، لوازم آشپزخانه و خانگی، محصولات بهداشتی، صنعتی و فولادی، پوشاک، چرم، کیف و کفش، نخ و پارچه، صنایع دستی، شیرآلات، ماشین‌آلات کشاورزی، لوازم‌التحریر، تجهیزات‌پزشکی، مبلمان، لوستر، وسایل ورزشی و بازی کودکان کالاهای عمده صادراتی ایران به ترکیه بودند.

وی درباره کالاهای وارداتی از ترکیه گفت: دام مولد، مرغ منجمد، تخم‌مرغ نطفه‌دار، انواع بذر، حبوبات، موز، قهوه، گندم، ذرت، جو، دانه‌های روغنی، روغن خام، انواع روغن خوراکی، شکر، مواد اولیه و ماشین‌آلات صنعتی، مکمل‌ها، مواد اولیه، کود، لاستیک، چوب، کاغذ، خمیر چوب، لوازم الکترونیکی و پارچه و نخ از مهم‌ترین کالاهای وارداتی از ترکیه بودند.

بررسی عملکرد پنجره واحد تجارت فرامرزی در مدیریت بازرگانی خارجی

تجارت یکپارچه نشد

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

در سال ۱۳۹۲ سامانه‌ای به‌نام پنجره واحد تجارت فرامرزی یا EPL، راه‌اندازی شده که یکی از وظایف مهم این سامانه، پوشش دادن یکپارچه و الکترونیکی تمام رویه‌های گمرکی و تجاری است. برخی کارشناسان بازرگانی معتقدند در صورت استفاده صحیح از این بسترهای الکترونیکی، سامانه پنجره واحد تجارت فرامرزی در کنار سامانه جامع امور گمرکی به‌طور کامل می‌تواند زنجیره تجارت خارجی را پوشش دهد. گمرک پنجره واحد را به‌عنوان یک درگاه الکترونیکی برای ارائه داده‌ها راه‌اندازی کرده که رویه ترانزیت، واردات و صادرات را تحت کنترل قرار می‌دهد. در این میان، پنجره واحد تجارت الکترونیک نیز بیشتر به تجارت داخلی توجه داشته و مباحث تنظیم‌گری و مدیریت فعالیت‌های بازرگانی داخلی را موردهدف قرار داده است. در سال‌های اخیر اخباری مبنی بر اصرار دولت‌ها برای یکپارچه‌سازی این ۲ پنجره واحد به گوش رسید که بسیاری از کارشناسان این اقدام را نامناسب عنوان کردند. آنها معتقدند عدم‌عملکرد نه چندان موفق این دو سامانه به‌ویژه پنجره واحد تجارت فرامرزی، با ادغام و تجمیع رفع نشده و باید مشکلات آنها را ریشه‌یابی کرد. صمت در این گزارش، ضمن بررسی عملکرد پنجره واحد تجارت فرامرزی، در رابطه با مشکلات این سامانه و نقشی که می‌تواند در عرصه توسعه تجارت داشته باشد با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

در چند سال اخیر، برخی نهادهای دولتی تاکید بر یکپارچه کردن و ادغام ۲ پنجره واحد تجارت فرامرزی و الکترونیکی با یکدیگر دارند و آن را به صلاح امور تجاری می‌دانند، در حالی که این ۲ پنجره واحد، برای نهادهای مستقلی را دنبال می‌کنند

پنجره واحد چیست؟

در بسیاری از کشورها، باید شرکت‌های فعال در عرصه تجارت بین‌المللی، حجم زیادی از اطلاعات و اسناد را تهیه و برای تکمیل فرآیند صادرات، واردات و حمل‌ونقل بین‌المللی کالاهای خود، به مراجع و سازمان‌های دولتی ارائه کنند. ارائه این‌گونه اطلاعات و رعایت چنین الزاماتی، با در نظر گرفتن زمان موردنیاز و هزینه‌های مرتبط به هرکدام، فشار زیادی را، هم بر بخش دولتی و هم بر بنگاه‌های تجاری وارد کرده و موانعی جدی را بر سر راه توسعه تجارت بین‌المللی ایجاد می‌کند، در این میان، یکی از بهترین رویکردهای ممکن برای حل چنین مشکلی، مطابق با توصیه سازمان‌های بین‌المللی و تجربه کشورهای توسعه‌یافته و پیشگام در حوزه تجارت جهانی، استقرار یک پنجره واحد (Single Window) است که در چارچوب آن، تجار می‌توانند اطلاعات مرتبط تجاری یا اسناد و مجوزهای قانونی موردنیاز را، تنها یک‌بار و از طریق یک درگاه واحد با تکیه بر قابلیت‌های فناوری اطلاعات به‌شکل الکترونیکی ارائه کنند. این سیستم می‌تواند دسترسی به اطلاعات تجاری و مدیریت آن را ارتقا بخشد، جریان اطلاعات بین بخش‌های تجاری و دولتی سرعت داده و روان‌سازی کند، در نهایت نیز منجر به یکپارچگی بیشتر فعالیت‌ها میان سیستم‌های مختلف دولتی می‌شود. پنجره واحد تجارت که در ایران به‌نام پنجره واحد تجارت فرامرزی شناخته می‌شود، می‌تواند زمینه بهبود کارآیی و اثربخشی فرآیندهای نظارتی دولت بر روند اجرای امور تجاری را فراهم کرده و هزینه بخش‌های دولتی و خصوصی را به‌دلیل استفاده بهتر از منابع کاهش دهد. بر این اساس، می‌توان سازکار پنجره واحد را کاربرد عملی مفهوم تسهیل تجاری دانست که با کاهش موانع غیرتعرفه‌ای، مزایای قابل‌توجهی برای فعالان تجاری فراهم می‌کند و روان‌سازی و تسهیل تجارت خارجی در ابعاد ملی را موجب می‌شود.

ناموفق در راهبری تجارت

محمدرضا مودودی، کارشناس توسعه تجارت در گفت‌وگو با صمت به تشریح مزایا و پیامدهای مثبت پنجره واحد تجارت فرامرزی پرداخت. او ضمن تاکید بر عملکرد ضعیف این سامانه برای ساماندهی فعالیت‌های تجارت خارجی عنوان کرد: پنجره واحد تجارت فرامرزی، مکانیزمی است که توسط آن فعالیت تجار ساماندهی و مشکلات آنها تسهیل شده و سیاست‌های کلان تجارت خارجی، هدایت می‌شود. طی سال‌های اخیر، باوجود شکل‌گیری پنجره واحدهای مربوط به تجارت مانند پنجره واحد تجارت الکترونیک و فرامرزی، شاهد عملکرد چندان موفق این سامانه‌ها نبودیم و دلیل این موضوع را می‌توان دلایل مختلفی عنوان کرد؛ مهم‌ترین دلیل، موفق نبودن پنجره واحدهای تجاری، نبود وحدت برنامه در سیاست‌های کلان تجاری کشور و ساختارهای مدیریتی است. وی تصریح کرد: امروزه به‌علت تغییر مکرر قوانین در مباحث تجاری، شرکت‌هایی که به‌طور مستمر فعالیت تجاری و بازرگانی انجام می‌دهند، گروهی را به خدمت می‌گیرند تا دستورالعمل‌های جدید را به‌طورمستمر بررسی کنند. این گروه آخرین تغییرات قانونی را به مدیران شرکت‌ها اطلاع داده و تاجران باید در لحظه متناسب با قانون موجود، برنامه‌ریزی و فعالیت کنند. این نابسامانی و نبود ثبات در سیستم‌های برنامه‌ریزی، به آن معناست که هنوز در چارچوب‌های کلی مدیریت کلان تجارت خارجی کشور، به ثبات و وحدت سیاست‌گذاری دست نیافته‌ایم و مشکلات عدیده‌ای برای بازرگانان وجود دارد. پنجره واحد در این شرایط، نه‌تنها کاربردی ندارد، بلکه به وظیفه ساماندهی خود نیز عمل نکرده است.

در چنین وضعیتی، پنجره واحد تنها یک سامانه ثبت اطلاعات است و توسط آن، هیچ راهبری استراتژیکی در مباحث تجارت خارجی انجام نگرفته است.

▣ لزوم توجه کافی به تجارت خارجی

مودودی در ادامه صحبت‌های خود، به ضرورت وجود پنجره واحد و تاثیرات آن در تدوین استراتژی‌های کلان تجاری اشاره کرد و گفت: نه‌تنها کشورهای توسعه‌یافته، بلکه تمام کشورهایی که بحث تجارت خارجی را جدی گرفته و این موضوع برای آنها از اولویت بالایی برخوردار است، به تمام چارچوب‌های موردنیاز مدیریتی مربوطه، توجه کافی دارند. در این کشورها، سامانه‌هایی مشابه با پنجره واحد تجارت به‌طورجدی موردتوجه و تاکید دولتمردان قرار گرفته و آنها براساس اطلاعات به‌دست‌آمده از این سامانه‌ها، به راهبری و مدیریت فعالیت‌های تجاری بازرگانان می‌پردازند. در ایران باوجود آنکه ضرورت وحدت فرماندهی و سازماندهی فعالیت‌های مهم اقتصادی همچون تجارت خارجی درک شده، اما نحوه مدیریت و قانون‌گذاری در سطح کلان، روندی برخلاف آن را نشان می‌دهد. این کارشناس توسعه تجارت خاطرنشان کرد: در سال‌های اخیر شاهد تحولاتی عظیم در راستای تسهیل روند تجارت خارجی و همچنین یکپارچه‌سازی فعالیت‌ها در این زمینه نبوده‌ایم. در حال حاضر نیز بحث تفکیک مجدد وزارت بازرگانی از ۲ بخش صنعت و معدن، مطرح شده که در صورت اجرایی شدن این تصمیم، تغییرات ساختاری عظیمی را شاهد خواهیم بود، چرا که شکل‌گیری وزارتخانه جدید، بازنگری در قوانین و چارچوب‌ها را در مقیاس کلی می‌طلبد. با این تغییرات پایه‌ای و درگیری‌های مربوط به ساماندهی مجدد قوانین، نمی‌توان انتظار داشت مقوله‌هایی از جمله پنجره واحد تجارت فرامرزی و شرایط عملکرد آن، موردتوجه مسئولان دولتی قرار گیرد.

▣ نبود ثبات در سیاست‌گذاری‌های تجاری

این کارشناس توسعه تجارت، تعیین هدف اصلی تفکیک وزارت بازرگانی از ۲ وزارت صنعت و معدن را مهم‌ترین عامل در پیش‌بینی ادامه وضعیت تجارت خارجی عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: در شرایطی می‌توان شکل‌گیری وزارت بازرگانی را به‌نفع تجارت خارجی عنوان کرد که هدف اصلی تشکیل آن، توسعه تجارت خارجی و ساماندهی فعالیت‌های مربوط به این امور باشد. در چنین شرایطی مقوله‌هایی از جمله پنجره واحد تجارت موردتوجه قرار گرفته و براساس آنها، امور، راهبری خواهند شد، اما به‌نظر می‌رسد وزارت بازرگانی به قصد تنظیم بازار و توجه به تجارت داخلی تشکیل خواهد شد. با این اوضاع، همچنان تجارت خارجی به حاشیه رانده شده و مسائل مربوط به امور بازرگانی بین‌المللی، آن‌طور که باید و شاید در نگاه مسئولان بااهمیت نخواهند بود. مودودی ادامه داد: پس از شکل‌گیری وزارت بازرگانی، ممکن است در چند سال آینده، مجدد ادغام وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، به‌منظور همراستا کردن فعالیت و اهداف تولیدکنندگان با بازرگانان، در دست اجرا قرار گیرد. این به‌معنای نبود ثبات نسبی در بدنه سیاست‌گذاری‌های تجاری است و در چنین شرایطی نمی‌توان انتظار داشت مسئله‌ای مانند پنجره واحد تجارت، مشکلات اساسی بازرگانان را رفع کند.

▣ ضرورت حذف موازی‌کاری سازمان‌ها

مودودی همچنین به فعالیت‌های موازی برخی نهادها و سازمان‌ها با یکدیگر اشاره کرد و گفت: در حال حاضر برخی مشکلات در روند عملکرد نهادها وجود داشته و آن، اقدامات مشابه سازمان‌های مختلف با یکدیگر است. در صورت تشکیل وزارت بازرگانی با هدف توسعه و بهبود تجارت خارجی، می‌توان بخش‌هایی مانند گمرک و سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران را زیرنظر این وزارتخانه قرار داد، در این صورت فعالیت‌های بخش‌های این‌چنینی و مرتبط، یکپارچه شده و موازی‌کاری‌های آنها حذف خواهد شد. وی تصریح کرد: در حال حاضر بخش‌های متعدد مربوط به حوزه بازرگانی، توسط نهادهای مختلف اداره می‌شود و در این میان هر سازمان متناسب با شرایط و منافع خود اقدام به تصمیم‌گیری می‌کند، به‌عنوان مثال هنوز به‌طور کامل مشخص نیست مدیریت اصلی گمرکات کشور، برعهده کدام سازمان و نهاد است، چرا که در برخی استان‌ها دیده شده نیروی انتظامی مدیریت گمرک‌ها را برعهده دارد و در برخی دیگر، استانداری‌ها بر فعالیت گمرکات احاطه دارند، باوجود این تعدد مدیریت، هر نهاد براساس شرایط و صلاحدید خود نسبت به تصمیم‌گیری فعالیت گمرک‌ها اقدام می‌کند. در چنین شرایطی وجود سامانه‌ای به‌نام پنجره واحد تجارت، نمی‌تواند به‌طور کامل تمامی مشکلات را رفع کند و هدف یکپارچگی فعالیت‌های بازرگانی تحقق یابد.

در حال حاضر بخش‌های متعدد مربوط به حوزه بازرگانی، توسط نهادهای مختلف اداره می‌شود و در این میان، هر سازمان متناسب با شرایط و منافع خود اقدام به تصمیم‌گیری می‌کند

پنجره‌های واحد ادغام نشوند

محمود بهشتیان، مشاور عالی گمرک در گفت‌وگو با صمت، به هدف دولت در رابطه با تجمیع پنجره واحدهای مربوط به تجارت با یکدیگر اشاره کرد و گفت: در حال حاضر ۲ پنجره واحد برای امور بازرگانی وجود دارد؛ یکی از آن پنجره واحد تجارت فرامرزی است که برای کنترل‌های امور گمرکی به‌کار می‌رود و دیگری پنجره واحد تجارت الکترونیک است که زیرنظر وزارت صنعت، معدن و تجارت اداره می‌شود. در چند سال اخیر، برخی نهادهای دولتی تاکید زیادی بر یکپارچه کردن و ادغام این ۲ پنجره واحد با یکدیگر دارند و آن را به صلاح وحدت فعالیت و ساماندهی امور تجاری و بازرگانی می‌دانند، این در حالی است که پنجره واحد تجارت فرامرزی و الکترونیکی، به‌طور کامل از یکدیگر مجزا هستند و اهداف مستقلی را دنبال می‌کنند.

وی ادامه داد: پنجره واحد تجارت الکترونیک، مقدمات فعالیت‌های تجاری را فراهم و پنجره واحد تجارت فرامرزی، به گمرک برای کنترل فعالیت‌های بازرگانی کمک می‌کند. باید تاکید کرد بخش زیادی از تصمیماتی که در بدنه سیاست‌گذاری‌های کلان تجاری اتخاذ شده و در سامانه جامع تجارت ایران درج می‌شوند، مربوط به فعالیت‌های گمرکی است، از این‌رو باید سامانه مستقلی به اجرای قوانین و مقررات گمرکی، کنترل و نظارت داشته باشد.

▣ ضرورت ساده‌سازی روند

بهشتیان در ادامه صحبت‌های خود، یکی از دلایل چندان موفق نبودن پنجره واحد تجارت فرامرزی را پیچیدگی این سامانه برای تاجران معرفی کرد و گفت: ادغام ۲ پنجره واحد الکترونیک و تجارت فرامرزی، مشکلات مربوط به این سامانه‌ها و عملکرد آنها را رفع نخواهد کرد. مهم‌ترین مشکل سامانه‌های مذکور به‌ویژه پنجره واحد تجارت فرامرزی، پیچیدگی سازکار آن است؛ این پیچیدگی تا حدی است که تاجران و بازرگانان را دچار چالش کرده و آنها مجبور هستند با پرداخت مبالغی بالا، از افرادی که می‌توانند با این سامانه کار کنند، کمک بگیرند، از این‌رو می‌توان اصلی‌ترین دلیل عدم‌موفقیت بالای پنجره واحد تجارت فرامرزی را پیچیدگی بالای این سامانه عنوان کرد.

این کارشناس گمرک تصریح کرد: مهم‌ترین راهکار افزایش بازدهی پنجره واحدهای تجاری، تسهیل و ساده‌سازی روند ثبت اطلاعات در این سامانه‌ها است. فرآیند فعلی ثبت اطلاعات در سامانه تجارت فرامرزی، انگار با بدبینی نسبت به تاجران طراحی شده. دولت باید این نگاه منفی را کاهش دهد تا فعالان تجاری بتوانند حداکثر همراهی را با دستگاه‌های دولتی داشته باشند.

بهشتیان در ادامه، یکی دیگر از معایب وجود نگاه منفی در روند سیاست‌گذاری‌های تجاری را افزایش ممنوعیت‌های واردات دانست و در این‌باره توضیح داد: در چند سال اخیر، ایران خواهان پیوستن به WTO است و باید اقدامات مهمی را در دستور کار خود قرار دهد، به‌عنوان مثال علاوه بر تسهیل روند فعالیت پنجره واحد تجارت فرامرزی، باید میزان ممنوعیت واردات را کاهش دهد. برای دستیابی به تجارت آزاد و توسعه مباحث بازرگانی کشور، مناسب به‌نظر می‌رسد تا ممنوعیت ورود بسیاری از کالاها را برداشته و تنها با حربه تعرفه واردات، این دست کالاها را مدیریت کند.

سخن پایانی

در سال‌های اخیر، تجارت جهانی تغییرات و نوسانات زیادی را تجربه کرده است. افزایش حجم تجارت، آزادسازی تجاری و کاهش موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای، قوانین جدید تجاری، تغییر الگوها و بازیگران عرصه تجارت، مدل‌های جدید لجستیکی و زنجیره تامین و همچنین افزایش نگرانی‌ها نسبت به مسائل زیست‌محیطی از جمله عوامل اصلی ایجادکننده و محرک تغییر روند فرآیندهای جهانی در سطح بین‌المللی بوده‌اند، در این میان، تسهیل فرآیندهای بازرگانی به‌عنوان یکی از ارکان و اجزای اصلی یک استراتژی جامع توسعه تجارت شناخته می‌شود؛ چرا که در نهایت می‌تواند به کشورها برای حفظ جایگاه و ارتقای رقابت‌پذیری تجاری آنها کمک کند.

از اقتصاد دریامحور غفلت کرده‌ایم

معـاون اول رئیس جمهوری ضرورت توجه به اقتصـاد دریامحور را مورد تاکید قرار داد و افزود: تاکنون از اقتصاد دریامحور غفلت شـده است. به گزارش مهر، در جلسـه‌ای با حضور معاون اول رئیس جمهوری، طرح کلان ملی «ایجاد شهرهای جدید در سواحل جنوب» مورد بررسی قرار گرفت.

محمد مخبر ایجاد شـهرهای مولد را موضوعی پراهمیت و ارزشـمند توصیف کرد و گفت: با ایجاد شـهرهای جدید شاهد بهبود کیفیت زندگی، افزایش تولید، اشتغال و امنیت غذایی مردم خواهیم بود.

وی با اشاره به محدودیت منابع برای ایجاد شهرهای جدید، تصریح کرد: برنامه با اتکاء به مردم و با مشارکت آنها اجرا می‌شود و با این روش، دوچندان خواهد شد و رضایتمندی جامعه نیز ارتقا پیدا خواهد کرد.

معاون اول رئیس جمهوری هدف‌گذاری اجرای این طرح‌ها را بسترسازی برای معکوس کردن روند مهاجرت از روسـتا به شهر خواند و افزود: با اجرای این طرح، شـرایطی ایجاد می‌شـود که تمرکز جمعیت در شـهرهای بزرگ کاهش یافته و مردم انتخاب و شرایط بهتری برای کار و زندگی در نقاط غیرشهری داشته باشند.

مخبـر ضرورت توجه به اقتصاد دریامحور را مورد تاکید قرار داد و افزود: تاکنون از اقتصاد دریامحور غفلت شـده است. ۲۷۰۰ کیلومتر به دریا دسترسی داریم اما تاکنـون برنامه‌های جامعی برای بهره‌برداری از این مزیت بزرگ برای توسـعه و پیشـرفت انجام نشـده بود، این در حالی است که با توجه به این ظرفیت گسترده در شمال و جنوب کشور، می‌توانیم اقتصاد مبتنی بر دریا را به میزان قابل توجهی افزایش دهیم. بر همین اساس، ایجاد شهرهای جدید باید در کنار دریا انجام شود، مبنای این برنامه هم سند آمایش سرزمین کشور خواهد بود.

به بهانه روز جهانی دریای خزر ابعاد موثر بر توسعه اقتصادی ایران بررسی شد

غفلت از اقتصاد دریا

اقتصـاد دریا، وجهـه جدیدی پیدا کرده اسـت؛ به‌طور کلی، مجموعه فعالیت‌هـای اقتصادی کـه منجر به ایجاد درآمـد و بهره‌مندی از منابع دریایی می‌شود، اقتصاد دریا می‌نامند. اقیانوس‌ها و دریاها، منبع کلیدی غذا، انرژی و مواد معدنی هسـتند. شـیلات و آبزی‌پـروری، حمل‌ونقل دریایـی در قالـب کشـتی‌های کانتینـری و تانکرها و نیز گردشـگری سـاحلی، آشـناترین بخش این اقتصاد به‌شـمار می‌رونـد. به‌طور کلی، مجموعـه فعالیت‌های اقتصادی که منجر به ایجاد درآمد و بهره‌مندی از منابع دریایی می‌شود در حوزه اقتصاد دریاست. روز دریای خزر نه‌تنها در ایران بلکه در کشـورهای عضو کنوانسـیون تهران به‌عنوان یک روز رسـمی و جهانی شـناخته می‌شـود. این روز بهانه مناسـبی است تا به اقتصاد دریا و ظرفیت‌های اقتصادی این بستر مهم تجاری بپردازیم.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

ایران به دلیل شـرایط جغرافیایی مناسـب از مزایا و ویژگی‌هایی ویژه در زمینه ترانزیت دریایی برخوردار اسـت و این قابلیت خود منبعی بزرگ برای درآمدهای ارزی به‌شمار می‌رود

دعوت به کنفرانس اقیانوس سازمان ملل متحد

سازمان ملل متحد، اقتصاد آبی را به‌عنوان مجموعه‌ای از فعالیت‌های اقتصـادی مرتبط با اقیانوس‌ها، دریاها و مناطق ساحلی و اینکه آیا این فعالیت‌ها، پایدار و از نظر اجتماعی، عادلانه هسـتند، تعریف می‌کند. ماهیگیری پایـدار، سـلامت اقیانوس‌هـا، حیـات وحـش و توقف آلودگی، از جمله نکات کلیدی مهم اقتصاد آبی اسـت. سـازمان ملل تاکیـد می‌کند اقتصاد آبی، ضمن رشـد اقتصادی و بهبود معیشـت، باید پایداری محیط‌زیست اقیانوس‌ها و مناطق سـاحلی را تضمیـن کند. این امر بـه اهمیت همـکاری جهانی در سراسـر مرزها اشـاره می‌کند.

در این زمینه، دبیرکل سـازمان ملل متحد، با ارسال نامه‌ای به سران کشورها و دولت‌ها، آنها را برای شرکت در کنفرانـس اقیانـوس سـازمان ملل متحد در سـال ۲۰۲۲ دعوت کرد. براسـاس اعلام دبیرکل سازمان ملل متحـد، اقیانوس‌ها محل زندگی ۸۰ درصد از کل حیات جهانی هسـتند و با ایفای نقش مهم به ریشه‌کنی فقر، کشـتیرانی و تجـارت، آب و هوا، امنیـت غذایی، ایجاد شـغل، اقتصاد آبی پایدار و رفـاه اجتماعی و اقتصادی مردم کمک می‌کند.

حجم و بزرگی اقتصاد دریا

بیـش از ۳ میلیارد نفر در جهان، برای امرارمعاش، به اقیانوس متکی هسـتند که اکثریت قریب به اتفاق آنها در کشـورهای در حال توسـعه سکونت دارند. بسیاری از آنها، صنایع مبتنی بر اقیانوس مانند گردشـگری و شیلات را به‌عنوان منابع کلیدی درآمد و شغل انتخاب کرده‌اند. براساس یک بررسی، غذای اقیانوسی تا ۲۳۷ میلیون شغل در سطح جهان، ایجاد و مواد مغذی و پروتئین کلیدی را برای بیش از ۳ میلیارد نفـر فراهم می‌کند. غذای دریا، منبع اصلی پروتئین بیش از ۵۰ درصد کشـورهای کمتر توسـعه یافته است. اکوسیستم‌های سـاحلی و دریایی تا ۱۱.۵ میلیارد دلار به گردشـگری جهانی کمـک می‌کنند. در مجموع، حـدود ۹۰ درصد از کل کالاهای تجارت بین‌المللی، از طریق دریا حمل می‌شـود و ارزش بازار منابع و صنایع دریایی و سـاحلی، سـالانه ۳ تریلیون دلار امریکا یا حدود ۵ درصد تولید ناخالص داخلی در جهان تخمین زده می‌شود.

▣ اهمیت و ظرفیت اقتصاد دریا در ایران

براسـاس گزارش گروه حمل‌ونقل معاونت مطالعات زیربنایی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در شهریور ۱۴۰۰، اقتصاد دریا فراتر از مواردی مانند شیلات و گردشـگری دریایی است. این امر، مستلزم حمایت از صنایع مرتبط با آب و دریا از جمله حمل‌ونقل دریایی، گردشـگری دریایی، انرژی‌های تجدیدپذیر، آبزی‌پروری و شـیلات، بیوتکنولوژی دریایی، زیست‌هواشناسی و معدنکاری دریایی است. ایران با داشـتن ۵۸۰۰ کیلومتر نوار سـاحلی جنوبی و شـمالی و ۴۰ درصد مرزهای آبی، کشـور دریایی به‌شمار می‌رود. بیشـتر فعالیت‌ها در عرصه سواحل کشور، مربوط به محدوده‌های شـهری و روستایی و نیز تاسیسـات بندری و نظامی است که همگی، حـدود ۵ درصد ظرفیت سـواحل کشـور را به خود اختصـاص داده‌اند و ۹۵ درصد ایـن ظرفیت مورد توجه قرار نگرفته اسـت. در حالی که ایـن مناطق، دارای اهمیت ژئواسـتراتژیک، ژئوپلتیـک و ژئواکونومیـک در مقیاس جهانی و منطقه هسـتند. براسـاس همین گزارش، بسـیاری از کشورهای جهان، سـهم عمده تولید ناخالص ملی خود را از دریا تامین می‌کنند. ویتنام و سـپس چین دو کشـوری هستند که در صدر جدول قرار داشته و بیش از ۵۰ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را از طریق دریا به‌دست می‌آورند. ایران نیز حدود ۱۰ درصد از تولید ناخالص ملی خود را از دریا تامین می‌کند که با توجه به ظرفیت‌های موجود در کشور، رقم پایینی تلقی می‌شود. همچنین ایران، حدود یک درصد اقتصاد دریای دنیا را بدون احتسـاب منابع نفتی و گازی و حدود ۲.۵ درصد را با احتساب این منابع به خود اختصاص داده است. این در حالی اسـت که کشور ما، از نظر ظرفیت موجود، از بین ۱۸۴ کشور، در رتبه ۴۰ قرار دارد. از راهکارهای قابل توجه برای توسـعه اقتصاد دریا، می‌توان به مشـارکت دادن جامعـه محلی در تصمیم‌گیری‌ها، تسـهیل امور سـرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، استفاده از تجربیات جهانی و توجه به نوآوری‌ها در حوزه دریایی اشاره کرد.

▣ مشکلات ایران در حوزه اقتصاد دریا

ایران، ۰/۳۵ درصد کشتی‌های دنیا به لحاظ تناژ را در اختیار دارد که در حال تردد در مسیرهای آبی جهان هستند. بیش از یک درصد ناوگان حمل‌ونقل دریایی جهان، در اختیار ایران اسـت. از این مقدار حدود ۲۲ درصد ناوگان حمل‌ونقل دریایی ایران با پرچم ایران و بقیه با پرچم کشـورهای دیگر، اغلب با پرچم پاناما، در حال تردد در مسیر دریایی هستند. ایران ۰/۴۱ درصد کل ظرفیت کشتی‌های کانتینری جهان را در اختیار دارد، اما سـهم آن در سـاخت کشتی، پایین و فقط ۰/۱ درصد کشتی‌های دنیاسـت. به نظر می‌رسـد مهم‌ترین موضوع اقتصاد دریا در ایران، غافل شدن از این حوزه یا نادیده گرفتن آن است، زیرا سرمایه‌گذاری مناسب در این زمینه، انجام نشده و زیرسـاخت‌های لازم هم فراهم نیسـت. شیلات، حمل‌ونقل و گردشگری، ۳ حوزه فعال اقتصاد دریا در ایران هستند که با مشکلات بسیاری مواجهند.

ایران در جایگاه بیست‌ودوم تجارت دریایی

کنفرانس تجارت و توسـعه سـازمان ملل، رتبه ایران در رده‌بنـدی کشـورهای جهان از نظـر بزرگی ناوگان کشـتیرانی را ۲۲ اعـلام کرد و ۳ کشـور عضو گروه ۷ را در رده پایین‌تـری نسـبت به ایران از ایـن نظر قرار داد. به گـزارش ایرنـا، کنفرانس تجارت و توسـعه سـازمان ملل (آنکتاد) در گزارشـی از وضعیت صنعت حمل‌ونقل دریایـی جهان، کل تعداد کشـتی‌های تجـاری اعم از نفتکش ها، کشـتی‌های کانتینری و کشتی‌های فله بر در پایـان سـال ۲۰۲۱ را ۹۹ هـزار و ۸۰۰ فروند اعلام کرد. ظرفیت حمل بار این کشـتی‌ها افزون بر ۲ میلیارد و ۱۳۴ میلیون و ۶۴۰ هزار تن برآورد شـده که این رقم نسبت به سال قبل رشد ۳ درصدی داشته است. در سال پیش از آن ظرفیت حمل بار ناوگان کشـتیرانی جهان ۲ میلیـارد و ۷۱ میلیون و ۶۳۸ هزار تن برآورد شـده بود. آنکتاد در بخش دیگری از گزارش خود کل کشـتی‌های ایـران را ۲۵۴ فروند اعلام کرد. در سـال ۲۰۲۱ تعداد ۸ کشتی جدید به ناوگان تجارت دریایی ایران افزوده شده اسـت. سال پیش از آن، تعداد کشـتی‌های ایرانی ۲۴۶ فروند اعلام شده بود. به همین ترتیب، ظرفیت حمل بار ناوگان کشتیرانی ایران در سال ۲۰۲۱ حدود ۵.۵ درصد افزایـش یافته و به ۱۹ میلیون و ۲۵۱ هزار تن رسـیده است. در سال ۲۰۲۰ ظرفیت حمل بار کشتی‌های ایران ۱۸ میلیون و ۲۴۵ هزار تن محاسبه شده بود.

▣ حمل‌ونقـل دریایـی فرصتی برای توسـعه اقتصاد

انجـام ۸۰ درصـد حمل‌ونقل در جهـان و ۹۰ درصد در ایـران از طریـق دریا نشـان‌دهنده اهمیـت بالای ترانزیـت دریایی اسـت؛ موضوعی مهم کـه تاثیر آن بر شـرایط اقتصادی کشورها قابل انکار نیست و توسعه آن توجـه مضاعفی می‌طلبد. باید تاکید کرد فراهم‌سـازی زیرسـاخت‌های لازم و کافـی می‌توانـد جایـگاه ایران را در حـوزه ترانزیـت دریایـی ارتقـا دهـد. به گزارش ایرنـا، جابه‌جایـی ۹۰ درصد کالاهای کشـور از طریق حمل‌ونقل دریایی، توانمندی ناوگان کشـتیرانی ایران بـرای جابه‌جایی بیش از ۶.۵ میلیون تن کالا در سـطح بین‌المللی و رتبه بیسـت‌ودوم ایـران در زمینه ناوگان بزرگ کشـتیرانی در جهـان، حاکـی از ظرفیت بالای ترانزیت دریایی کشور است. با این اوصاف ایران به دلیل شرایط جغرافیایی مناسب از مزایا و ویژگی‌هایی ویژه در زمینه ترانزیت دریایی برخوردار است و این قابلیت خود منبعی بزرگ برای درآمدهای ارزی به‌شـمار می‌شـود. اکنون چنیـن درآمدزایی دربند چابهار قابل مشـاهده اسـت و کالاهایی که از هند به بندر چابهار و از این بندر به افغانستان ارسـال می‌شود. شایان توجه است که این ترانزیت پردرآمد در همه بندرها کشور می‌تواند عملیاتی شـود. به‌طور کلی ترانزیت دریایی موقعیتی ایجاد کرده که ایـران را با حدود ۱۵ کشـور جهان در چهارسـوی شمال، جنوب، شرق و غرب مرتبط کرده است.

▣ ایران بر سر چهارراه ترانزیت جهانی

ایـران در جنوب از طریق خلیج‌فـارس با عمده‌ترین کشـورهای تولیدکننده نفت، در شـمال از طریق خزر با کشـورهای حاشـیه این دریا و در غرب و شـرق هم با کشورهای ترکیه، عراق، پاکستان و افغانستان همسایگی و ارتباط تجاری دارد، کشـورهایی کـه با جمعیت زیاد خـود بازاری چنـد صدمیلیونی را برای ایـران به‌وجود آورده‌اند. ضمن آنکه برقراری رابطه کشـورهای اروپایی با شـرق آسیا یا کشورهای آسـیای میانه با خلیج‌فارس از طریق ایران انجام می‌شـود. قرارگیری ایران در مسیر راهروهای ترانزیتی شـمال-جنوب و امـکان برقراری ارتباط ترانزیتی با کشورهای قفقاز، آسیای میانه روسیه، اروپای شـرقی و اروپای مرکزی به آسیای جنوب و خاور دور را از طریق آب‌هـای ایران فراهم می‌کند که گویای اهمیت بسـیار زیاد ترانزیت دریایی ایران است. ایران با یک موقعیـت متمایز در چهـارراه ترانزیت جهانی قرار گرفتـه و می‌تواند با ارتقای این جایـگاه خود به‌ویژه در زمینه ترانزیت دریایی به یک قدرت جهانی تبدیل شود. به‌علاوه موقعیت ژئواستراتژیکی که ایران در شمال تنگه هرمـز و خلیج‌فارس دارد به‌دلیل اهمیت زیاد در مبادله بین‌المللـی انرژی ترانزیـت دریایی ایـران را جذاب‌تر هـم می‌کنـد. به همین دلیـل با توجه بـه فرصت‌های فـراوان برای رونـق صنعت حمل‌ونقل دریایی کشـور شـد اقتصادی قابل توجهی از طریق کسـب درآمدهای ترانزیتی رقم می‌خورد که نباید از آن غافل بود.

▣ مسیر کلیدی کریدور شمال-جنوب ایران

همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد، براساس آمار موجود ۹۰ درصد تجارت بین‌المللی از طریق دریا انجام می‌شود و اقتصاد خارجی کشـور هم از این مقوله جدا نیست، به نحوی که اقتصاد کشـور در برخی کالاها از جمله نفت، مشتقات نفتی و پتروشیمی به‌طور صددرصدی وابسته به دریاست. به همان نسبت، بخش قابل توجهی از واردات کالاهای اساسـی و واسطه‌ای هم از طریق دریاست که از این مسئله می‌توان به تأثیرات مثبت حمل‌ونقل دریایی را بر اقتصاد و تولید کشورها متوجه شد.

با توجه بـه نقش مهم و کلیدی حمل‌ونقل دریایی در اقتصاد سراسر جهان و موقعیت خاص ایران در خاورمیانه، یکی از سیاست‌های دولت در جهت توسعه روابط تجاری با کشورهای دیگر سیستم حمل‌ونقل دریایی بوده، زیرا ایران به‌دلیل موقعیت ژئوپلتیکی و برخورداری از شرایط خـاص برای ترانزیت دریایی از مزیت بهتری نسـبت به سـایر کشورهای منطقه برای ترانزیت کالا دارد. با توجه به این مسـئله بحث کریدور شمال-جنوب ایران که در سـال ۲۰۰۰ به امضـای وزرای حمل‌ونقل ایران، هند و روسیه رسـید و همواره وعده عملیاتی شدن آن شنیده می‌شد، سرانجام پس از مباحث فراوان و سال‌ها وقفه که در اجـرای این پروژه به وجود آمـده بود، درنهایت کلید اجرایی شـدن این محور ترانزیتی در مدت اخیر زده شد و برای نخسـتین‌بار کالاهای روسـی از مسـیر ایران به اقیانوس هند انتقال پیدا کرد.

کریدور شـمال و جنوب ایران در راستای جابه‌جایی کالاهـای ترانزیتـی بین هند و روسـیه مورد توجه قرار گرفـت و فاز نخسـت عملیات حمل کالا در مسـیر این کریدور از سـوی گروه کشـتیرانی ایران با انتقال ۳۰۰ کانتینر کالای صادراتی به مقصد روسـیه اجرایی شـد و برای نخسـتین‌بار کالاهای روسـی از مسـیر ایران به اقیانوس هند انتقال یافت.

با توجه به نقش مهم و کلیدی حمل‌ونقل دریایی در اقتصاد سراسر جهان و موقعیت خاص ایران در خاورمیانه، یکی از سیاست‌های دولت در جهت توسعه روابط تجاری با کشورهای دیگر سیستم حمل‌ونقل دریایی است

سخن پایانی

اهمیت فراوان حمل‌ونقل دریایی سرمایه‌گذاری در این بخش را به امری ضروری تبدیل کرده است. اهمیت این مسـئله تا جایی است که ناوگان کشتیرانی ایران در دوران تحریم با فشار زیادی روبه‌رو بوده، زیرا تحریم‌کنندگان از ظرفیت بالای ترانزیت دریایی ایران باخبر بوده‌اند. طبق برآوردهای انجام‌شـده از سـوی برخی سـازمان‌های بین‌المللـی در مقابـل این موانع و محدودیت‌های تحریمی که بر ایران وارد آمده، ناوگان بزرگ حمل‌ونقل دریایی ایران عمده‌ترین اهرم فشـار در برابر تحریم‌های امریکایی بوده و عبور روزانه حدود ۱۷ میلیون بشـکه نفت خام از تنگه هرمز به سـمت اروپای غربی، شـرق دور و ایالات‌متحده تایید‌کننده جایگاه ترانزیت دریایی ایران در همین دوران تحریم اسـت. همچنین ۸۸ درصد نفت خام صادراتی عربسـتان سـعودی، ۹۰ درصد نفت سبک و سنگین ایـران، ۹۸ درصـد نفت عـراق، ۹۹ درصد نفت امارات متحـده عربی و ۱۰۰ درصد نفت کشـورهای کویت و قطر به‌صورت دریایی از خلیج‌فارس راهی مقاصد خود می‌شود که این میزان معادل ۹۰ درصد صادرات نفت بزرگ‌ترین کشـورهای تولیدکننده نفت در منطقه خاورمیانه است. به‌این ترتیب، با هرگونه اختلالی در تنگه هرمز که یکی از مسیرهای ترانزیتی ایران است، نه‌تنها بازار جهانی با کمبود ۲۰ میلیون بشکه‌ای نفت مواجه، بلکه به سقوط اقتصاد جهانی و توقف کامل تجارت‌های بین‌المللی این حوزه منتهی می‌شود.

یادداشت

مسیر تحقق رشد اقتصادی دریاپایه

حمیدرضا یعقوبی آوینی
کارشناس لجستیک

یکـی از نـکات اساسـی پیشـرفت و توسـعه کشورهای توسعه‌یافته، اسـتفاده از ظرفیت‌هایی اسـت که هم‌جواری با دریا و سواحل دریایی برای آنها فراهم آورده است.

طی سـال‌های اخیر، بهره‌مندی از این موهبت، بسـتر دستیابی به اقتصادی پایدار و باثبات را برای بسـیاری از کشـورها ایجاد کرده اسـت. در حال حاضر، کشـورهای توسـعه‌یافته در جهان و همه شهرهای آباد و بزرگ در کنار دریا و ساحل هستند و این امـر اهمیت و نقش اقتصـاد در حوزه دریا را نشـان می‌دهد. ویژگی یک اقتصاد دریامحور این اسـت که هم جمعیت و هم صنعت آن به سـمت سـاحل منتقل شـود که موجب توسعه اقتصادی سـواحل می‌شـود. ایران نیز در جوار خلیج‌فارس، دریـای عمان، اقیانـوس هند و دریـای خزر قرار داشـته و با حدود ۶ هـزار کیلومتر نوار سـاحلی، ظرفیـت لازم برای بهره‌مندی از اقتصاد دریاپایه را دارد، اما سـهم دریا از تولید ناخالص داخلی کشور، بسـیار اندک بوده و بهره‌مندی از اقتصاد دریا پایه اجتناب‌ناپذیر و حداقلی است. مهم‌ترین شهرهای کشورمان تهران، اصفهان، شـیراز، مشهد، تبریز، اراک و... کـه جمعیـت زیادی نیز دارنـد، در کنار سـاحل نیسـتند و در مرکز کشـور واقع شده‌اند. در واقـع نفت و گاز را با لوله از سـواحل جنوب به پالایشـگاه تهران یا اراک یا تبریز منتقل می‌کنیم. چه ضرورتـی دارد پتروشـیمی‌ها و فولادی‌ها در مرکز کشـور ساخته شـوند که مشکل کمبود آب پیدا کنیم!؟ ضمن اینکه این صنایع مشـکل آب را تشـدید کرده، معضل آلودگی هوا ایجاد می‌کنند و سـبب افزایش قیمت تمام‌شـده هم می‌شـوند، چرا که مواد اولیه از اسـتان‌های سـاحلی به مراکز کشـور منتقل و تبدیل به محصول نهایی شـده و آن محصـولات بـرای صادرات و اسـتفاده داخلی به استان‌های سـاحلی مجدد منتقل می‌شوند. در واقع، این نقطه‌گزینـی برای بهره‌مندی از صنایع، براسـاس آمایش سرزمین نیست. البته بخش‌های بازرگانی و گردشـگری نیـز در این موضوع دخیل هستند. در کشورهای توسعه‌یافته بهترین هتل‌ها در شهرهای صنعتی-ساحلی احداث و بهره‌برداری می‌شوند، اما بهترین هتل‌های ایران در مرکز کشور و در کنـار جاذبه‌هـای تاریخی و محیط‌زیسـتی سـاخته شـده‌اند. در جهان تمام کالاها از مناطق جنوب و شـمال می‌آید، اما ما همـه امکانات را در مرکز کشـور معطـوف کرده‌ایم و نه در شـهرهای بندری. اولویت کشـور شـاید در حرف دریا باشد، اما در عمل دریا نیسـت. اگر بنادر ایران به سـمتی حرکت کنند که به نسـل سـوم بنادر دست یابند که فقـط محل تخلیه و بارگیـری و نگهداری کالا نباشند، بلکه محل صنایع بالادستی و پایین‌دستی و کارخانجات باشند و مواد اولیه طی فرآیند خاص تبدیل بـه محصول نهایی شـده و این محصول یا صادر شود یا مورد مصرف داخل کشور قرار بگیرد؛ در این شـرایط می‌توان گفت بنادر سـهم بسزایی در رشد و پیشرفت اقتصادی کشور دارند. بنابراین چون اولویت کشور دریا نیست، بیشترین امکانات کشـور را در مراکز فراهم کرده‌ایم حال اگر بتوانیم بهترین بخش درمانی، خدماتی، اقامتی، آموزشی را که همه در تهران به‌دنبال آن می‌گردند، در کنار سـواحل به‌ویژه در جنوب کشور فراهم کنیم، یک گام بزرگ برای اسـتفاده بیشتر از اقتصاد دریاپایه برداشـته‌ایم. این موارد نمایان می‌کند که اهمیت اقتصاد دریاپایه برای مسئولان کشور، هم روشن و هم احساس نیاز نشده است که نمونه آن را می‌توان در بهره‌گیری حداقلی از سـواحل جنوب‌شـرقی کشـور از جمله سـواحل مکران و چابهار دانست، چراکـه نقـش دولـت در بنـادر بیشـتر از بخش خصوصی است. برای دستیابی به ظرفیت‌های مهم ایـن گنجینه گرانبهای الهی لازم اسـت با احداث زیرسـاخت‌های مناسـب در بخش‌های صنعت، بازرگانـی، گردشـگری، حمل‌ونقـل و... در کنار سـواحل و همچنین تزریق جدیدترین فناوری‌ها و تکنولوژی‌هـا، بتوانیم از اقتصاد دریاپایه بیشـتر اسـتفاده کنیم. راهبرد دولت در توسعه کشور باید با محوریت اقتصاد دریاپایه و معطوف به سـواحل باشـد و تمام امکانـات را برای ایـن راهبرد فراهم کنـد. البته در دولت‌های پیشـین، توجهی زیادی به توسـعه اقتصاد دریاپایه نشد و از فرصت بی‌نظیر ایجـاد کریدورهـای منطقـه‌ای و فرامنطقه‌ای با اتکا به موقعیت اسـتراتژیک و جغرافیایی ایران به دریا، بهره‌برداری لازم نشـده است. اینک توجه به ظرفیت این کریدورهـا در اولویت قرار گرفته و در همین چند ماه گذشـته شـاهد توافقات مهمی با کشـورهای بزرگی همچون روسیه و چین در این زمینه‌ها بوده‌ایم که در میان‌مدت سـبب افزایش درآمدهـای ارزی ایران از محـل ترانزیت و اقتصاد دریاپایه خواهد شد.

یادداشت

روش‌های ذخیره آب شیرین

سارا انواری
کارشناس معماری

در پی گسترش انقلاب صنعتی و پدیدار شدن سریع و بی‌امان فناوری‌های نوین، مسئله کمبود آب در جوامع بشری هر روز بیشتر فکر انسان را به خود مشغول می کند. نزدیک به یک‌سوم جمعیت جهان در کشورهایی زندگی می کنند که با بحران آب مواجهند، در این بین مراقبت از هر قطره آب شیرین که تنها ۱۰ درصد منابع آبی کره زمین را به خود اختصاص می دهد، بیش از پیش اهمیت پیدا می کند. البته برای این کار لازم نیست تا مسائل را از نو بررسی و اختراع کنیم. از طرفی نیز لازم نیست با انتخاب‌های فردی و کوچک کاری از پیش ببریم و به دام سیاست‌های نئولیبرالیستی بیفتیم. سیاست‌های فردی زمانی اثرگذار خواهد بود که نظام اقتصادی بتواند برای همه افراد، گزینه‌های محیط‌زیستی و انجام‌پذیری را مهیا کند، نه‌فقط برای تعداد انگشت‌شماری از متمولان یا ماجراجوها و دوستداران. استرالیا که در بین سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۹ با یکی از بدترین خشکسالی‌های تاریخ خود مواجه بود، در کنار سیاست‌های مرتبط با ابرشرکت‌ها، راه‌حل‌های بسیاری را برای شهروندان در پیش گرفت. این راه‌حل‌ها از اعلام وضع موجود آب توسط تابلوهای تبلیغاتی و الکترونیک در بزرگراه‌ها به‌دست شهردار شروع شد و تا عوض شدن سردوش‌های مشخصی که تنها سردوش‌های موجود در بازار بودند، ادامه پیدا کرد. باید دقت داشت که اگر همواره سردوش‌های ارزان‌تر و غیرمحیط‌زیستی در بازار موجود بود و این سردوش‌های جدید تنها سهم متمولان می‌شد، نمی‌توانستند از آن به‌عنوان محصولی برای افزایش صرفه‌جویی همگانی استفاده کنند. در آن بحران از هر ۳ شهروند در ملبورن، یک نفر در نصب شبکه‌های جمع‌آوری آب باران سرمایه‌گذاری کرد. حال فرض کنیم، می‌خواهیم با توجه به بحران وسیع کشور در زمینه آب، به جمع‌آوری حجم آب باران در شهری مثل تهران کمک کنیم. گذشته از آنکه این کار منوط به رویکرد سیاست‌های کلان کشور است، اما شاید یک حساب سرانگشتی بتواند کمی مسیر تصمیم‌گیری‌ها را تغییر دهد. مساحت استان تهران با توجه به آمار حدود ۱۳۰۰۰ کیلومترمربع است. فرض کنیم قسمت‌های مسکونی آن را حدود ۷ هزار کیلومترمربع تخمین بزنیم. این عدد می‌تواند به‌عبارت دیگر این‌گونه نوشته شود: ۷۰۰۰ ضربدر ۱۰ به توان ۶ در واحد مترمربع. اگر به‌طور متوسط ۵۰ درصد مساحت شهر به سطح پشت‌بام‌ها اختصاص یافته باشد (که درصد دور از واقعیتی هم نیست)، در این صورت سطح بام‌های تهران ۳۵۰۰ ضربدر ۱۰ به توان ۶ مترمربع خواهد بود. طبق آمار اداره هواشناسی متوسط بارش سالانه شهر تهران در ۴۰ سال گذشته، ۲۲۰ میلیمتر یعنی ۲۲ سانتیمتر بوده است. با این حساب، هر سال ۷۷۰ ضربدر ۱۰ به توان ۶ مترمکعب یا ۷۷۰ ضربدر ۱۰ به توان ۹ لیتر آب وارد پشت‌بام‌های شهر می‌شود. اگر عدد ذکرشده را بر ۳۶۵ روز سال و همچنین بر جمعیت ۹ میلیون نفری شهر تهران تقسیم کنیم، حاصل کار مقدار ۲۳۶ لیتر در روز برای هر نفر می‌شود. بر طبق آمار سازمان آب تهران، سرانه مصرف آب در شهر تهران ۲۲۰ لیتر برای هر نفر اعلام شده است، اما بر اساس هدف‌گذاری‌ها، این میزان باید به ۱۵۰ لیتر در روز کاهش پیدا کند. این میزان صرفه‌جویی‌شده می‌تواند تا حد قابل‌قبولی به بسیاری از مصارف ما کمک کند. در ادامه به ۲ راه‌حل عملی چگونگی ذخیره آب باران و همچنین صرفه‌جویی در آب مصرفی منازل اشاره می‌کنم، اما بدیهی است، راه‌حل‌های بسیاری وجود دارد که نظام مهندسی تهران می‌تواند آن را اعمال کند:

۱- ایجاد یک مخزن آب در زیر کف پارکینگ و هدایت آب باران از طریق ناودان پشت‌بام به درون آن. این راه‌حل یک مشکل عمده دارد؛ ایجاد چنین مخزنی به استحکام فوندانسیون لطمه زده و هزینه زیادی برای احداث آن ایجاد می‌کند. برای رفع این مشکلات می‌توان از مخزن‌های استوانه‌ای از جنس پلیمر به قطر نیم متر که به‌صورت افقی در طول پیرامونی محیط پارکینگ و در محل کنج دیوار و سقف کار گذاشته می‌شود، استفاده کرد، در این صورت، علاوه بر اینکه مسئله‌ای برای احداث فوندانسیون ایجاد نمی‌شود، نیاز به پمپاژ آب برای استفاده‌های مختلف مانند آبیاری باغچه‌ها و شست و شوی اتومبیل و سایر مصارف وجود نخواهد داشت.

۲- یکی دیگر از راه‌های صرفه‌جویی در مصرف آب، استفاده مجدد از آب مصرف‌شده یا همان آب خاکستری است. برای این منظور خروجی یا مخزن جداگانه‌ای لازم است تا بتوان به‌عنوان مثال برای ورودی مخازن تانک توالت‌فرنگی یا سیفون، کمتر از آب تصفیه‌شده و کاملا تمیز استفاده کرد، در این صورت در موقع استفاده از سیفون توالت‌فرنگی از فاضلاب روشویی یا حمام استفاده دوباره می‌شود. حجم چنین آبی در طول زمان بهره‌برداری از ساختمان قابل توجه است و این مسئله درباره جداسازی مخزن آب ظرفشویی/میوه‌شویی نیز صادق است. چنانچه سیاست‌های صرفه‌جویی آب با تمهیدات لازم به‌عمل آید، می‌تواند پاسخگوی نیاز ساکنان باشد و همشهریان را از هزینه‌های گزاف سدسازی، تصفیه و لوله‌کشی‌های انتقال‌دهنده آب به منازل تا حد زیادی بی‌نیاز سازد.

آماده شدن پیش نویس لایحه «آبخیزداری»

هوشنگ جزی، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور درباره حوادث غیرمترقبه و نحوه اقدام سریع و مقابله با آن، با اشاره به اینکه ۶ ماه پیش، ۱۵۰ نماینده مجلس در نامه‌ای خواستار ارائه قانون آبخیزداری شدند، اظهار کرد: با کمک دستگاه‌های دیگر در حال تدوین این قانون هستیم، اما به‌دلیل سیل اخیر، دستور داده شد که آن را در قالب لایحه به مجلس ارائه دهیم که پیش‌نویس اولیه آن آماده شده و مراحل آن باید طی شود. به گزارش ایسنا، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور با ذکر مثالی ادامه داد: در حوضه آبخیز کارون بزرگ، ۶ استان قرار دارد و برای تمام بخش‌ها یک برنامه راهبردی در نظر گرفته می‌شود و برای این برنامه راهبردی تمام دستگاه‌ها ملزم هستند، در تهیه آن مشارکت داشته باشند. جزی افزود: در برنامه راهبردی، تهدیدات و فرصت‌های هر حوضه آبخیز ارزیابی و اقداماتی که باید انجام و همچنین اقداماتی که نباید در آن حوضه آبخیز انجام گیرد، احصا می‌شود. وی که در برنامه‌ای رادیویی سخن می‌گفت، با اذعان به این موضوع که مدیریت جامع حوضه‌های آبخیز مورد غفلت قرار گرفته، ادامه داد: منظور از آبخیزداری تنها یک سری اقدامات فیزیکی نیست، بلکه باید اقدامات مدیریتی در این بخش نیز مورد توجه قرار گیرد. مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور معتقد است که در سیل اخیر رعایت نکردن حریم رودخانه‌ها و ساخت‌وسازها، باعث ایجاد خسارت و تلفات شده و این امر ناشی از بی‌توجهی به اصول و مبانی مدیریت حوضه آبخیز بوده و این غفلت از سوی تمام دستگاه‌ها رخ داده است.

عملکرد کنوانسیون تهران بررسی شد

بلاتکلیفی رژیم حقوقی دریای خزر

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

۲۱ مرداد در تقویم جهانی به‌عنوان روز دریای خزر نام‌گذاری شده است، اما جا گرفتن نام این دریاچه عظیم در تقویم نتوانسته جلوی مخاطرات و مشکلات جدی خزر را بگیرد. از سال ۱۹۹۱ کشورهای آذربایجان، ایران، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان برنامه محیط‌زیست دریای خزر را با هدف همکاری در زمینه حفاظت از این دریا تدوین کردند. در سال ۱۹۹۵ همه کشورهای ساحلی برای جلوگیری از تخریب بیشتر محیط‌زیست دریای خزر و نجات آن، درباره اجرای برنامه‌ای بدین‌منظور تحت‌عنوان برنامه محیط‌زیست دریای خزر (CEP) به‌توافق رسیدند. هدف اصلی این برنامه به شرح ذیل تعریف شده است؛ اعمال مدیریت محیط‌زیستی در دریای خزر و پیرامون آن و هدایت منطقه با توسل به راهبردهای توسعه پایدار به‌نحوی که منافع درازمدت و سلامت جوامع بشری تضمین و اصالت طبیعی محیط و پایداری منافع منطقه برای نسل حاضر و نسل‌های آینده حفظ شود. براساس این هدف‌گذاری، در ۱۳ آبان ۱۳۸۲، سندی تحت‌عنوان «کنوانسیون حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر» به امضای وزرای محیط‌زیست و نمایندگان تام‌الاختیار کشورهای ساحلی دریای خزر در تهران رسید و عنوان «کنوانسیون تهران» را نیز کسب کرد. این کنوانسیون در نهایت به تاریخ ۲۱ مرداد ۱۳۸۵ لازم‌الاجرا و از آن به بعد این روز به‌عنوان «روز دریای خزر» نامیده شد. جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی، جلوگیری از ورود، کنترل و از بین بردن گونه‌های مهاجم، موارد اضطراری زیست‌محیطی، حفاظت و نگهداری و احیای منابع زنده دریایی، مدیریت مناطق ساحلی، نوسانات سطح آب دریای‌خزر، ارزیابی زیست‌محیطی، پایش، تحقیق و توسعه، تبادل و دسترسی به اطلاعات و سایر موارد همکاری از مهم‌ترین اهداف این کنوانسیون بوده است.

احسان عابدی، عضو هیات‌علمی گروه علوم‌زیستی پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی در گفت‌وگو با صمت می‌گوید: کمابیش همه کشورهای خزری به فکر منافع خود هستند و تاکنون همکاری موثری برای اجرای کنوانسیون تهران و بهبود وضعیت دریای خزر از خود نشان نداده‌اند، در حالی که تنها راه نجات دریای خزر، اجرای بند به بند کنوانسیون تهران و پروتکل‌های الحاقی آن است.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

احسان عابدی

از مهم‌ترین و چالشی‌ترین موضوعات فراروی اجرای کنوانسیون تهران، رژیم حقوقی دریای خزر است که به‌درستی مشخص نیست و به‌نتیجه‌ای نرسیده است

◉ کاهش سطح آب یکی از جدی‌ترین مشکلات دریای خزر عنوان شده است. این روند کاهشی چگونه بوده و دلیل آن چیست؟

دریاچه خزر با تهدیدات جدی روبه‌رو است که از مهم‌ترین آنها کوچک شدن این دریاچه است. سطح آب دریاچه خزر از سال ۲۰۰۶ کاهش یافت.

از سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۵ سطح آب دریای خزر در حال فزونی بوده و شدت متوسط افزایش سطح در این دوره حدود ۱۴ سانتیمتر در سال و در برخی سال‌ها تا ۳۶ سانتیمتر بوده، اما در سال ۱۹۹۵ سرعت این روند افزایشی کم شد و از سال ۲۰۰۶ تاکنون، سطح دریای خزر رو به کاهش بوده است.

علت این پدیده نگران‌کننده، واقعیتی به‌نام گرمایش زمین، خشکسالی و کاهش بارندگی‌ها در سال‌های اخیر است.

رودخانه ولگا به‌عنوان تامین‌کننده اصلی آب خزر به دلایل طبیعی و انسانی کم‌آب شده است، حتی در سال‌های دسترسی زیاد آب در رودخانه ولگا، تراز آب دریای خزر کم شده است.

تاکنون مشخص شده که جریان ورودی به دریاچه با تبخیر آب از سطح آن متعادل می‌شود. کوستانوی، محقق روسی می‌گوید ما متوجه شدیم که در اینجا جهت باد تغییر کرده است.

در گذشته بادهای روی خزر از غرب به شرق می‌وزیدند، اما از اواسط دهه ۹۰ بادها به‌طور عمده از شرق وزیده‌اند که این بادهای خشک، رطوبت را بسیار بیشتر جذب می‌کند و موجب تبخیر آب خزر می‌شود.

◉ جریان شکافنده دریای خزر چیست و چرا سالانه جان تعداد زیادی از افراد را در کشور می‌گیرد؟

جریان‌های شکافنده، جریان‌های مرگبار و خطرناکی هستند که ظرفیت شکل‌گیری این جریانات در بسیاری از سواحل دنیا وجود دارد. شکل‌گیری این نوع جریان در سواحل دریای‌عمان و دریاچه‌خزر نیز مسبوق به سابقه است.

جریان‌های شکافنده سیستم پیچیده‌ای دارند و از نظر محل و امکان وقوع می‌توانند به‌صورت موقتی یا پایدار در یک منطقه ایجاد شوند. بیشتر این جریان‌ها در کانال محدودی با سرعت حدود ۵ دهم متر بر ثانیه از سمت ساحل به‌سمت دریا برقرار می‌شوند که سرعت آنها می‌تواند به بیش از ۲ متر بر ثانیه هم برسد.

در این شرایط حتی قوی‌ترین شناگران هم نمی‌توانند برخلاف جهت این جریان شنا کنند و در صورت مقابله با این جریان به‌دلیل خستگی و ترس، دچار غرق‌شدگی می‌شوند.

نداشتن آگاهی و عدم‌اطلاع‌رسانی صحیح به گردشگران، مهم‌ترین عامل غرق شدن است و برای جلوگیری از این اتفاقات باید اطلاع‌رسانی‌های دقیق در قالب تصاویر و ویدئوها انجام شود. زمانی که فردی در جریان شکافنده قرار می‌گیرد و ناگهان احساس می‌کند با جریان آب قوی به‌سمت دریا کشیده می‌شود، باید موارد ذیل را رعایت کند تا با طی مسافتی بتواند از این جریان خارج شود؛ شناگر باید آرامش خود را حفظ کند. فردی که در مسیر این جریان قرار می‌گیرد، هرگز نباید با این جریان مقابله کند و برخلاف جهت جریان یعنی به‌سمت ساحل شنا کند.

شنا کردن در جهت مخالف این جریان، احتمال خستگی و غرق شدن شناگر را به‌شدت افزایش می‌دهد. در صورتی که شناگر در مسیر جریان شکافنده قرار گرفت، باید اندکی در مسیر و جهت جریان شنا کند یا خود را به‌صورت شناور حفظ کند و به‌تدریج با شنا کردن به‌صورت مایل از مسیر جریان خارج شود، در صورتی که شناگر با شنا کردن به‌صورت مایل از جریان شکافنده خارج نشد، همراه با جریان حرکت کند و خود را روی آب شناور نگاه دارد، پس از طی مسافتی سرعت جریان کاهش می‌یابد و می‌تواند به‌صورت مایل از این جریان خارج شود و سپس به‌سمت ساحل شنا کند و در صورتی که شخصی متوجه شد فردی در جریان شکافنده گرفتار شده، فقط با داشتن توانمندی بالای شنا و با جلیقه نجات برای کمک به او اقدام کند.

جریان شکافنده فرد را به زیر آب نمی‌برد و در واقع این جریان یک جریان سطحی و رو به دریا است که در یک کانال کمابیش عمود بر ساحل ایجاد می‌شود، پس همین که فرد گرفتار در کانال جریان بتواند بر ترس و وحشت خود غلبه کند، با رعایت نکاتی که ذکر شد، می‌تواند از این جریان خارج شود.

◉ عملکرد کنوانسیون تهران را در راستای حفاظت از دریای خزر چگونه ارزیابی می‌کنید؟

کنوانسیون تهران تنها توافق محیط‌زیستی برای حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریاچه خزر است که فی‌مابین دولت‌های ساحلی دریای خزر یعنی کشورهای ایران، آذربایجان، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان منعقد شده است. هدف از این کنوانسیون این بود که باتوجه به تخریب دریای خزر در اثر آلودگی‌های ناشی از منابع مختلف فعالیت‌های انسانی از جمله تخلیه، انتشار و دفع مواد مضر و خطرناک، مواد زائد و سایر آلودگی‌های ناشی از منابع دریایی و منابع مستقر در خشکی، با عزم راسخ در راستای حفاظت از منابع زنده دریای خزر برای نسل‌های حاضر و آینده و با آگاهی به ضرورت تضمین مضر نبودن فعالیت‌های مستقر در خشکی و دریا گام‌های جدی از سمت دولت‌های خزری برداشته شود.

باتوجه به خطرات ناشی از نوسانات سطح آب که محیط‌زیست دریایی دریای خزر را تهدید می‌کند و خصوصیات اکولوژیکی و آب‌نگاری منحصر به فرد دریای خزر، تعهد و اجرای فردی و مشترک این کنوانسیون بسیار ضروری است.

دریای خزر به‌دلیل دارا بودن تنوع زیستی گونه‌های جانوری و گیاهی، ذخایر نفت و گاز، موقعیت استراتژیک، اشتغال و گردشگری بسیار بااهمیت است.

نتیجه عملکرد کنوانسیون تهران این بوده که ما هر روز شاهد آن هستیم. دریای خزر روز به روز آلوده‌تر می‌شود و برای اثبات این موضوع نیاز به هیچ پژوهشی نیست.

اگر به سواحل ایرانی دریای خزر نگاهی بیندازید، می‌بینید که آلودگی‌ها و زباله‌های پلاستیکی کل سواحل را به تسخیر خود در آورده‌اند.

در بحث ذخایر آبزیان، شاهد انقراض ماهیان خزر از جمله ماهیان باارزش خاویاری هستیم. آلودگی‌های انسانی تخلیه‌شده در دریای خزر با افزایش ساخت‌وسازها روز به روز افزایش پیدا می‌کند و همین موضوع باعث رشد بیش از حد جلبک‌ها در اثر افزایش بیش از حد مواد مغذی در محیط‌زیست دریای خزر شده که می‌تواند سبب افت اکسیژن محلول، از بین رفتن زیستگاه و تغییر در زنجیره‌های غذایی خزر شود.

کمابیش همه کشورهای خزری به فکر منافع خود هستند و تاکنون همکاری موثری برای اجرای کنوانسیون تهران و بهبود وضعیت دریای خزر از خود نشان نداده‌اند، در حالی که تنها راه نجات دریای خزر، اجرای بند به بند کنوانسیون تهران و پروتکل‌های الحاقی آن است.

رودخانه ولگا که به دریای خزر می‌ریزد و محل تخم‌ریزی بخش زیادی از ماهیان خزری است، آلوده شده و بخش بزرگی از آلودگی‌ها را وارد دریای خزر می‌کند.

در آذربایجان و قزاقستان شاهد نشت مکرر و زیاد نفت به نواحی ساحلی و ورود مواد زائد و پسماندهای ناشی از فعالیت آنها هستیم. روسیه زیر بار پروتکل الحاقی تحت‌عنوان پروتکل آبزیان دریای خزر (شیلاتی) نمی‌رود، چرا که در سال ۱۹۹۵ کمیسیون آبزیان را تشکیل داده و نمی‌خواهد ابتکار عمل را از دست بدهد.

کمیسیون روسیه فقط به ماهیان خاویاری می‌پردازد، در حالی که پروتکل آبزیان دریای خزر کل آبزیان را در بر خواهد گرفت. موارد مذکور نشان می‌دهد که منافع هر کشور بر منافع دریای خزر ارجحیت دارد و نباید منتظر بهبود وضعیت خزر باشیم.

◉ مهم‌ترین چالش پیش‌روی این کنوانسیون را چه می‌دانید؟

از مهم‌ترین و چالشی‌ترین موضوعات فراروی اجرای کنوانسیون تهران، رژیم حقوقی دریای خزر است که به‌درستی مشخص نیست و به نتیجه‌ای نرسیده است. نظام حقوقی دریای خزر از لحاظ نحوه بهره‌برداری، چگونگی حفاظت، تنظیم روابط بین کشورهای خزری و نحوه همکاری‌ها دارای اهمیت زیادی است و مشخص نشدن این موضوع، اجرای مشترک کنوانسیون تهران را دچار مشکل کرده است، اما پر واضح است که عدم‌اجرای کنوانسیون تهران بیشتر به ضرر ایران خواهد بود.

امید است که هشدار پژوهشگران درباره آلودگی، کاهش تراز آب و کاهش ذخایر دریای خزر جدی گرفته شود تا شاهد اتفاقات تلخی مانند هجوم شانه‌دار به دریای خزر نباشیم، خلیج گرگان خشک نشود و همچنان ماهیان خاویاری در دریای خزر شنا کنند.

> از سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۵ سطح آب دریای خزر در حال فزونی و شدت متوسط افزایش سطح در این دوره حدود ۱۴ سانتیمتر در سال بوده و در برخی سال‌ها تا ۳۶ سانتیمتر، اما در سال ۱۹۹۵ سرعت این روند افزایشی کم شد و از سال ۲۰۰۶ تاکنون سطح دریای خزر رو به کاهش بوده است

سخن پایانی

از نظر برخی کارشناسان، نجات دریای خزر از انواع آلودگی‌ها و آسیب‌ها تنها به اجرای کنوانسیون تهران و پایبندی کشورهای ساحلی دریای خزر وابسته است، با این حال به‌دلیل مشخص نشدن رژیم حقوقی دریای خزر، اجرای مشترک کنوانسیون تهران دچار مشکل شده است.

افزایش آلودگی‌ها در دریای خزر نشان‌دهنده این است که لازم‌الاجرا بودن این کنوانسیون نیز نتوانسته مانع گزند بهره‌برداری‌ها و آسیب‌های اقتصادی کشورهای ساحلی خزر شود.

ضرورت کنترل نرخ سود بین‌بانکی

در شرایط فعلی کشور، کنترل نرخ بهره بین‌بانکی ضروری به‌نظر می‌رسد. به‌گزارش ایرنا، غلامرضا مرحبا، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی درباره بالا رفتن نرخ بهره بانکی و ضربه آن به بازار سرمایه، اظهارکرد: نرخ بهره تحت شرایط خاص می‌تواند افزایش و کاهش داشته باشد، اما اکنون بهای تمام‌شده پول در کشور ما بسیار بالاست. وی خاطرنشان‌کرد: بانک‌ها با کمبود نقدینگی مواجه هستند و ترازنامه اکثر آنها هم حاکی از زیاندهی است؛ بنابراین وقتی ناچار به خرید از بازار بین‌بانکی باشند، مجبور به پرداخت نرخ بهره به‌نسبت بالایی خواهند بود. مرحبا گفت: در شرایط فعلی باید اقتصاد ایران را به سمت انقباضی شدن ببریم و نرخ بهره را برای تامین منابع لازم بانک‌ها کنترل کنیم. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس تاکید کرد: معلوم نیست در گذشته بانک مرکزی با چه پشتوانه کارشناسی شده‌ای، نرخ بهره را بالا برده است، اما اکنون چاره‌ای جز کاهش نرخ بهره ندارد و باید این اتفاق زودتر از این‌ها رخ می‌داد. وی با اشاره به حضور رئیس سازمان بورس در کمیسیون اقتصادی و انتقادات وی نسبت به نرخ بهره بالا، اظهار کرد: بورس از عوامل زیادی ضربه خورد که یکی از آنها نرخ بهره بالا بود، افزایش نرخ بهره دارایی‌ها را به جاهایی غیر از بورس سوق می‌دهد و همین اتفاق برای بازار سرمایه افتاد که در کنار ضربه خوردن از سایر موارد، از این مسئله نیز متضرر شد. مرحبا با بیان اینکه در بازار پول، یک‌سری ریزه‌کاری‌ها وجود دارد که اگر رعایت نشوند، ممکن است اقتصاد را دگرگون کنند، گفت: یکی از این موارد، ارتباط نرخ بهره بانکی و بازار سرمایه است که اگر به آن توجه نشود، ممکن است باعث نابودی بازار سرمایه شود.

هزار میلیارد تومان به حساب صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز شد

کورسوی امید در بورس تهران

شنبه ۱۵ مرداد، هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شد. مهدی صبایی، مدیرعامل صندوق تثبیت بازار سرمایه نیز از تزریق ۶ هزار میلیارد تومان دیگر از منابع صندوق توسعه به صندوق تثبیت خبر داد. بدین‌ترتیب انتظار می‌رود در سال جاری در مجموع ۷ هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی با هدف جلب اعتماد سرمایه‌گذاران به بورس تهران تزریق شود. در چنین شرایطی، چند سوال اساسی مطرح می‌شود؛ نخست آنکه آیا این‌گونه حمایت‌های مستقیم و تزریق نقدینگی به بورس، راه‌حل درستی است یا خیر؟ بسیاری از کارشناسان و فعالان بورسی مخالف تزریق نقدینگی به بورس از سوی دولت و دخالت آشکار این نهاد سیاست‌گذار در عملکرد بورس هستند، با این وجود تاکید دارند که دخالت‌های سیاست‌گذاران در بورس تهران در سایر حوزه‌های سیاست‌گذاری ادامه دارد و سیگنال‌های منفی متعددی را روانه بازار می‌کند. در چنین شرایطی، این‌گونه حمایت‌ها می‌تواند به‌منزله توجه سیاست‌گذاران به بازار سرمایه باشد. البته تزریق هزار میلیارد تومان نقدینگی به بورس تهران با توجه به‌جایگاه و اثرگذاری بازار سرمایه ما، رقم قابل‌توجهی نیست و تنها جنبه روانی دارد. باوجود نقاط قوت و ضعف تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار، عملکرد این صندوق در شرایط نابسامان بورس نیز جای سوال دارد؟

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

صندوق تثبیت بازار سرمایه با هدف تثبیت و حفظ شرایط رقابت منصفانه در زمان وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی و حاکمیتی در بازار سرمایه ایجاد شد

نگاهی به دلایل رشد محدود بورس تهران

بورس تهران در هفته‌های گذشته روزهای مثبتی را پشت‌سر نگذاشته است. البته در روزهایی شاهد بازگشت بازار به روند صعودی بوده‌ایم، اما روند کلی بازار امیدوارکننده نبوده است. با این وجود، هرازگاهی خبرهایی مبنی بر تزریق نقدینگی از منابع صندوق توسعه ملی در بازار سهام، مطرح می‌شود که خود محرکی برای بازار سرمایه است. این اقدام، زمینه جلب اعتماد مردم را به بورس فراهم می‌کند، اما به اعتقاد برخی از فعالان بازار، هر نوع دخالت مستقیم دولت در بازار سرمایه منفی است. با این وجود، پس از انتشار خبر تزریق نقدینگی به صندوق تثبیت بازار، شاهد بازگشت بورس تهران به مسیر صعودی بودیم. شاخص کل بورس تهران در روز شنبه ۱۵ مرداد، مسیر صعودی را پشت‌سر گذاشت. شاخص کل بورس در روز شنبه با رشد بیش از ۱۱ هزار واحدی در سطح یک میلیون و ۴۴۸ هزار واحدی ایستاد. البته علاوه بر تزریق نقدینگی به این بازار، انتشار اخبار مثبت از مذاکرات رفع تحریم در وین، محرک اصلی دیگری برای بورس تهران بود، تا جایی که پس از مدت‌ها شاهد ورود پول حقیقی به این بازار بودیم. روند رو به رشد شاخص پس از تعطیلات ۱۶ و ۱۷ مرداد با شیب بسیار ملایمی ادامه یافت، تاجایی که شاخص کل بورس با صعود ۳ هزار واحدی به عدد یک میلیون و ۴۵۱ هزار واحد رسید. البته به اعتقاد بسیاری از فعالان بازار، امید به احیای برجام، یکی از دلایل تداوم روند رو به رشد بورس تهران در روز سه‌شنبه ۱۸ مرداد بود.

حمایت روانی

یاسر فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی تزریق هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه و تاثیر آن بر عملکرد بورس تهران، اظهار کرد: با توجه به شرایط کنونی بازار سرمایه، هزار میلیارد تومان، رقم قابل‌توجهی نیست. به‌ویژه آنکه مبالغی که قرار بود از سمت صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شود، هنوز به شکل کامل، محقق نشده است؛ بنابراین تزریق هزار میلیارد تومان نمی‌تواند بر کاهش نقدینگی بورس غلبه کند و موتور محرک بازار باشد یا به‌اندازه کافی برای بازار جذابیت ایجاد کند.

▣ صندوق توسعه ملی از سود بورس منتفع می‌شود

وی افزود: در همین حال باید خاطرنشان کرد که تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی به بورس به‌منزله سرمایه‌گذاری این صندوق در بازار سرمایه است؛ یعنی قرار نیست صندوق توسعه ملی، پولی را به بازار سرمایه ببخشد، بلکه صندوق توسعه ملی بابت سرمایه‌گذاری در صندوق تثبیت بازار سرمایه، سود دریافت خواهد کرد. روند رو به رشد تورم در اقتصاد ما، افزایش مداوم قیمت ارز، بالا رفتن بهای محصولات و کامودیتی‌ها در سطح جهان در بلندمدت و... زمینه‌ساز رشد سودآوری بازار سرمایه در بلندمدت هستند. به‌این‌ترتیب، صندوق توسعه ملی در بلندمدت از منافع سرمایه‌گذاری این بخش منتفع خواهد شد.

فلاح درباره نقش صندوق تثبیت در هزینه‌کرد سرمایه تزریق‌شده به آن از سوی صندوق توسعه ملی، گفت: صندوق تثبیت در شرایطی که بازار با ترس عمومی روبه‌رو است، نقش حمایتی دارد؛ یعنی در شرایطی که شاهد شکل‌گیری صف‌های سنگین فروش سهام هستیم، این صندوق با خرید سهام، نقش حمایت از بورس را بر عهده می‌گیرد. البته صندوق تثبیت بازار سرمایه نیز خود را در موقعیت زیان قرار نمی‌دهد؛ این صندوق در شرایط نزولی از سهم‌های ارزشمند حمایت می‌کند و با گذشت زمان و ایجاد تقاضا در بازار، سهم‌های خود را در قیمت بالاتر به فروش می‌رساند و عملا از شرایط منتفع خواهد شد.

▣ سرمایه‌گذاری بلندمدت در بورس

این کارشناس بازار سرمایه در ادامه و در ارزیابی عملکرد بازار سرمایه، گفت: بازار در حال حاضر در موقعیت ارزنده‌ای قرار دارد و قیمت سهام بنگاه‌ها پایین‌تر از ارزش ذاتی آنها معامله می‌شود؛ درنتیجه بازار سرمایه می‌تواند به‌عنوان مرجع مناسبی برای سرمایه‌گذاری مورداستفاده قرار گیرد؛ یعنی صاحبان سرمایه می‌توانند با احتساب افق میان‌مدت در بورس سرمایه‌گذاری کنند.

فلاح گفت: با این وجود، ابهاماتی بر عملکرد این بازار سایه انداخته و افق نامعلوم مذاکرات وین و رفع تحریم‌ها، از مهم‌ترین سیگنال‌های منفی حاکم بر این بازار است. در چنین شرایطی حتی سمت‌وسوی نرخ ارز را هم نمی‌توان پیش‌بینی کرد و تغییر مداوم سیاست‌گذاری‌های دولت و دخالت دولت در عملکرد صنایع، بر بار مشکلات فعالان صنعتی می‌افزاید. این‌گونه اقدامات و تغییرات مداوم در روند سیاست‌گذاری دولت، سودآوری صنایع را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و فعالان بازار را با ابهامات گسترده‌ای روبه‌رو می‌کند.

این فعال بازار سرمایه گفت: رشد قابل‌توجه تورم در سایر بازارهای موازی نیز بر عملکرد بورس تهران تاثیر منفی داشته و سرمایه‌گذاری در بخش ملک، خودرو، طلا، ارز و... همچنان از جذابیت بالایی برخوردار است؛ بنابراین بسیاری از صاحبان سرمایه ترجیح می‌دهند در این بخش سرمایه‌گذاری کنند. به‌ویژه آنکه سرمایه‌گذاری در حوزه‌های یادشده هنوز معافیت مالیاتی دارد. با این وجود، به اعتقاد من، بورس تهران نسبت به سایر بازارهای موازی، در بلندمدت سود بیشتری را ایجاد می‌کند؛ یعنی به این بازار باید با دید بلندمدت ۵ تا ۱۰ ساله نگریست و اقدام به سرمایه‌گذاری در آن کرد.

در سال جاری در مجموع ۷ هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی با هدف جلب اعتماد سرمایه‌گذاران به بورس تهران تزریق خواهد شد

تزریق ناکارآمد نقدینگی به بورس

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: دخالت مستقیم دولت در بازار سرمایه اشتباه است. نظام حمایت از بورس تهران و بازارسازی باید درون‌زا باشد، اما چنانچه منابعی خارج از فضای بازار سرمایه صرفا به نیت کنترل قیمت سهام یا جلوگیری از کاهش یا افزایش شاخص به این بازار تزریق شود، بدون تردید نتیجه‌بخش نخواهد بود. در واقع چنین سیاست‌های حمایت‌گرانه مستقیمی فاقد کارآیی و اثربخشی لازم هستند؛ بنابراین شاهد اجرای چنین سیاست‌هایی در هیچ کشوری نیستیم.

آقابزرگی با اشاره به سیاست‌های ضدتولید در کشور گفت: در طول سال‌های گذشته، شاهد تغییرات مداوم سیاست‌های اخذشده از سوی مدیران و سیاست‌گذاران کشور بوده‌ایم. به‌عنوان نمونه، چندی پیش و با وضع تعرفه روی صادرات محصولات فلزی و معدنی و...، از سودآوری بنگاه‌های فعال در این بخش به‌شدت کاسته شد. در چنین شرایطی از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به‌جای تزریق نقدینگی به بازار، از تصویب چنین دستورالعمل‌های ضدتولیدی خودداری کنند. بدون تردید، توقف سیاست‌های اشتباه دولت به‌مراتب موثرتر از تزریق هزار میلیارد تومان نقدینگی به صندوق تثبیت بازار خواهد بود.

▣ تاثیرگذاری نه‌چندان مطلوب

این فعال بازار سرمایه افزود: حجم و ارزش بازار سرمایه ما در طول سال‌های گذشته به‌شدت افزایش یافته و در چنین شرایطی، تزریق هزار میلیارد تومان به این بازار، رقم بسیار ناچیزی است که بیشتر جنبه نمایشی دارد. این رقم، تنها معادل ارزش یک ساعت معاملات بورس و فرابورس تهران است.

وی در ادامه اظهار کرد: این نقدینگی در نهایت از سوی صندوق تثبیت بازار به سهم‌هایی می‌رسد که پرگردش بوده و از نقدشوندگی خوبی برخوردار هستند، بنابراین این‌گونه اقدامات مشکلات سهامداران خرد را برطرف نخواهد کرد.

این فعال بازارسرمایه تاکید کرد: صندوق توسعه ملی برای رسیدگی به امور کلان راه‌اندازی شده است و حمایت از بورس از وظایف این صندوق نیست. به‌ویژه آنکه در بسیاری موارد شاهدیم که سیاست‌های غلط دولتمردان، از ارزش این بازار می‌کاهد و درنتیجه صندوق توسعه ملی، قربانی سیاست‌های غلط خواهد شد. آقابزرگی در ادامه وضعیت کنونی بورس تهران را در شرایط تعادلی دانست و افزود: کاهش ادامه‌دار ارزش سهم‌ها در یک سال و نیم گذشته و افزایش سود عملکردی شرکت‌ها نسبت به دوره مشابه سال گذشته موجب شده در حال حاضر بازار سرمایه ما در نقطه تعادل باشد. در چنین شرایطی، تزریق رقم محدود هزار میلیارد تومان نقدینگی به این بازار، با توجه به چالش‌هایی که عملکرد آن را تحت‌تاثیر منفی قرار داده، تنها اثر مثبت روانی برای فعالان خرد بازار دارد، اما در مقیاس کلان و بزرگ‌تر نتیجه‌بخش نبوده و نخواهد بود.

سیگنال امیدبخش

محمدرضا آرام، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: سرمایه‌گذاری از سوی یک نهاد مهم ملی مانند صندوق توسعه ملی در بازار سرمایه و شرکت‌های بزرگ بورسی کشور، سیگنال مثبتی به بازار می‌دهد. به بیان دیگر، اعتماد صاحبان سهام را به این بخش تقویت می‌کند، چراکه این سرمایه‌گذاری حکایت از آن دارد که یک نهاد مهم ملی، سهام شرکت‌های بورسی را در قیمت‌های فعلی، خریداری می‌کند. درنتیجه نرخ کف در بازار ایجاد خواهد شد؛ یعنی شاخص کل بازار حداقلی را پیدا می‌کند که همین وضعیت فعلی است. این کارشناس بازار سرمایه درباره تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی به صندوق توسعه بازار گفت: صندوق تثبیت با هدف کاهش نوسانات بورس شکل گرفته؛ بنابراین انتظار می‌رود تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی در صندوق تثبیت به نفع بازار سرمایه باشد. صندوق تثبیت این نقدینگی را به‌گونه‌ای سرمایه‌گذاری می‌کند تا نوسانات در بازار سرمایه به حداقل کاهش یابد؛ درنتیجه این سیاست بر جلب اعتماد سرمایه‌گذار تاثیر مثبت خواهد داشت.

سخن پایانی

صندوق تثبیت بازار سرمایه با هدف تثبیت و حفظ شرایط رقابت منصفانه در زمان وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی و حاکمیتی در بازار سرمایه ایجاد شد. هدف اصلی این صندوق، جلب‌اطمینان سرمایه‌گذاران خرد برای تداوم فعالیت در بازار سرمایه است و بر همین اساس نیز منابع صندوق توسعه ملی از طریق صندوق تثبیت روانه بازار سرمایه می‌شود. با این وجود، انتقادهایی به عملکرد این صندوق وارد است. از جمله آنکه پس از انتشار صورت‌های مالی صندوق تثبیت بازار مشخص شد این صندوق در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ سود خوبی را به‌دست آورده است؛ یعنی سهم‌ها را در کف خریداری کرده و در روزهای مثبت به فروش رسانده است. درنتیجه حمایت از بورس آن‌طور که انتظار می‌رفته، اجرایی نشده است؛ بنابراین هزینه‌کرد منابع صندوق توسعه ملی در بازار سرمایه و اثرگذاری آن بر روند معاملات همچنان جای سوال و شبهه دارد.

یادداشت

بورس تهران در نقطه تعادل

مهدی سماواتی
کارشناس بازار سرمایه

در نیمه مرداد، خبری مبنی بر تزریق هزار میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه منتشر شد. در همین حال مقرر شده تا پایان سال ۶ هزار میلیارد تومان دیگر نیز از همین طریق و با هدف حمایت از اعتماد عمومی به بورس تهران، به صندوق تثبیت واریز شود. با این وجود باید تاکید کرد که اندازه بازار سرمایه در سال‌های اخیر به‌شدت بزرگ شده و در چنین شرایطی، تزریق هزار میلیارد تومان نقدینگی به بورس تهران، رقم بسیار محدودی است که اثرگذاری قابل‌توجهی بر عملکرد بازار نخواهد داشت.

هرچند این‌گونه اقدامات، سیگنال‌های مثبت روانی به بورس تهران تزریق می‌کند، چراکه این نگاه را ایجاد خواهد کرد که سیاست‌گذاران به‌دنبال حمایت از بورس تهران هستند. با این وجود، این سوال مطرح می‌شود که نقدینگی یادشده کجا و چگونه مصرف خواهد شد؟

در همین حال باید خاطرنشان کرد که دخالت مستقیم دولت در بازار سرمایه، حتی اگر قصد حمایت از این بازار را داشته باشد، اشتباه است. با این وجود نباید از این نکته غافل بود که عملکرد دولت در سال‌های گذشته، تاثیر منفی بسزایی بر بازار سرمایه تحمیل کرده است. این سیاست‌گذاری‌های غلط همچنان ادامه دارد و از سودآوری شرکت‌ها می‌کاهد. در چنین شرایطی، تزریق این مقدار نقدینگی محدود به بورس تهران را باید به‌عنوان یک گام مثبت حمایت‌گرانه از بورس پذیرفت. در واقع بورس تهران از منظرهای گوناگون، قابلیت قیاس با بورس‌های بین‌المللی و استانداردهای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه را ندارد؛ بنابراین نباید در این زمینه هم عملکرد آن را با سایر بازارهای سرمایه‌ای در جهان مقایسه کرد. با پذیرش چالش‌های حاکم بر عملکرد بورس تهران، حمایت از این بازار نیز قابل‌پذیرش می‌شود. هرچند نحوه هزینه‌کرد این نقدینگی در بازار سرمایه کشور جای سوال دارد.

براساس اخبار، مقررشده نقدینگی یادشده به‌اضافه ۶ هزار میلیارد تومان دیگر از منابع صندوق توسعه ملی تا پایان سال به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شود. در حالت کلی، گزارش روشنی از عملکرد این صندوق منتشر نمی‌شود، با این وجود، چندی پیش، آمار سود حاصل از فعالیت این صندوق در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ منتشر شد. نکته جالب آنجا بود که این صندوق در ۲ سال منفی بازار سرمایه، سودآور بوده است.

در واقع با انتشار این عملکرد روشن شد که صندوق تثبیت بازار سرمایه آن‌قدرها هم در مسیر حمایت از بازار سهام فعالیت نکرده است و همین موضوع اثرگذاری تزریق نقدینگی از سوی صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار را با ابهام روبه‌رو می‌کند. به‌ویژه آنکه بورس تهران در هفته‌های گذشته روزهای درخشانی را پشت‌سر نگذرانده است.

در همین حال تا تعیین‌تکلیف نهایی مذاکرات برجام و رفع تحریم‌ها، نمی‌توان به عملکرد مثبت این بازار و برقراری ثبات در بورس تهران امید داشت.

به‌ویژه آنکه تا نیمه دوم امسال نیز فرصت زیادی نمانده است. تجربه سالیان گذشته حکایت از آن دارد که دولت‌ها در نیمه دوم سال با کسری بودجه قابل‌توجهی روبه‌رو خواهند شد. در ۲ سال گذشته، بورس تهران به محلی برای تامین بخشی از کسری بودجه دولت‌ها بدل شد.

حال باید دید دولت سیزدهم در سال جاری چه راهکاری را برای جبران این کسری بودجه اتخاذ می‌کند و آیا همچنان به منابع مالی بورس چشم دارد یا خیر؟ بنابراین نمی‌توان پیش‌بینی دقیقی از عملکرد این بازار تا پایان شهریور ارائه داد. هرچند نباید منتظر کاهش چشمگیر بورس تهران در روزهای آینده باشیم و در واقع انگیزه جدی برای خریدوفروش در بازار سهام وجود ندارد.

در چنین موقعیتی، از یک‌سو نباید منتظر افت بیشتر و قابل‌ملاحظه بورس تهران باشیم و از سوی دیگر، نباید به رشد قابل‌توجه بازار امید داشت.

یادداشت

بهترین شریک کدام است؟

بیژن یثربی
مدیرعامل یک شرکت صنعتی و معدنی

اگر بخواهیم به فرصت‌های همکاری با کشورهای حاشیه دریای خزر (روسیه، قزاقستان، آذربایجان و ترکمنستان) نگاهی بیندازیم، بهتر است اول نوع روابط را تقسیم‌بندی کنیم. روابط در عرصه بین‌المللی به ۲ بخش عمده روابط بین دولت‌ها و رابطه بخش خصوصی با یکدیگر تقسیم‌بندی می‌شود. به‌طور معمول در همه کشورها و به‌ویژه کشور ما، اگر دولت‌ها با هم روابط سیاسی نداشته باشند، روابط بخش خصوصی هم دچار اخلال می‌شود، البته منظور این نیست که بخش خصوصی، مقلد بخش دولتی است، اما به‌طور معمول این اتفاق رخ می‌دهد. این موضوع ارتباط چندانی با تحریم‌ها ندارد، حتی اگر تحریمی هم وجود نداشت، در غیاب روابط سیاسی؛ همکاری اقتصادی در همه زمینه‌ها مختل می‌شود. درباره ایران و روسیه باید گفت سابقه همکاری ما در حوزه معدن و صنایع به گذشته‌های دور برمی‌گردد، در حال حاضر هم، این ۲ کشور روابط سیاسی و دیپلماتیک بسیار قوی و منظمی با یکدیگر دارند. چرا منظم؟ چون به‌طور میانگین هر ۲ سال یک‌بار روسای جمهوری این ۲ کشور با هم دیدار می‌کنند یا میزبان یکدیگر در کشورهای خود می‌شوند، در نتیجه این روابط گسترده، صنایع مختلف به‌ویژه صنایع معدنی ۲ کشور هم امکانات فراوانی برای همکاری مشترک دارند. این همکاری در ادوار گذشته هم وجود داشته و تا امروز هم کمابیش ادامه دارد. ما در حال حاضر با تحریم بسیار سختی دست و پنجه نرم می‌کنیم و یکی از مواردی که این تحریم را سخت‌تر می‌کند، این است که نقل و انتقالات مالی را به‌چالش کشیده است و یکی دیگر از مشکلات بزرگ ما کمبود ماشین‌آلات حوزه استخراج زیرزمینی است، بنابراین یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در همکاری بخش معدن با روسیه می‌تواند مطرح شود، ورود ماشین‌آلات مورداستفاده در استخراج زیرزمینی است. به‌اعتقاد من، در شرایط حاضر می‌توان از فناوری روس‌ها در این زمینه استفاده کرد، البته ماشین‌آلات روسی، به‌شکل معمول پرحجم و سنگین‌وزن است، در حالی که دنیا به‌سوی استفاده از فناوری سبک‌تر پیش می‌رود، اما باز هم تاکید می‌کنم که در شرایط موجود، می‌توانیم روی همکاری با روسیه در حوزه استخراج کانسارهای زیرزمینی حساب کنیم. یکی دیگر از کشورهای حاشیه دریای خزر ترکمنستان است که درباره آن تنها می‌توان به این نکته اشاره کرد که سیستم سیاسی بسته‌ای دارد و به‌همین دلیل، اطلاعات ما از این کشور بسیار کم است، بنابراین طبیعی است که ریسک سرمایه‌گذاری برای بخش معدن و صنایع وابسته بسیار بالا خواهد بود. درباره جمهوری آذربایجان توجه به این نکته ضروری است که تمایلات سیاسی این کشور به دنیای غرب نزدیک‌تر است، باتوجه به اینکه کشور ما تمایل بیشتری به شرق نشان می‌دهد، بنابراین در این زمینه نوعی تعارض به‌چشم می‌خورد. شاهد این مثال کشمکش‌های لفظی است که چندی پیش میان ۲ کشور ایجاد شد، بنابراین در حال حاضر به‌نظر نمی‌رسد که در حوزه معدن و صنایع وابسته بتوانیم از ظرفیت موجود بین ۲ کشور ایران و آذربایجان بهره‌مند شویم. درباره قزاقستان؛ به‌عنوان مقدمه باید گفت که برای اینکه در هر زمینه‌ای با کشوری دیگر وارد همکاری شویم، اول باید ببینیم ریسک سرمایه‌گذاری در آن کشور چقدر است. این ریسک تابعی از ریسک سیاسی در آن کشور است و به‌جرات می‌توان گفت قزاقستان یکی از کشورهایی است که ثبات سیاسی بالایی دارد. شاهد این مدعا میزبانی پی در پی این کشور از کنفرانس‌های بین‌المللی، نشست‌های جهانی یا گفت‌وگوهای صلح بوده است. آیا کشوری که می‌خواهد میزبان جام جهانی فوتبال یا المپیک باشد، می‌تواند درگیر جنگ باشد یا با مشکلات داخلی و بی‌ثباتی سیاسی دست و پنجه نرم کند؟ به‌طبع پاسخ منفی است. در حوزه سیاست خارجی یا اقتصاد هم وضع به همین منوال است؛ کشوری که تنش سیاسی بالایی دارد، نمی‌تواند میزبان گفت‌وگوهای صلح شود. تنها چند کشور دنیا مثل اتریش و سوئیس هستند که می‌توانند چنین نقشی ایفا کنند و قزاقستان هم یکی از این کشورها است، به‌عنوان مثال در دورانی که دبیر شورای‌عالی امنیت ملی کشور، سعید جلیلی بود، چندین و چند بار قزاقستان میزبان مذاکرات پنج به‌علاوه یک بود، همین طور میزبانی مذاکرات صلح بین دولت قبلی افغانستان و طالبان را هم به‌عهده داشت. حال به این پرسش می‌رسیم که آیا قزاقستان کشوری معدنی هست یا خیر؟ در پاسخ باید گفت که این کشور بسیار معدن‌خیز است و بدون شک، به‌واسطه منابع عظیم معدنی که در اختیار دارد، در چند سال آینده یکی از اقتصادهای نوظهور جهان خواهد شد. چندی است که دانشکده‌هایی بسیار معتبر در زمینه معدن در این کشور تاسیس و تعداد قابل توجهی از نخبگان سراسر دنیا جذب شده‌اند، موضوع آموزش در حوزه معدن و صنایع معدنی بسیار جدی دنبال می‌شود و سرمایه‌گذاری قابل توجهی روی سطوح عالی دانشگاهی انجام گرفته است. بسیاری از شرکت‌های بزرگ معدنی دنیا مثل «ریوتینتو» یا «بی‌اچ‌پی بیلیتون»، مگاپروژه‌هایی در حوزه معدن و صنایع معدنی در کشور قزاقستان در دست دارند. این کشور، هم میزبان فناوری غربی است و هم فناوری شرقی که این از ثبات این کشور نشات می‌گیرد. در ابتدای بحث به همکاری مشترک با روسیه اشاره شد، اما اگر بخواهیم جایگزینی قوی و مطمئن برای آن در نظر بگیریم، باید به قزاقستان توجه کنیم. حتی اگر به فرض، ما با دنیای غرب روابط به‌طور کامل آزادی داشتیم، مشکل نقل و انتقالات مالی وجود نداشت و سایه شوم تحریم بر کشورمان نیفتاده بود، باز قزاقستان در صدر کشورهایی بود که ظرفیت همکاری‌های گسترده در حوزه معدن و صنایع وابسته را داشت، پس باتوجه به روابط دیپلماتیک موجود به‌نظر می‌رسد که قزاقستان می‌تواند بهترین شریک معدنی ایران باشد.

بلاز بلاروس در راه ایران

پس از سفر وزیر صنعت، معدن و تجارت به مینسک در نهم مرداد، قرار شد ایران و بلاروس در تولید ماشین‌آلات سنگین معدنی همکاری کنند. به گزارش معدن‌نامه، باید دید که همکاری با بلاروس تا چه حد نیاز ایران را برآورده می‌کند؟ در چه سطوحی از تولید و واردات می‌توانیم با این کشور همکاری کنیم؟ و آیا بلاروس بهترین گزینه انتخابی وزیر صمت بود؟ بهرام شکوری، رئیس انجمن مس در این زمینه به معدن‌نامه گفت: بلاروس به‌واسطه تحریم‌ها انتخاب شد؛ نخستین‌باری که ما از شرکت بلاز ماشین خریدیم، نخستین دوره تحریم‌ها بود. کسی به ما ماشین ۱۰۰ تن به بالا نمی‌فروخت، بنابراین مجبور شدیم که از بلاروس و شرکت بلاز خرید کنیم. وی افزود: در نبود تحریم‌ها ما می‌توانستیم از برندهای معتبر دیگری خرید کنیم. آنها می‌توانند ماشین‌آلات بهتر و مقرون به‌صرفه‌تر به ما ارائه دهند. شکوری بیان کرد: کمپانی بلاز یک دفتر مهندسی بسیار قوی دارد و ماشین‌آلات معدنی طراحی می‌کند. آنها قطعات را از دیگر کشورها می‌آورند و در خاک خود مونتاژ می‌کنند، بنابراین می‌توانیم قرارداد مشترک همکاری بین بلاز و هپکو ببندیم.

ایران می‌تواند در ساخت بعضی قطعات، مونتاژ ماشین‌های بلاز و تامین و نگهداری ماشین‌آلات همکاری کند. او در پاسخ به این پرسش که «بلاروس چه میزان از نیاز ایران را برآورده می‌کند؟» توضیح داد: بلاز فقط ماشین‌آلات کراک ۱۵۰ تن به بالا دارد. ما به ماشین‌آلات متنوعی‌تری نیاز داریم. معدنکاران به لودر، بیل، دستگاه‌های حفاری، بولدوزر و امثال آن احتیاج دارند، بنابراین بلاز نمی‌تواند تمام نیاز ما را برآورده کند و ایران باید با کمپانی‌های بزرگ دنیا مذاکره کند و خرید انجام دهد، البته تحریم‌ها مانع برقراری ارتباط با کشورهای توسعه‌یافته صنعتی هستند و ما ناگزیریم که ماشین‌آلات دست دوم بخریم.

در گفت‌وگوی یک فعال معدنی با صمت مطرح شد

گفت‌وگو

تعامل سازنده، کلید حل مشکلات

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

دریای خزر موهبتی به وسعت ۶۰۰ هزار و ۳۸۴ کیلومترمربع است که ایران، روسیه، جمهوری‌های آذربایجان، ترکمنستان و قزاقستان مثل نگینی آن را در بر گرفته‌اند. سال ۱۳۸۲ کشورهای ساحلی خزر، کنوانسیون حفاظت از محیط‌زیست دریای خزر موسوم به «کنوانسیون تهران» را امضا کردند و در ۲۱ مرداد ۱۳۸۵ متعهد شدند تا مفاد این معاهده‌نامه را رعایت کنند و این تاریخ، روز دریای خزر نام گرفت.

همنشینی بر خوان خزر، زمینه را برای همکاری‌های اقتصادی و تجاری نیز فراهم کرده و پس از سفر اخیر رئیس‌جمهوری روسیه به ایران، به‌نظر می‌رسد امکان برای گسترش همکاری‌ها به‌ویژه در زمینه معدن و صنایع معدنی بیش از پیش مهیا شده است.

به‌همین مناسبت، صمت با فرشاد رشیدنژاد، استاد دانشگاه و فعال معدن گپ و گفتی داشت و به مرور فرصت‌های بالقوه همکاری معدنی پرداخت.

هنوز از مفاد توافق‌های انجام‌گرفته و جزئیات همکاری اطلاعات کاملی نداریم و تا امروز متن این توافق‌ها به‌صورت عموم منتشر نشده است

◉ از کشورهای حاشیه دریای خزر (روسیه، قزاقستان، جمهوری‌های آذربایجان و ترکمنستان) تاکنون همکاری با کدام کشورها موثرتر بوده است؟

سابقه همکاری ما با کشورهای حاشیه دریای خزر به سال‌های قبل و دوران شوروی سابق برمی‌گردد.

روسیه وسیع‌ترین کشور دنیا و صاحب یکی از غنی‌ترین سرزمین‌ها است و به‌همین جهت تاکنون با بسیاری از کشورها، در زمینه‌های مختلف همکاری داشته از جمله با ایران که به‌خاطر قرابت و همسایگی، این روابط گسترده‌تر هم بوده است.

این همکاری‌ها در زمینه‌های مختلفی جریان داشته، به‌عنوان مثال در زمینه فعالیت‌های اکتشافی یا همان‌طور که می‌دانیم راه‌اندازی و تامین تجهیزات ذوب‌آهن اصفهان. البته طرح اولیه این بود که تجهیزات کارخانه ذوب‌آهن از آلمان خریداری و وارد شود که این کار هم انجام، اما کشتی حامل تجهیزات غرق شد و محموله به ایران نرسید، به این ترتیب، ایران به روسیه روی آورد و صنعت ذوب‌آهن را، که در هر کشوری جزو صنایع زیربنایی به‌شمار می‌رود، شوروی سابق در ایران راه‌اندازی کرد.

علاوه بر این، همان‌طور که می‌دانیم، این کشور در مراحل مختلف ساخت نیروگاه اتمی بوشهر هم با ایران همکاری داشته است.

همکاری با جمهوری‌های پساشوروی، در سال‌های اخیر میسر شده و در این مدت شرکت‌های معدنی همکاری‌های متقابلی داشته‌اند، به‌عنوان مثال در حال حاضر معدن طلای داشکسن قروه را قزاق‌ها استخراج می‌کنند.

به‌تازگی با تغییر سیاست‌های کشورها امکان همکاری، مهم‌تر و جدی‌تر و می‌توان گفت در ماه‌های اخیر توجه بیشتری به این کشورها معطوف و چشم‌انداز همکاری با این کشورها پررنگ‌تر شده است. باید گفت برخی از این همسایگان، کشورهای مهمی از نظر معدنی به‌شمار می‌روند، به‌عنوان مثال روسیه دومین تولیدکننده بزرگ زغال‌سنگ است، علاوه بر این، جزو تولیدکنندگان عمده طلا، نقره، فلزات گروه پلاتین و نیکل است. معادن الماس هم دارد که البته به‌خاطر تنش‌هایی که در ماه‌های اخیر به‌وجود آمده، فعالیت آنها تحت‌تاثیر قرار گرفته و کشورهای غربی خرید برخی محصولات روسیه از جمله الماس را تحریم کرده‌اند.

◉ کدام‌یک توان و ظرفیت بیشتری برای سرمایه‌گذاری متقابل و همکاری معدنی را دارند؟

روسیه از قدیم ید طولایی در زمینه استخراج و اکتشاف مواد معدنی داشته است و در فعالیت‌های معدنی بسیاری از کشورها دخیل بوده یا به‌طورمستقیم روی معادن سرمایه‌گذاری کرده یا شرکت‌های روسی برای استخراج به آن کشورها سفر کرده‌اند، به‌عنوان مثال علاوه بر ایران، در کشورهای افریقایی مانند گینه یا کشورهای دیگر هم حضور فعالی داشته و دارد.

از طرف دیگر، زمینه و بستر بسیار خوبی هم برای فعالیت دیگر کشورها فراهم کرده و به‌همین جهت سرمایه‌گذاری زیادی در معادن الماس، فلزات و زغال‌سنگ آن انجام شده است.

فرشاد رشیدنژاد

پیش از انقلاب، شوروی در ایران فعالیت زیادی داشت و سبک اکتشافی خاصی را پایه‌گذاری کرده بود که هنوز هم برای اکتشاف زغال‌سنگ و بعضی دیگر از مینرال‌ها مورداستفاده قرار می‌گیرد

تا پیش از تنش‌های اخیر، روسیه همیشه با بسیاری کشورها از جمله کشورهای غربی تعامل داشته است، اما بعد از جنگ با اوکراین و توافق‌های انجام‌شده میان دولت‌های ایران و روسیه، به‌نظر می‌رسد فعالیت‌های معدنی هم یکی از زمینه‌های مهم همکاری با این کشور باشد. البته ما هنوز از مفاد توافق‌های انجام‌گرفته و جزئیات همکاری اطلاعات کاملی نداریم و تا امروز متن این توافق‌ها به‌صورت عمومی منتشر نشده، اما از گفته‌ها و شنیده‌ها چنین بر می‌آید که زمینه برای فعالیت معدنی مهیا شده است.

قزاقستان هم کشوری معدنی به‌شمار می‌رود و بزرگ‌ترین تولیدکننده اورانیوم در جهان است (البته بزرگ‌ترین دارنده و صاحب منابع فراوان اورانیوم استرالیا است، اما همان‌طور که اشاره شد، بزرگ‌ترین تامین‌کننده اورانیوم قزاقستان است).

باتوجه به اینکه ذخایر اورانیوم شناخته‌شده ایران چندان قابل‌توجه نیست، اگر بخواهیم صنعت صلح‌آمیز هسته‌ای خود را توسعه بدهیم، قزاقستان از جمله کشورهایی است که می‌توان با آنها وارد تعامل سازنده شد، البته کشورهایی که بعد از قزاقستان در زمینه تولید اورانیوم قرار می‌گیرند، عبارتند از: نامیبیا، کانادا، استرالیا، ازبکستان و روسیه که ۲ مورد اخیر، از همسایگان ما هستند و ظرفیت همکاری با این کشورها هم می‌تواند به‌وجود بیاید.

قزاقستان گذشته از اورانیوم در زمینه‌های دیگری مثل معادن فلزی کروم، روی و... فعال است. این مواد معدنی در کشور ما هم تولید می‌شود و به‌نظر می‌رسد که می‌توان در این زمینه با این کشور تعامل داشت.

در حالی که کشورهایی مانند آذربایجان و ترکمنستان و... بیشتر در زمینه نفت و گاز فعال هستند و نمی‌توان آنها را جزو کشورهای معدنی مشهور دانست.

خلاصه اینکه می‌توانیم با برخی از این کشورها مثل روسیه و قزاقستان همکاری دوجانبه و تنگاتنگی داشته باشیم؛ چه ایرانی‌ها در آنجا سرمایه‌گذاری کنند یا برعکس، آنها به ایران بیایند، زمینه فعالیت و همکاری با این کشورها به‌طورقطع وجود دارد.

◉ کدام‌یک در زمینه ماشین‌آلات و فناوری‌های روز پیشرفته‌تر هستند؟

شاید بتوان گفت در میان این کشورها روسیه وضع بهتری دارد. دلیل این توانمندی هم از آنجا ناشی می‌شود که به هر حال این کشور از دیرباز یکی از ابرقدرت‌ها بوده و همان‌طور که اشاره شد، در زمینه معدن هم فعالیت زیادی داشته است، بنابراین ماشین‌آلات تولیدشده در این کشور هم کیفیت قابل‌قبولی داشته‌اند، البته ممکن است جزو صادرکنندگان ماشین‌آلات معدنی مشهور به‌شمار نیایند، اما به هرحال در این زمینه بسیار فعال بوده است.

کشورهای دیگر حوزه دریای خزر مانند قزاقستان، هرچند صادرکننده عمده و قابل‌توجه مواد معدنی هستند، اما در زمره کشورهای صنعتی و پیشرفته به‌شمار نمی‌روند، در واقع این‌گونه کشورها به‌طورمعمول مصرف‌کننده دستاوردهای تکنولوژی هستند و آخرین پیشرفت‌های فناوری و ماشین‌آلات به‌روز را وارد می‌کنند و مورداستفاده قرار می‌دهند، بنابراین بعید می‌دانم که کشور ما بتواند از نظر تامین ماشین‌آلات و دستیابی به فناوری‌های پیشرفته موردنیاز خود بتواند روی این کشورها حساب کند. این دستاوردها در اختیار کشورهای غربی، ژاپن و تا حدی چین است و روسیه یا دیگر کشورهای حاشیه دریای خزر در این زمینه حرف چندانی برای گفتن ندارند.

◉ بهترین راهکار، حل معضل کمبود ماشین‌آلات معدنی چیست؟

اگر کسی پیگیر اخبار و اطلاعات معدنی کشور باشد، خوب می‌داند که ما از نظر تامین ماشین‌آلات معدنی واقعا در تنگنا هستیم و صنعت معدن ما تا حد زیادی از این مسئله آسیب می‌بیند و متضرر می‌شود، بنابراین به‌نظر می‌رسد که بهترین راهکار برای حل مشکل این است که ماشین‌آلات معدنی خود را از پیشرفته‌ترین کشورها در این زمینه تامین کنیم.

در حال حاضر بحث تحریم‌ها مانع بزرگی در این مسیر است، از طرف دیگر، سیاست‌های داخلی کشور هم در این زمینه گره بر گره می‌افزاید، به‌عبارت دیگر، باوجود اینکه ما در زمینه تامین ماشین‌آلات کامل وابسته هستیم، اما باز هم واردات تا حد زیادی ممنوع است و مشکلات بسیاری ایجاد می‌کند، به‌طور خلاصه می‌توان گفت ایران نباید برای تامین ماشین‌آلات و فناوری‌های موردنیاز خود خیلی روی توان این کشورها حساب کند.

◉ پیش از انقلاب، روس‌ها در حوزه اکتشاف هم در ایران فعالیت می‌کردند، در حال حاضر چقدر می‌توان روی توان آنها در این زمینه حساب کرد؟

پیش از انقلاب، شوروی در ایران فعالیت زیادی داشت و سبک اکتشافی خاصی را پایه‌گذاری کرده بود که هنوز هم برای اکتشاف زغال‌سنگ و بعضی دیگر از مینرال‌ها مورداستفاده قرار می‌گیرد.

با گذشت زمان، این فعالیت‌ها کمتر و بعد از تفکیک شوروی و جدا شدن جمهوری‌ها، افتی در این زمینه ایجاد شد، به‌طور دقیق همین اتفاق در یوگسلاوی سابق هم تکرار شد؛ این کشور که زمانی در زمینه اکتشاف در ایران و کشورهای دیگر بسیار فعال بود و از صاحبان دانش زمین‌شناسی و اکتشافات به‌شمار می‌رفت، بعد از تغییرات سیاسی و چندپاره شدن، عظمت قبلی و نقشی را که در عرصه بین‌المللی داشت، از دست داد.

همزمان کشورهای غربی به‌سرعت رشد کردند و به‌ویژه از دهه ۸۰ میلادی روند رشد سریعی داشتند و به توسعه قابل‌توجهی دست یافتند و به این ترتیب توانستند نقش موثرتری را در زمینه صنعت و معدن، در دنیا ایفا کنند.

در حال حاضر شاهد هستیم که ماشین‌آلات پیشرفته و عظیم‌الجثه‌ای که در معادن روباز به‌کار می‌روند یا تجهیزات پیشرفته‌ای مانند جامبودریل‌ها و ابزارهای دیگری که برای اکتشاف، استخراج و فرآوری ساخته شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند، همه مربوط به امریکای شمالی یا کشورهایی مانند آلمان، ژاپن و مانند آن است و نام هیچ‌کدام از کشورهای حاشیه دریای‌خزر در میان آنها به‌چشم نمی‌خورد، برای همین نمی‌توان گفت تا چه میزان می‌توان روی این کشورها حساب کرد.

کشور ما هم، هرچند از نظر سخت‌افزاری فاصله زیادی با دنیا دارد و از صادرکنندگان فناوری در زمینه اکتشاف و استخراج مواد معدنی نیست، اما از نظر تئوری پیشرفت زیادی داشته و دانش‌آموختگان و پژوهشگران این حوزه در سال‌های اخیر دانش را توسعه داده‌اند.

در حال حاضر ما نیازمند فناوری، ماشین‌آلات و ابزار هستیم نه دانشی که مربوط به این علوم و فنون باشد، بنابراین به‌نظر من، روسیه یا کشورهای پساشوروی حاشیه دریای خزر نمی‌توانند نیازهای ما را در این زمینه تامین کنند.

به‌تازگی تعدادی از ماشین‌آلات «بلاز» وارد کشور شده که برند تولیدکننده تجهیزات ترابری، معدنی و عملیات خاکی بلاروسی است. این ماشین‌آلات به‌شکلی جزئی، محدود و موردی در برخی معادن به کار گرفته شده، اما متاسفانه خدمات پس از فروش چندانی ندارند و فروشنده‌ها تضمینی بابت محصولات خود ارائه نمی‌دهند.

کشور ما بعد از انقلاب درگیر جنگ شد و با سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریتی زمان جنگ اداره شد، اما بعد از آن و در دوران سازندگی، فعالیت اقتصادی و صنعتی روند رو به رشدی گرفت. در دوره‌هایی که تحریم‌ها تا به این اندازه سختگیرانه نبود، اتفاقات خوبی در زمینه صنعت و معدن رخ داد که آثارش هنوز هم به‌چشم می‌خورد.

در صنعت مس و آهن پیشرفت‌های قابل‌توجهی به‌وجود آمد و هنوز هم از نتایج آن دوران بهره می‌بریم، اما بعد از آن، جریان‌های سیاسی به‌سمت و سویی دیگر رفت و باز گسستی در زمینه همکاری‌های معدنی ایجاد شد و بسیاری از شرکت‌هایی که در ایران فعال بودند، کشور ما را ترک کردند، در مجموع می‌توان گفت از اواسط دهه ۸۰ شمسی به این طرف، به‌خاطر نداشتن همکاری با کشورهای پیشرفته، بسیار متضرر شده‌ایم.

◉ همکاری با این کشورها چقدر می‌تواند به حل مشکلات بخش معدن کشور کمک کند؟

به‌اعتقاد من، همکاری با روسیه و جمهوری‌های پساشوروی حاشیه دریای خزر را نمی‌توان جایگزین همکاری با کشورهای غربی کرد و انتظار داشت، خلأ موجود پر شود، هرچند بسیاری از اتفاقات و تعامل‌ها در عرصه اقتصادی در گرو سیاست‌های کلی کشورها و این روابط تعیین‌کننده اصلی تعاملات و همکاری‌ها است.

اگر سیاست‌های کلی بازدارنده باشد، در پایین‌دست هیچ کاری نمی‌توان کرد و به‌طبع به آن نتیجه‌ای که می‌خواهیم، نمی‌رسیم، در نتیجه اینها بحث کلان و مربوط به سیاست‌های کلی کشور مطرح است که باید تصمیم‌گیران و صاحب‌نظران سیاسی درباره آن اظهارنظر کنند، اما در مجموع می‌توان گفت باید در برخی روش‌ها تجدیدنظر کنیم، چون به هر حال دنیا مسیر پیشرفت را با سرعت طی می‌کند و پیوستن به این قطار پرشتاب، با تعامل سازنده محقق می‌شود و هرگونه اخلال در این مسیر یا تعامل غیرسازنده، می‌تواند به ضرر کشورهایی باشد که نیازمند فناوری‌های نوین هستند.

تمرکز وزارت صمت بر ایجاد بازار گسترده برای دانش‌بنیان‌ها

به‌گفته وزیر صنعت، معدن و تجارت، تمرکز ما در حوزه دانش‌بنیان این است که بنگاه‌های بزرگ را بیاوریم تا با ورودشان به تحقیق و توسعه، بازار گسترده‌ای برای دانش‌بنیان‌ها ایجاد شود به‌گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، سیدرضا فاطمی‌امین در حاشیه بازدید از نمایشگاه قابلیت‌های وزارت دفاع در تولید و اقتصاد دانش‌بنیان افزود: صنعت دفاعی چون گستردگی زیادی دارد، تطابق زیادی با بخش صنعت دارد، به‌طوری که در این بازدید با یک حساب سرانگشتی حدود ۲۰ تا ۲۵ بخش را دیدم که با حوزه صنعت تطابق دارند. وی افزود: به‌دنبال تقویت این بخش هستیم؛ نمونه‌های خوبی در حوزه‌های میکروالکترونیک، خودرو و بخش‌های شیمیایی معدنی دیده می‌شود و به‌طورکلی هم نیازهای بخش دفاع گسترده است. فاطمی‌امین در پاسخ به اینکه سهم دانش‌بنیان‌ها در صنعت چقدر است، گفت: باید بگویم سهم بالایی است، اما اینکه چه میزان در اقتصاد نقش دارند، در حال حاضر پایین است، چون هنوز به مقیاس نرسیده‌اند. وزیر صمت ادامه داد: برای مثال ما یک واحد صنعتی داریم که سود خالص آن در سال گذشته ۸۰ هزار میلیارد تومان بود. اگر ۳ درصد این شرکت در فعالیت دانش‌بنیان بیاید، یک جهش جدی به‌وجود می‌آید، به‌همین دلیل تمرکز ما در حوزه دانش‌بنیان این است که بنگاه‌های بزرگ را بیاوریم تا با ورودشان به تحقیق و توسعه، بازار گسترده‌ای برای دانش‌بنیان‌ها ایجاد و مهم‌تر اینکه این ارتباط برقرار می‌شود و در اقتصاد خودش را نشان می‌دهد، به‌طوری که هم‌اکنون این موضوع در تجهیزات پزشکی نمود روشن داشته، اما در خیلی از صنایع هنوز نشان داده نشده است.

در بررسی طرح بهره‌برداری از آب شور دریا با استفاده از آب‌شیرین کن‌ها مطرح شد

احیای قنات به‌جای انتقال آب

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

انتقال آب دریا به مناطق کم‌آب و کویری، در نگاه نخست بیشتر شبیه فیلم‌های علمی و تخیلی یا داستان‌های به سبک ژول‌ورن است که امروزه بشر با امکانات و فناوری توانسته در جای جای دنیا چهره واقعی بر آن بپوشاند. این روش اما و اگرهای زیادی دارد؛ در واقع تنها انتقال آب نیست که مهم است، بلکه برنامه‌ریزی برای آب ورودی از دریا اهمیت چندبرابری دارد، هرچند چنین روش‌های هزینه‌بری بهتر است در فهرست گزینه‌های آخر دولتمردان و برنامه‌ریزان برای حل بحران آب قرار بگیرد، نه انتخاب نخست برای کاهش کم‌آبی کشور. یکی از مراحل بعد از انتقال آب از دریا، شیرین‌سازی آن است که فرآیند و فناوری به‌روز می‌خواهد؛ فناوری‌هایی که انرژی زیادی برای کارکردشان نخواهند و در نهایت تولید آب شرب یا کشاورزی با صرف حداقل انرژی انجام بگیرد.

صمت به مناسبت روز جهانی دریای خزر به بحث تامین آب شیرین از دریا با کمک دانش‌بنیان‌ها پرداخته است.

عکس: صمت

اگر از علم آبخوان‌داری و آبخیزداری برای مقابله با بحران آب بهره بگیریم، می‌توانیم بخشی از منابع مهم زیرزمینی را که متاسفانه با حفر چاه‌ها به آنها آسیب زده‌ایم، احیا کنیم

چندی پیش در شماره‌های پیشین این روزنامه در صفحه دانش‌بنیان‌ها این پرسش مطرح شد که آیا آب را هم می‌توان به‌عنوان حق طبیعی بشر در کنار این واژه‌ها شناخت یا تنها کالایی ضروری برای ادامه حیات است؟ به هر روی، آب چه به‌عنوان کالا، چه به‌عنوان حق بشری، هم فایده و هم ماهیت حیاتی دارد، بنابراین تصمیم‌گیری‌ها در باب این ماده بی‌رنگ و بو می‌تواند تعیین‌کننده بقای نسل‌های آتی در سرزمین‌ها باشد.

گفتنی است، این تصمیم‌گیری در کشور ما که در کمربند بیابانی جهان قرار دارد، بیش از هر زمان دیگری اهمیت خواهد داشت.

شیرین‌سازی آب، فرآیندی است که مواد معدنی از آب شور جدا می‌شود، اما با نگاهی گذرا به گزارش‌های منتشرشده از رسانه‌ها می‌توان گفت پژوهشگران ایرانی در سال‌های اخیر در حوزه شیرین‌سازی آب موفقیت‌های زیادی به‌دست آورده‌اند به‌ویژه در یک‌سال اخیر، دستاوردهای حاصل‌شده در راستای صادرات فناوری‌های شیرین‌سازی آب بسیار چشمگیر است، برای مثال چندی پیش تیم دانش‌بنیان دانشگاه اراک به سرپرستی رضا داورنژاد، عضو هیات‌علمی گروه مهندسی شیمی این دانشگاه به‌همراه تیم تحقیقاتی متشکل از دانشگاه صنعتی شیراز و تیمی دانش‌بنیان از شرکت پتروشیمی شازند، موفق به طراحی غشایی به‌منظور شیرین‌سازی آب دریا شدند.

گفتنی است، شیرین‌سازی آب دریا با استفاده از این روش در درازمدت پاسخ مناسبی برای کمبود آب موردنیاز در کشور است و در حال حاضر کمتر از ۱۰ کشور جهان موفق به دستیابی این فناوری شده و تولیدات این غشاها برای تصفیه آب خانگی و صنایع غذایی را آغاز کرده‌اند.

گزینه آخر روی میز، انتخاب اول مسئولان

گذشتگان سازگارتر بودند

باید یادآور شد که دستگاه آب‌شیرین‌کن نه‌فقط به‌منظور مصرف آب شرب، بلکه برای کشاورزی و موارد صنعتی هم موردنیاز است. در فرآیند شیرین‌سازی آب، انرژی بسیار زیادی مصرف می‌شود. هزینه انرژی، بیشترین سهم هزینه‌های عملیاتی یک واحد آب‌شیرین‌کن را دارد، بنابراین تولید آب شیرین با کمترین مصرف انرژی، بسیار مهم است. سیدوحید محمدی، کارشناس ارشد مهندسی مکانیک و عضو تیم تحقیقاتی گفته‌شده که در ساخت آب‌شیرین‌کن برپایه غشا فعالیت دارد، در گفت‌وگو با صمت گفت: یکی از اصلی‌ترین معضلاتی که در این دوره تاریخی با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم، بحران کم‌آبی است. برای کنترل این بحران باید چند راهکار مهم را به‌کار بگیریم. ابتدا باید از ظرفیت آبی موجود در کشور به‌شکلی علمی و هوشمندانه استفاده کنیم، برای مثال قنات‌ها و کاریزها ظرفیت‌هایی هستند که همچنان در کشور از آنها استفاده می‌کنیم و می‌توانیم با اصلاح این شبکه آبی، آب را در اختیار مردم در اقصی نقاط کشور قرار دهیم، همچنین اگر از علم آبخوان‌داری و آبخیزداری هم بهره بگیریم، می‌توانیم بخشی از منابع مهم زیرزمینی را که متاسفانه با حفر چاه‌ها به آنها آسیب زده‌ایم، جبران کنیم، بنابراین در فاز نخست می‌توانیم از ظرفیت‌های سنتی موجود در کشور بهره بگیریم تا آب را با روش‌های دقیق‌تری به نقاط مختلف کشور برسانیم. از آنجایی که مردم مناطق مرکزی کشورمان از قنات‌های با دبی کم استفاده می‌کردند و رفتارهای سازگارانه‌تری داشتن، پس باید به فرهنگ‌سازی و نگرش عموم مردم هم در حل بحران آب توجه داشت؛ این مردمان قدر آب را بیشتر از ما می‌دانستند.

▣ فرهنگ‌سازی کنیم

وی افزود: به‌عبارت روشن‌تر، فاز دوم برون‌رفت از بحران آب مربوط به تغییر نگاه مردم است که باید آب یک کالای ارزشمند در نگاه مردم به‌حساب بیاید، همچنین ورود به کشاورزی مدرن و پرهیز از غرقابی کردن زمین‌ها خود روش دیگری است که منجر به کاهش مصرف آب و صرفه‌جویی می‌شود، بنابراین ۲ گزاره اصلی یعنی استفاده از ظرفیت‌های سنتی موجود و تغییر نگاه مردم با بهره‌گیری از روش‌های مبتنی بر فرهنگ‌سازی در مصرف آب، می‌تواند تاثیر زیادی بر کنترل بحران آب بگذارد.

▣ از انرژی پاک بهره بگیریم

محمدی بااشاره به وضعیت کشور در بهره‌گیری از دستگاه‌های آب‌شیرین‌کن گفت: وضعیت فعلی ایران در استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها اسفبار است و راه‌های نرفته زیادی پیش‌روی خود داریم، در حال حاضر یک درصد از آب مصرفی داخل کشور از طریق آب‌شیرین‌کن‌ها تامین می‌شود. گفتنی است، آب‌شیرین‌کن‌ها به ۲ دسته کلی تقسیم می‌شوند؛ حرارتی و غشایی. آب‌شیرین‌کن‌هایی که برپایه حرارت ساخته می‌شوند، با تبدیل آب به بخار و سردسازی آن، آب شیرین به‌دست می‌آید؛ در این روش املاح در هنگام بخار از آب خارج و پس از سرد شدن آب حرارتی حاصل می‌شود. آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی اینکه هزینه بالایی می‌طلبند، راندمان پایین‌تری نسبت به آب شیرین‌کن‌هایی دارند که برپایه غشا ساخته شده‌اند، اما متاسفانه شیرین‌سازی آب با استفاده از آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی در کشور زیاد استفاده می‌شود. این امر به ارزان بودن سوخت‌های فسیلی و فراوان بودن آن در کشور و همچنین به آسان بودن این روش برمی‌گردد. استفاده از آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی در بیشتر کشورهای جهان تا حدی منسوخ شده و در بسیاری کشورها از انرژی‌های پاک برای استخراج آب شیرین از دستگاه‌ها استفاده می‌کنند. وی افزود: در این کشورها تنها در نیروگاه‌ها و صنایعی که دورریز حرارتی دارند، از آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی به نحو احسن استفاده می‌کنند و از انرژی اضافی در راستای شیرین‌سازی آب بهره می‌گیرند. اما برای شیرین‌سازی آب به‌میزان وسیع از آب‌شیرین‌کن‌های غشایی استفاده می‌کنند نظیر آب‌شیرین‌کن‌هایی که از روش اسمز معکوس یا مستقیم بهره می‌گیرند. نکته قابل توجه این است که آب‌شیرین‌کن‌های غشایی با استفاده از نیروی برق کار می‌کنند و در جهان به‌عنوان آب‌شیرین‌کن پاک به‌حساب نمی‌آیند ،مگر اینکه از برقی که استفاده می‌کنند، از انرژی‌های تجدیدپذیر گرفته شده باشد، بنابراین نحوه دریافت انرژی برای استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها هم از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، در کل الزام استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها برپایه غشا که از انرژی‌های تجدیدپذیر استفاده می‌کنند، به‌جای آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی در کشور به‌شدت احساس می‌شود.

▣ از ترکیه و عربستان هم عقب‌تر هستیم

به‌گفته این کارشناس، استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها ارتباط مستقیمی با مصرف انرژی دارد که متاسفانه در این عرصه کمیت کشور لنگ می‌زند، چرا که کمتر از ظرفیت موجود انرژی‌های تجدیدپذیر بهره بردیم.

مطالعات اقتصادی اخیر نشان می‌دهد که کشورهایی که از انرژی‌های تجدیدپذیر برای تامین انرژی موردنیاز خود بهره بردند، رشد اقتصادی قابل‌دفاعی را هم تجربه کرده‌اند، چرا که تحت‌تاثیر منازعات سیاسی و قیمت‌های سوخت فسیلی که همواره در حال تغییر است، قرار نگرفته‌اند و این گزاره که کشور ما در استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر از ترکیه عقب‌مانده‌تر است، کمی انسان را ناراحت می‌کند. امروزه بیشتر کشورهای پیشرفته نه‌تنها با یک‌جاسازی سیستم‌های‌شان، انرژی کمتری مصرف می‌کنند تا ضرر کمتری به محیط‌زیست وارد کنند، بلکه انرژی‌های تجدیدپذیر را اساس کار شیرین‌سازی آب قرار می‌دهند که نمونه‌های آن در کشور استرالیا و کشورهای اروپایی به‌خوبی دیده می‌شود و حتی کشور عربستان کارنامه درخشانی در استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر دارد.

روایتی از یک تجربه موفق

باوجود عقب‌ماندگی‌های بسیار، اما نمونه‌هایی هم از تامین آب محلی با بهره‌گیری از دستگاه‌های آب‌شیرین‌کن در کشور وجود دارد که جای امید بسیاری دارد. چندی پیش، افشار فتح‌الهی، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم از راه‌اندازی یک دستگاه آب‌شیرین‌کن جدید به ظرفیت ۱۵۰۰ مترمکعب در شهر قشم خبر داد. وی در آیین بهره‌برداری از این دستگاه آب‌شیرین‌کن که روز ۲۹ تیر امسال برگزار شد، به ایسنا گفت: پیش از این، آب مسکن مهر قشم و شهرک امام‌حسین (ع) از آب‌شیرین‌کن درگهان تامین می‌شد و با راه‌اندازی این آب‌شیرین‌کن، آب این مناطق از شهر قشم تامین شده و بار درگهان سبک‌تر می‌شود. احیا و بروزرسانی آب شیرین‌کن درگهان نیز در حال انجام است که موجب کمتر شدن قطعی آب در این شهر می‌شود. این آب‌شیرین‌کن ظرف ۶۰ روز با یک‌سوم هزینه‌های عادی و با تکیه بر توان متخصصان و جوانان ایرانی راه‌اندازی شده است. فتح‌الهی تصریح کرد: برای حل کامل مشکل آب درگهان، قرارداد خرید تضمینی آب از نیروگاه قشم مولد با دستور وزیر نیرو در حال انعقاد است و خط لوله انتقال آب از نیروگاه تا درگهان نیز در عرض یک ماه احداث خواهد شد. با این پروژه ۵ هزار مترمکعب دیگر به ظرفیت آب درگهان اضافه خواهد شد و ظرفیت آب این شهر به ۲ برابر وضعیت موجود می‌رسد.

▣ تلاش برای رفع بحران

وی ابراز امیدواری کرد با راه‌اندازی آب شیرین‌کن ۴ هزارمترمکعبی تا پایان امسال، مشکل آب غرب جزیره نیز تا حدودی برطرف شود. فتح‌الهی تاکید کرد: تلاش می‌کنیم در کوتاه‌ترین زمان ممکن دغدغه اصلی مردم در حوزه آب را برطرف کنیم، چرا که آب یکی از بدیهی‌ترین نیازهای بشر است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم ادامه داد: اگر هر سال یکی از مشکلات جزیره رفع شده بود، هم‌اکنون مطالبات انباشته در جزیره وجود نداشت و امیدواریم با به‌سرانجام رسیدن پروژه‌هایی که در ماه‌های اخیر کلنگ‌زنی شده، این مشکلات برطرف شود. در سالی که بنا بر فرمایش رهبر معظم انقلاب، سال حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان نام‌گذاری شده است، متخصصان این شرکت راه‌اندازی یک آب‌شیرین کن با استفاده از توان بومی را به‌سرانجام رسانده‌اند که این موضوع ارزش کار را دوچندان می‌کند. هرجایی که در کشور به نیروهای متخصص و جوان اعتماد کردیم، به لطف خدا نتایجی گرفتیم که موجب شگفتی همگان شد و متخصصان فنی که این حوزه را می‌شناسند، می‌دانند که این کار چقدر بزرگ است که ظرف ۶۰ روز، هزار و ۵۰۰ مترمکعب با کمتر از یک‌سوم هزینه‌های عادی به ظرفیت اضافه شود. به‌گفته مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم، هم‌اکنون نیاز داریم، کار جهادی انجام دهیم تا عقب‌ماندگی‌های سال‌های گذشته در جزیره جبران شود.

سخن پایانی

در کل برای عبور از مشکلات و بحران‌های آبی امروز کشور، نیازمند این هستیم که در گام نخست روی انرژی‌های تجدیدپذیر تکیه و سرمایه‌گذاری کنیم و همزمان از ظرفیت‌های سنتی که سالیان سال در اختیار داشتیم، بهره مناسب و برای مثال قنات‌ها و کاریزها را احیا کنیم و موضوعاتی نظیر آبخوان‌داری و آبخیزداری را جدی‌تر بگیریم، همچنین زمان آن رسیده است که با متخلفان که به‌طورمعمول در مجموعه‌های تصمیم‌ساز در کشور دست دارند، برخورد قانونی کنیم. حذف چاه‌های غیرمجاز و فراگیری کشاورزی مدرن از دیگر راهکارهای مواجهه با بحران کم‌آبی است، برای مثال ایجاد روش‌های جایگزین در فنون کشاورزی برای کشاورزان از دیگر روش‌های صرفه‌جویی جدی در حل بحران آب است. تمامی این مراحل و راهکارها در کنار یکدیگر کمک‌کننده برای حل بحران آب هستند. براساس نظر کارشناسان، ساخت غشا برپایه پروتئین‌ها و مواد زیستی یا غشاهای گرافینی و نانولوله‌های کربنی و غشاهای کامپوزیتی با راندمان بالا می‌تواند انرژی موردنیاز برای شیرین کردن آب را به‌شدت افت دهد تا با کاهش مصرف انرژی، آسیبی را که سالیان سال موجب گرمایش بیشتر کره زمین شده است، پایان دهیم.

وضعیت فعلی ایران در استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها اسفبار است و راه‌های نرفته زیادی داریم

یادداشت

استفاده از آب شور دریا با فناوری

علیرضا قاضی‌زاده ـ کارشناس بخش آب ستاد ویژه توسعه فناوری نانو

طبق آمار وزارت نیرو، ۸۱ میلیارد مترمکعب آب قابل‌برنامه‌ریزی داریم، در حالی که نیاز آبی کشور در سال ۱۴۰۰، نزدیک به ۹۸میلیارد مترمکعب بوده است، به‌عبارت دیگر، دخل و خرج آبی ما با یکدیگر همخوانی ندارد و این امر در نهایت به بحران آب منتهی می‌شود. از عوامل بحران آب در کشور وجود چند سیاست‌گذار و سازمان‌های مختلفی است که به‌عنوان متولی این جریان شناخته می‌شوند و ارتباط و هماهنگی موثری هم با یکدیگر ندارند، به‌همین دلیل کارشناسان نمی‌توانند به‌سادگی سیاست‌های کارآمد برای رفع این بحران را تدوین کنند و ارائه دهند. ایران هیچ‌گاه به‌عنوان یک کشور پر بارش شناخته نشده است، اما باتوجه به اینکه پیش‌تر هم اشاره شد، در ۵ یا ۶ دهه اخیر، اسرافکارانه به مصرف آب پرداخته‌ایم، در حالی که اجداد ما راه‌های صرفه‌جویی و نگه‌داشت آب را برای نسل‌های بعدی به‌خوبی می‌دانستند. مدیریت بحران آب از مسیر فناوری می‌گذرد، به‌عبارت دیگر، باید بکارگیری فناوری پایه اصلی برنامه‌ریزی‌های منابع آب باشد، برهمین مبنا، مدیران سازمان‌ها و نهادهای مربوطه باید از آن استقبال کنند و از توان دانش‌بنیان‌ها بهره کافی بگیرند، برای مثال بسیاری از شرکت‌های دانش‌بنیان توانایی مناسبی در طراحی و ساخت دستگاه‌های شیرین‌سازی آب دارند. آمارها حاکی از آن است که ۸۰ درصد از کل منابع آب تجدیدشونده در کشور ما مصرف می‌شود؛ این عدد در بحث‌های توسعه پایدار، عدد بسیار بالایی است و باید ۲۰ تا ۳۰ درصد باشد. اگر نگاه کوتاهی به شاخص‌های توسعه پایدار عربستان بیندازیم، می‌فهمیم که میزان مصرف آب این کشور به‌مراتب بالاتر از میزان بارش آن است. آنها این کسری را از شیرین‌سازی آب تامین می‌کنند، به‌عبارت دیگر، عربستان کشوری است که از منابع آب نامتعارف برای کسری آب خود بهره می‌گیرد و کمتر از منابع تجدیدپذیر استفاده می‌کند. استفاده از منابع آب نامتعارف نیازمند دسترسی و بکارگیری فناوری‌های پیشرفته است. باتوجه به اینکه این کشور منابع آب چندانی ندارد، اما از کشورهای پیشرو در شیرین‌سازی آب و استفاده از آب‌های شور دریا به‌حساب می‌آید. استفاده از منابع آب‌های نامتعارف، تنها به آب‌های شور دریا ختم نمی‌شود. در منابع آب نامتعارف، آبی به‌نام فاضلاب خاکستری وجود دارد که آلوده به فاضلاب‌های بهداشتی نشده و می‌توان با فرآیندهای ساده‌ای دوباره آن را وارد چرخه آب مصرفی کرد و مورداستفاده قرار داد. یکی از منابع ورودی به فاضلاب خاکستری، آب‌های روشویی مصارف خانگی است، به‌طور کلی هرچقدر بتوانیم دفعات استفاده از آب‌های استفاده‌شده را بیشتر کنیم، صرفه‌جویی کرده‌ایم. یکی دیگر از موارد آب‌های نامتعارف، آبی است که صنایع مصرف می‌کنند، از آنجایی که بخش قابل‌توجهی از آب‌های باکیفیت به مصرف صنایع می‌رسد و به‌طورمعمول این صنایع در مناطقی فعال هستند که نیاز آبی زیادی دارند، نظیر اصفهان. حال باید این آب با روش‌های فناورانه، دوباره در چرخه مصرف قرار بگیرد، در کل باید به این امر توجه داشته باشیم که می‌توان از فناوری با بهره‌وری بالا از آب‌های غیرمتعارف بیشتری در صنعت استفاده کرد و آب مصرفی را چندین بار در چرخه تولید، مورداستفاده قرار داد تا کمتر از منابع آب دست اول کاست. یکی دیگر از منابع آبی، فاضلاب ناشی از مصرف پرسنل و کارگران صنعت است؛ در بسیاری از موارد، این آب برای آبیاری فضای سبز، دوباره استفاده می‌شود که البته بهتر است در فرآیند تولید قرار بگیرد، در کل هرچه نیاز به منابع آب تازه در صنایع کمتر باشد، مدیریت بهتری در مصرف آب کرده‌ایم، اما بخش عمده‌ای از آب نامتعارف، منابع آب شور دریا است، باتوجه به اینکه دسترسی راحتی به این منابع داریم، تاکنون به‌میزان کمی از آب دریای خزر، عمان و خلیج‌فارس استفاده کرده‌ایم و در این زمینه اصلا قابل‌مقایسه با کشورهای همسایه نیستیم، در حالی که بخش زیادی از منابع آب شهرهای حاشیه دریا، باید از این منبع آبی تامین شود. استفاده از آب شور دریا برای مصارف شهری باید برمبنای فناوری باشد، به عبارت دیگر، راهی جز بکارگیری فناوری در مهار بحران آب نداریم، خوشبختانه بسیاری از دانش‌بنیان‌ها در این عرصه فعالیت‌های خوبی دارند و براساس آمار ستاد نانو، تاکنون ۲۵محصول فناورانه برمبنای فناوری نانو برای مقابله با معضل کم‌آبی در کشور تولید شده است که باتوجه به نیازهای آبی کشورمان و چالش‌های موجود، این آمار پایین است و نیاز به تولیدات بیشتری داریم و باید محصولات بیشتری تولید کنیم.

یادداشت

مطالبات مردمی از اصلاح نظام بانکی

محمدرنجبر

تحول نظام بانکی از جمله مطالباتی است که در سال‌های گذشته و در دولت‌های مختلف همواره مطرح بوده و منجر به انجام اصلاحاتی از جانب بانک مرکزی شده، اما هرگز کافی نبوده و حتی رضایت بانک مرکزی را هم در پی نداشته است.

در حال حاضر چه از جانب مردم، رسانه‌ها و تولیدکنندگان و چه نمایندگان مردم در مجلس دائم ضرب اصلاح نظام بانکی نواخته می‌شود و انگار به‌دلیل محوریت نظام بانکی در ساختار اقتصادی کشور این موضوع تبدیل به یک خواست عمومی شده است.

با این حال وقتی با هر گروه به‌طور مجزا صحبت می‌کنیم، درمی‌یابیم مقصود آنها از این خواسته متفاوت از دیگری است و برخی مقصودی که بیان می‌کنند، به‌طور مستقیم به نظام بانکی مربوط نیست و به‌طور مشخص نمی‌دانند که چه اصلاحی در ساختار نظام بانکی یا در قوانین و مقررات یا در شیوه‌ها و رویه‌های اجرایی باید صورت گیرد تا نتیجه بهتری عاید مردم و نظام اقتصادی کشور شود.

این نکته قابل ذکر است که هنگام واگذاری‌ها ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی توجیه این بود که باید انحصار دولت و دست‌درازی‌های تکلیفی دولت بر سپرده‌های مردم به‌عنوان بودجه دوم از بین برود، اما امروز در اثر اجرای غلط و نظارت‌های ضعیف، شاهد انحصارها و دست‌اندازی‌ها این بار از جانب بخش خصوصی بر منابع سپرده‌ای یا ارزهای صادراتی هستیم که به‌مراتب خطرناک‌تر و فاسدتر از انحصارهای دولتی است.

طبیعتا یکی از خواسته‌های اصلی مردم، مقامات صالح و دلسوز رفع این مشکلات و نظارت و مدیریت برای اصلاح این امور در شبکه بانکی است که تبدیل به مطالبه عمومی شده است.

مردم می‌خواهند نظام بانکی به‌نحوی اصلاح شود که

۱- تسهیلات و پول کشور به بخش تولید برود و باعث افزایش تولید، رشد اقتصاد و ایجاد اشتغال در کشور شود.

۲- باعث رونق سفته‌بازی و بورس‌بازی در کشور نشود و احیانا خود بانک‌ها دست به این اقدام برای کسب سود بیشتر نزنند. ۳- باعث تورم در کشور نشود و شاخص قیمت‌ها چه به‌صورت عمومی در زمینه کلیه کالاها و خدمات و چه به‌صورت بخشی در یک دسته از کالاها یا دارایی‌ها از قبیل زمین، مسکن، ارز، خودرو و... نشود.

۴- باعث فساد، تبعیض، رانت‌خواری و توزیع ناعادلانه ثروت و درآمد در جامعه نشود، چراکه در شرایط تورمی هر کسی بتواند منابع بیشتری از شبکه بانکی دریافت کند با کاهش قدرت خرید و بازگرداندن آسان‌تر آن صاحب ثروت هنگفتی از محل بهره‌گیری از منابع با قدرت خرید بالا و بازگشت منابع با قدرت خرید پایین خواهد شد.

۵- یک هدف بزرگ‌تر و تخصصی را هم برخی از متخصصان مطرح می‌کنند و آن بر هم نزدن فضای رقابتی از طریق بنگاهداری و انحصارطلبی به‌دلیل دسترسی آسان به سپرده‌های مردم توسط شبکه بانکی است که البته در این زمینه تعابیر و تفاسیر مختلف است.

وقتی به این محورها نگاه می‌کنیم می‌بینیم همه آنها خواسته‌های بحق و مهمی هستند، در حالی که ریشه و مبنای همه آنها صرفا نظام بانکی نیست و با اصلاح نظام بانکی به همه آنها نمی‌توان به‌طور کامل دست یافت.

برخی از این مشکلات دلایلی خارج از نظام بانکی دارند؛ به‌بیان دیگر به نظام قیمت‌گذاری کالاها و خدمات، به بازار کار و نظام دستمزدها، به ساختار بودجه و کسری مداوم آن، به تعرفه‌ها و ساختار تجارت خارجی، به قوانین و مقررات کشور، به تصمیمات مجزا و غیرسیستمی هر یک از وزارتخانه‌های تخصصی مرتبط با بخش‌های اقتصادی از قبیل صمت، کشاورزی، مسکن و ارتباط دارد و با اصلاح نظام بانکی این مشکلات رفع نخواهد شد؛ در حالی که به‌ظاهر و به اشتباه ریشه همه آنها به نظام بانکی منتسب می‌شود.

تعداد تراکنش‌های الکترونیک کشور زیاد شد

مبلغ تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی کشور در تیر امسال به بیش از ۶۸۶ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به خرداد ۱.۸۶ درصد رشد در تعداد و ۵.۴۳ درصد کاهش در ارزش داشته است. به گزارش مهر مجموع تعداد تراکنش‌های انجام شده شاپرک در تیر امسال به ۳۷۷۰ میلیون عدد رسیده که ارزش این تراکنش‌ها در مجموع به بیش از ۶۸۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد که نسبت به خرداد معادل ۱.۸۶ درصد رشد در تعداد و ۵.۴۳ درصد کاهش در ارزش داشته است. البته تعداد و مبلغ تراکنش‌ها در مقایسه با سال قبل ۱۱.۶۸ و ۲۲.۳۳ درصد رشد داشته است. بر این اساس، رشد اسمی ماهانه تراکنش‌های شاپرک در تیر امسال نسبت به ماه گذشته منفی ۵.۴۳ درصد بوده است. در تیر امسال، سهم ابزارهای پذیرش اینترنتی در تراکنش‌های انجام شده ۴.۸ درصد و ابزار پذیرش موبایلی ۱.۶ درصد بوده، این در حالی است که کارتخوان‌های فروشگاهی ۹۳.۵ درصد کل تراکنش‌های انجام‌شده را به خود اختصاص داده‌اند. از تعداد تراکنش‌های انجام‌شده ۸۹.۴۸ درصد مربوط به خرید کالا و خدمات، ۶.۳۳ درصد مربوط به پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و ۴.۱۹ درصد مربوط به مانده‌گیری بوده است. همچنین از مجموع تراکنش‌های انجام‌شده در تیر معادل ۹۲.۳۳ درصد موفق و ۷.۶۷ درصد ناموفق بوده است. البته تراکنش‌هایی که با سوئیچ شاپرک انجام شده، ۹۹.۹۹ درصد موفق بوده است. بنا بر تحلیل آمارهای رسمی در تیر امسال، کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۲.۵۹ درصدی بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته و ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایل پس از آن قرار گرفته‌اند.

هفتمین برنامه توسعه با اصلاح ساختار نظام بانکی محقق می‌شود

اصلاح «نظام بانکی» زیر ذره‌بین مجلس

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

برنامه توسعه سندی است که مبنای آن بازسازی، اصلاح و ارتقای نظام اقتصادی و اجتماعی کشور برای ۵ سال آینده است و برای آن برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد. بسیاری از کشورهای پیشرفته، با برنامه‌ریزی دقیق به سمت توسعه اهداف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی حرکت کرده‌اند؛ اما به‌نظر می‌آید اقتصاد کلیدواژه اهداف توسعه‌ای در اغلب کشورها، از جمله ایران است و بر همین اساس برنامه‌ریزی برای طرح‌های توسعه‌ای باید با نگاه واقع‌بینانه و متناسب با شرایط اقتصادی صورت گیرد تا نتایج مثبتی حاصل شود. آنچه اکنون شاهدیم، اذعان مسئولان به توفیق نیافتن برنامه‌های قبلی توسعه کشور و البته تاخیر یک‌ساله در تدوین برنامه هفتم توسعه است؛ موضوعی که مجمع تشخیص مصلحت نظام را بر آن داشته که سریع‌تر در این زمینه ورود کند. یکی از بخش‌هایی که در تدوین سند توسعه هفتم به آن توجه زیادی شده، نظام پولی و در رأس آن بانک مرکزی است. به‌گفته خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، تا زمانی که در متن برنامه توسعه احکامی گنجانده شود که در نتیجه آن ناترازی‌های مالی دولت و نظام بانکی افزایش یابد، برنامه‌ها و اهداف گنجانده شده در چشم‌انداز توسعه کشور برآورده نخواهد شد. گفتنی است ناترازی‌های بودجه‌ای و بانکی در برنامه ششم افزایش یافت، این در حالی است که انتظار می‌رفت خروجی این برنامه نرخ تورم تک‌رقمی و رشد اقتصادی ۸ درصدی باشد. برخی صاحب‌نظران معتقدند توسعه کشور در گرو اصلاح پایه‌های نظام بانکی است. مهم‌ترین بخش برنامه هفتم توسعه طرح اصلاح قانون بانک مرکزی است که براساس آن رئیس کل بانک مرکزی می‌تواند در سیاست‌گذاری‌ها نسبت به قبل مستقل‌تر عمل کند و ابزارهای این کار مانند بحث نظارت بر بانک‌ها هم در اختیار این نهاد قرار داده خواهد شد تا بتواند با نظارت مناسب به‌طور لازم و کافی اهداف را دنبال کند؛ بنابراین تصویب طرح اصلاح قانون بانک مرکزی می‌تواند قدمی در جهت به نتیجه رسیدن اهداف بانکی در سند توسعه هفتم باشد. صمت در زمینه برنامه نهایی مجلس برای تصویب طرح اصلاح ساختار بانک مرکزی نظر بهارستان‌نشینان را جویا شده است.

عکس: صمت

برای اساس طرح جدید، بانک‌ها نمی‌توانند خودمختار عمل کنند و باید طبق نظر بانک مرکزی مشخص کنند که چه میزان تسهیلات به بخش‌های مسکن، خدمات، تولید و تجارت اختصاص می‌دهند

اصلاحیه قانون بانک مرکزی، به‌زودی در صحن

محمد صفایی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی درباره وضعیت طرح اصلاح قانون بانک مرکزی در کمیسیون اقتصادی به صمت گفت: اکنون کمیسیون اقتصادی در حال بررسی طرح اصلاح قانون بانک مرکزی است و این طرح به‌احتمال زیاد تا اوایل شهریور برای رسیدگی به صحن علنی مجلس می‌رود.

وی افزود: طرح اصلاح ساختار نظام بانکی ۱۲ سال است که در مجلس و در دوره‌های مختلف موردرسیدگی قرار می‌گیرد، اما به‌دلیل مخالفت‌های رئیس کل بانک مرکزی و وزیر اقتصادهای وقت تصویب آن به تعویق افتاده است.

وی ادامه داد: در دولت‌های قبل رسیدگی به این طرح در کمیسیون اقتصادی مجلس برای ۱۲ سال متوقف شده و پیشرفتی نداشته است.

▣ اختلاف در انتخاب اعضای هیات‌مدیره

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اظهار کرد: در حال حاضر رئیس کل بانک مرکزی و وزیر اقتصاد با این طرح موافق هستند و تنها موضوع مورداختلاف کمیسیون و دولت در طرح اصلاح ساختار بانک مرکزی، نحوه انتخاب اعضای هیات مدیره بانک مرکزی است.

صفایی خاطرنشان کرد: در طرح اصلاح ساختار بانک مرکزی استقلال این نهاد از دولت بیشتر شده و بدون تصمیم هیات امنا یا هیات مدیره بانک مرکزی امکان استقراض دولت از این بانک وجود ندارد.

وی افزود: در صورت تبدیل شدن این طرح به قانون دیگر دولت‌ها نمی‌توانند به اختیار و با دستور خود از بانک مرکزی استقراض کنند.

▣ استقراض، فقط با مجوز

این نماینده مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه با برداشت دولت‌ها از منابع ارزی بانک مرکزی زمینه ایجاد تورم در کشور فراهم می‌شود، گفت: با قانونی شدن طرح اصلاح ساختار بانک مرکزی دولت به هیچ وجه نمی‌تواند به منابع ارزی بانک مرکزی بدون داشتن مجوز قانونی دست‌اندازی کند.

وی افزود: این طرح گام نخست در راستای استقلال بانک مرکزی از دولت است که موجب شفافیت عملکرد این نهاد و نیز کنترل بازار ارز و ایجاد انضباط مالی در ساختار بانکی کشور می‌شود.

صفایی کف وام‌های خرد را بین ۵۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان اعلام کرد و گفت: طرح جدید مبتنی بر این است که بانک‌ها تسهیلات را براساس فهرست اعلامی بانک مرکزی تخصیص دهند.

این نماینده مجلس یادآور شد: براساس طرح جدید بانک‌ها نمی‌توانند خودمختار عمل کنند و باید طبق نظر بانک مرکزی مشخص کنند که چه میزان تسهیلات به بخش‌های مسکن، خدمات، تولید و تجارت اختصاص می‌دهند.

وی با ضروری دانستن استقلال بانک مرکزی از دولت خاطرنشان کرد: با نظارت بیشتر بانک مرکزی بر بانک‌ها مشکل نظام تسهیلات‌دهی بانک‌های تجاری حل می‌شود و دیگر بانک‌ها نمی‌توانند به‌طور خودمختار اقدام به پرداخت تسهیلات کنند.

صفایی با اشاره به اینکه بخش عمده‌ای از تورم کشور به‌دلیل خلق پول توسط بانک‌ها ایجاد می‌شود، گفت: تسهیلات‌دهی خودسرانه شبکه بانکی باعث پمپاژ نقدینگی به جامعه می‌شود و همین موضوع به افزایش تورم دامن می‌زند.

▣ قانون فعلی قدیمی است

به‌گفته وی گاهی برخی از بخش‌ها از تسهیلات بانکی بیشتر استفاده می‌کنند و برخی به‌دلیل دسترسی نداشتن به تسهیلات بانکی ضربه بیشتری می‌خورند؛ بنابراین اختیار تسهیلات‌دهی باید در بانک مرکزی متمرکز شود تا عدالت در پرداخت تسهیلات در سیستم پولی و مالی برقرار شود.

وی در ادامه افزود: قانون فعلی بانک مرکزی از سال ۵۱ تاکنون بر نظام پولی و مالی کشور حاکم است و قرار است طرح مذکور به بانک مرکزی کمک کند تا بهتر بتواند نظام بانکی را به مسیر تولید هدایت کند. همچنین این طرح قرار است استقلال نسبی برای بانک مرکزی به‌وجود بیاورد تا این نهاد بتواند سیاست‌گذاری‌های بهتری انجام دهد و پیرو آن تصمیماتی مانند ارز ۴۲۰۰ تومانی که مردم هنوز تبعات سنگین آن تصمیم را تحمل می‌کنند، در کشور شکل نگیرد.

وی با تاکید بر قدیمی بودن قوانین بانکی کشور اظهار کرد: روزآمد نبودن قوانین بانکی باعث ایجاد شکاف عمیق میان سیستم بانکداری ایران و بانکداری حرفه‌ای در جهان شده است.

این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس بیان کرد: در صورت همراهی دولت در تصویب طرح اصلاح قانون بانک مرکزی کار تصویب آن تا پایان سال در صحن مجلس به پایان می‌رسد.

> بانک مرکزی در کشور ما استقلال ندارد و عملا بانکی دولتی به‌شمار می‌رود که این برای آینده اقتصاد کشور مطلوب نیست

تقویت سیاست‌گذاری پولی

مجتبی توانگر، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس نیز در تشریح وضعیت طرح اصلاح ساختار قانون بانک مرکزی در کمیسیون اقتصادی به صمت گفت: مهم‌ترین قسمت طرح اصلاح قانون بانک مرکزی این است که رئیس کل بانک مرکزی می‌تواند در سیاست‌گذاری‌ها نسبت به قبل مستقل‌تر عمل کند و ابزارهای این کار مانند بحث نظارت بر بانک‌ها هم در اختیار این نهاد قرار داده خواهد شد تا بتواند با نظارت مناسب به‌طور لازم و کافی اهداف را دنبال کند.

وی ادامه داد: سیستم بانکی کشور دارای نواقص و مشکلات فراوانی است؛ از همین رو طرح بانکداری جدید برای بررسی و رای‌گیری نهایی تا پایان ماه به صحن علنی مجلس می‌رود.

توانگر با اشاره به لزوم اجرای صحیح قانون بانکداری گفت: اگر طرح جدید بانکداری شکل اجرایی به خود بگیرد، بانک‌ها فقط بانکداری می‌کنند؛ نه اینکه با سوءاستفاده از منابعی که در دست دارند آن را برای سودآوری‌های کلان به بنگاه‌های زیرمجموعه یکدیگر وام بدهند.

▣ تورم، مهمان ۴۰ ساله اقتصاد

وی افزود: طرح اصلاح ساختار قانون بانک مرکزی سیاست‌گذاری پولی این نهاد را تقویت می‌کند و در نهایت به کنترل تورم که مهمان ناخوانده ۴۰ ساله اقتصاد کشور است، می‌انجامد و منجر به کاهش التهابات اقتصادی می‌شود.

توانگر در ادامه توضیح داد: در این طرح پیش‌بینی شده ترکیب شورای پول و اعتبار فعلی به هیات عالی پاسخگو و متخصص در حوزه‌های اقتصاد کلان و سیاست‌های پولی و حقوقی بانکی تبدیل شود و بانک مرکزی به آن پاسخگو باشد.

وی با اشاره به اینکه براساس طرح اصلاح ساختار قانون بانک مرکزی رئیس کل این نهاد باید سالانه ۲ بار از وضعیت نظام پولی و بانکی به مجلس گزارش دهد، گفت: بنا به اطلاعات موجود، در این طرح کنترل تورم و ثبات سطح عمومی قیمت‌ها، ثبات و سلامت شبکه بانکی و اشخاص تحت نظارت، حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال و حمایت از ارزش پول ملی مد نظر قرار گرفته است.

▣ انعکاس آثار مثبت طرح در زندگی مردم

این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس تاکید کرد: اگر قوانین، ساختار و نحوه اداره بانک مرکزی اصلاح شود، اثرات مثبت آن در زندگی مردم مشاهده خواهد شد.

وی با تاکید بر اینکه استقلال بانک مرکزی یکی از اهداف ما در طرح اصلاح ساختار قانون بانک مرکزی است، افزود: بانک مرکزی در کشور ما استقلال ندارد و عملا بانکی دولتی به شمار می‌رود که این برای آینده اقتصاد کشور مطلوب نیست.

این عضو کمیسیون اقتصادی، با بیان اینکه اصلاح نرخ سود بانکی و مواردی برای تسهیلگری مراودات مردم با بانک‌ها در دستور کار است، گفت: اگر استقلال بانک مرکزی در دستور کار قرار نگیرد، اصلاح اقتصادی سخت خواهد شد.

وی معتقد است با تحمیل تکالیف اضافه، تعهدات و بدهی بانک‌ها افزایش پیدا کند و در نتیجه نقدینگی به‌طور لجام‌گسیخته رشد خواهد کرد.

توانگر با تاکید بر اینکه لازمه شروع اصلاحات در نظام بانکی کشور ایجاد تحول اساسی در بانک مرکزی است، افزود: در صورت تحقق این موضوع، مشکلات نقدینگی برطرف می‌شود و ثبات به نظام پولی و بانکی کشور برخواهد گشت.

وی با اشاره به تصویب کلیات طرح اصلاح ساختار بانک مرکزی و اصلاح نظام بانکی در صحن علنی مجلس، گفت: این طرح هنوز جای کار دارد و باید نظرات متخصصان اقتصاد اسلامی برای اصلاح محتوا و پویایی بهتر این قانون شنیده شود.

توانگر یادآور شد: طرح اصلاح قانون بانک مرکزی به کمک کاهش تورم می‌آید، زیرا زمانی که خلق پول توسط بانک‌های تجاری کنترل شود، خود به خود آن بخش از تورم که حاصل رشد نقدینگی است، از میان می‌رود.

وی افزود: خواسته دیگری که در قالب طرح اصلاح نظام بانکی مطرح شده، نظارت دقیق‌تر و وسیع‌تر هیات مدیره بانک‌ها بر عملکرد مدیران اجرایی و کارکنان بانک‌ها در قالب حاکمیت شرکتی و نظارت از طریق کمیته‌های مختلف حسابرسی داخلی است.

توانگر ادامه داد: نظارت بانک مرکزی بر تسهیلات و تعهدات کلان اشخاص مرتبط و ذی‌نفع و ممانعت از دست‌اندازی گروه‌هایی از قبیل سهامداران، مدیران و اشخاص مرتبط به سپرده‌های بانک و در اولویت قرار دادن خود برای دریافت تسهیلات از دیگر تاکیدات طرح اصلاح قانون نظام بانکی است.

سخن پایانی

برخی کارشناسان اقتصادی معتقدند بروزرسانی نشدن قوانین بانکداری از سال ۱۳۵۱ تاکنون، منجر به تعمیق روزافزون شکاف بین بانکداری ایرانی و بانکداری حرفه‌ای شده است؛ در نتیجه زیرساخت قانونی ثبات اقتصادی در ایران، نیم قرن از تجربه جهانی عقب مانده و در صورت تداوم وضعیت فعلی، چشم‌انداز تورم و سلامت بانکی امیدوارکننده نیست و سپرده‌های خرد بانکی، نگهبان مقتدری نخواهند داشت.

در همین راستا طرح اصلاح ساختار قانون بانک مرکزی که از مجلس دهم در دستور کار قرار گرفته بود با اصلاحاتی در کمیسیون اقتصادی مجلس در حال بررسی است.

مجلس در اردیبهشت سال گذشته، کلیات این طرح را تصویب کرد، اما موضوع اصلاح ساختار نظام پولی و بانکی از چنان اهمیتی برخوردار است که این طرح به‌صورت دوشوری در کمیسیون اقتصادی مجلس بررسی و اصلاح شد و به احتمال زیاد پس از بررسی دقیق در کمیسیون اقتصادی، برای تصویب تا قبل از پایان تابستان راهی صحن علنی می‌شود.

گزارشی به مناسبت روز جهانی دریای خزر

ضرب‌الاجل آزادسازی سواحل

آیدا فریدی: آزادسازی سواحل موضوعی بود که از آغاز دوره ریاست جمهوری رئیسی روی خروجی خبرگزاری‌ها قرار گرفت و تبدیل به تیتر خبری شد. موضوعی که ریشه در دوره‌های دیگر داشت اما در سیزدهمین دوره ریاست جمهوری و در سفری که آیت‌الله رئیسی در ۸ بهمن به استان گیلان داشت، مجدد بحث آزادسازی سواحل مورد توجه قرار گرفت. رعایت حریم ۶۰ متری دریا و آزادسازی سواحل استان‌های شمالی، از مطالبات جدی ساکنان این مناطق بوده که با دستور سیزدهمین رئیس جمهور در ۲۰ روز باید اجرایی می‌شد. به‌دنبال آن، برخی رسانه‌های منتسب به دولت دست به کار شدند و در سلسله گزارش‌های تصویری خود روایتی را نشان دادند از تخریب سریع ساختمان‌های غیرقانونی در محدوده سواحل خزر. برخی تابلوها و حصارهایی که ورود به سواحل را ممنوع می‌کرد برچیده شدند و اینچنین طرح آزادسازی سواحل به ثمر نشست. چنین ضرب‌الاجلی درباره اراضی حاشیه خزر تنها بخش کوچکی از بکارگیری نوعی سیاست داخلی است. هدف قراردادن مطالبات مردم و اجرای فوری آن، هم به نفع مردم و هم در راستای محبوبیت مردان رده اول سیاسی است؛ اما این تنها نیم‌نگاهی است به منابع طبیعی و زیستی یک سرزمین. خزر با تمام ابعاد زیستی، منطقه‌ای و سیاسی‌اش نیازمند اتخاذ تصمیم‌هایی در حوزه سیاست خارجی است، آنچه ما بکارگیری نوعی دیپلماسی برای حفظ خزر می‌نامیم یا کارزار و کارویژه‌ای که باید نقش خود را منحصر در حوزه دفاع از خزر تعریف کند. برگردیم به موضوع گزارش تصویری این شماره صمت که با توجه به روز جهانی دریای خزر تنظیم شده است. تاکنون بخش قابل توجهی از مجموع اراضی ساحلی که در تصرف نهادهای دولتی بوده در طرح آزادسازی سواحل خزر آزاد شده است. در استان مازندران تا ۲۰ درصد اشغال سواحل مجاز است که عبارتند از بنادر، نیروهای نظامی، پایانه‌های نفتی و طرح سالم‌سازی و ۵ درصد هم در اختیار بخش خصوصی است که البته به‌واسطه حضور شهرک‌های مسکونی حاشیه خزر و گردشگران دائمی شمال کشور می‌تواند ظرفیتی بیش از این را هم به خود اختصاص دهد.

عکس‌ها: صمت

چهارشنبه
۱۹ مرداد ۱۴۰۱- ۱۲ محرم ۱۴۴۴ - ۱۰ اوت ۲۰۲۲- شماره ۲۱۲۱-پیاپی ۳۴۳۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

بازار سوداگری در متاورس داغ است

اکنون در شرایطی که اقتصاد بسیاری از کشورها با تورم دست‌وپنجه نرم می‌کند و کسب‌وکارها هنوز شرایط کرونایی را نپذیرفته‌اند، در دنیای متاورس شغلی غوغا به پا کرده که در گذشته حتی قابل تصور هم نبود. شاید در همین لحظه هم برای خیلی از مردم دنیا ملک مجازی غیرقابل‌باور باشد. خرید و فروش ملک در متاورس محدود به طرح‌های کلاهبرداری و توهم عده‌ای از فعالان فضای مجازی نیست. براساس پیش‌بینی‌های شرکت تحقیقاتی Technavio، ارزش بازار املاک و مستغلات در متاورس تا سال ۲۰۲۶ از ۵ میلیارد دلار عبور خواهد کرد و متاورس به دنیایی ملموس تبدیل می‌شود و افراد بیشتری علاقه‌مند به این فضا می‌شوند. در نهایت هم بازار املاک متاورسی تحت تاثیر این محبوبیت رشد می‌کند. در این گزارش نگاهی خواهیم داشت به گزارش‌های جهانی از املاک متاورسی و چگونگی فعالیت مشاوران در این فضا.

همین چند وقت پیش انتشار آگهی‌های فروش زمین در متاورس در برخی سایت‌های درج آگهی، نگاه همه را به‌سوی این پدیده کشاند و تعداد بیشتری نسبت به این دنیا کنجکاو شدند؛ اینکه اصلا متاورس چیست و چطور به ایران رسیده است. همان روزها، پایگاه خبری راه پرداخت در گزارشی این موضوع را بررسی کرد که محتوای گزارش نشان می‌داد زودتر از آنکه متاورس در ایران فراگیر شود، صف سوداگران این پدیده شکل گرفته و به‌سبک معاملات املاک در فضای واقعی ایران، حالا در متاورس دلالان ایرانی ظهور پیدا کردند؛ کسانی که حق مشاوره می‌گیرند و به‌عنوان واسطه برای مشتری در متاورس زمین می‌خرند. حالا چندی است در فضای مجازی با حجم انبوه آگهی‌های مشاوره املاک متاورسی مواجه می‌شویم که با قیمت‌های نجومی برای خرید ملک در متاورس راهنمایی می‌دهند.

برگ برنده املاک متاورسی

براساس گزارش‌ها، بازار املاک و مستغلات متاورسی به‌واسطه دو عامل رشد خواهد کرد؛ نخستین عامل تبدیل متاورس به یک تجربه واقعیت ترکیبی‌تر است تا بازدیدکنندگان در آن ساکن شوند و عامل دوم رونق بازار ارزهای دیجیتال. رهن یا اجاره املاک متاورسی نیازمند رمزارز است. در سال ۲۰۲۰ مسکن متاورسی کلیدواژه جست‌وجو در سایت‌ها بود و افراد زیادی جذب این موضوع شدند. برای همه ما این سوال مطرح است که چرا باید در متاورس خانه داشته باشیم. شاید مهم‌ترین دلیل ترس از دست دادن موقعیت‌های متاورس باشد. در میان مردم ترسی به‌وجود آمده که زمین‌های متاورس به همین منوال ارزشمند خواهند شد. دومین دلیل نبود محدودیت‌های جغرافیایی و ملیتی در متاورس است. شاید خیلی‌ها علاقه‌مند باشند که در همسایگی شخصیت‌های مهمی مثل ایلان ماسک یا بازیگران موردعلاقه خود زندگی کنند. همچنین شاهد ثبات بیشتر بازار زمین‌های متاورس نسبت به بازار رمزارزها هستیم.

نقشه‌های مبتنی بر بلاک‌چین

افراد در دنیای واقعی برای خرید ملک یا زمین باید تصمیم بگیرند که قصد خرید آپارتمان، خانه کلنگی، زمین کشاورزی، مغازه یا خانه ویلایی را دارند. در دنیای متاورس املاک و مستغلات به زمین خام، فروشگاه، ورزشگاه، متروِ، فرودگاه، کشتیرانی، کافه و رستوران تقسیم‌بندی می‌شود. زمین‌های متاورس نقشه‌هایی در فضای آنلاین و مبتنی بر بلاک‌چین هستند.

بازار مسکن در متاورس با بازار واقعی املاک و مستغلات بسیار تفاوت دارد. زمین‌های مجازی نرخ خاص خود را دارند. در نتیجه نرخ‌گذاری زمین مجازی از الگوی قیمت‌گذاری دنیای فیزیکی پیروی نمی‌کند. ارزش دارایی‌های دیجیتال، به نحوه درک خریداران از نرخ آن بستگی دارد. نخستین شهر متاورسی در دسنترالند متشکل از ۹۰۰۰ قطعه یا توکن غیرقابل تعویض ان‌اف‌تی ساخته شد.

براساس اخبار منتشرشده از فضای مجازی مشاوران املاک برای ارائه مشاوره خرید زمین در متاورس حدود ۲۰۰۰ دلار هزینه می‌گیرند!

در ایران نیز آگهی‌های متفاوتی در فضای مجازی منتشر شده که براساس آنها برای مشاوره خرید ملک در متاورس بین ۶۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان هزینه پرداخت می‌شود. گرچه بازار مشاوران املاک متاورسی رونق گرفته، اما شاهد ریزش ۸۰ درصدی نرخ زمین‌های متاورس در ۶ ماه گذشته بوده‌ایم.

قلاب سوداگران برای متاورس

سعید سیاه‌پوش، کارشناس حوزه فناوری درباره حق مشاوره‌ها در معاملات املاک متاورسی از قیمت‌های نجومی در این دادوستد خبر می‌دهد. به‌گفته سیاه‌پوش بازار سوداگری ایرانی در متاورس هم داغ است و از حق مشاوره‌های ۲هزار دلاری خبر می‌دهد. در واقع افرادی که آگهی‌های فروش زمین در متاورس را ثبت می‌کنند، عمدتا نه فروشنده مستقیم، بلکه واسطه و در بهترین حالت مشاور خرید این املاک هستند و کارمزدهای نجومی دریافت می‌کنند.

این کارشناس حوزه فناوری دلیل عمده ظهور سوداگری در متاورس را نبود اطلاع کافی نسبت به این دنیا و در مقابل ترویج باورهای غلط توسط همین سوداگران می‌داند و توضیح می‌دهد: «یک باور رایج که می‌تواند درست هم نباشد، توسط افرادی رواج پیدا می‌کند که اطلاعات چندانی ندارند. ۳ کلمه متاورس، مارک زاکربرگ و زمین مجازی با هم در ذهن افراد نشسته است.

اگر به فردی بگویید با این کلمات جمله بسازد، احتمالا می‌گوید، مارک زاکربرگ، خالق فیس‌بوک زمین مجازی را در متاورس خلق کرده که نرخ آن هزار دلار بوده و حالا به ۱۰ هزار دلار رسیده است. این ذهنیت توسط کسانی به افراد القا می‌شود که سود آنها در ترویج باورهای ساده‌لوحانه و سطحی است؛ اما بسیاری از همین سناریو ساده‌لوحانه فریب خوردند و وارد این حوزه شدند. اگر در اینترنت جست‌وجو کنید، می‌بینید کلمه «متاورس» عمر ۳۰ ساله دارد. واژه متاورس نخستین بار در سال ۱۹۹۲ در رمان snow crash نوشته «نیل استفنسون» مطرح شد که اتفاقا نسخه‌هایی از ترجمه فارسی آن هم در اینترنت موجود است. این رمان حاوی یک فضای تخیلی است که مارک زاکربرگ هم به‌نوعی، تصویر معروف شمشیربازی آن را جلوی چشم ما گذاشت.»

به‌گفته این کارشناس، «متاورس» متد جدیدی نیست که امروز اختراع شده باشد؛ ایده‌ای بوده که سال‌ها پیش مطرح و امروز به مدد فناوری به اجرا نزدیک شده است. متاورس یعنی فراجهانی. این واژه با یک رویکرد تجاری و تبلیغاتی توسط مارک زاکربرگ مطرح و به‌اصطلاح هایپ شد.

به‌گفته سیاه‌پوش این ایده‌ای است که در دنیا شکل گرفته و ناگهان به یک روند جهانی تبدیل شده؛ اما مسئله اینجاست که همیشه عده‌ای به‌دنبال گرفتن ماهی از آب گل‌آلود هستند.

او با مثال‌آوردن از وضعیت متاورس در ایران توضیح می‌دهد: از آنجا که کلمه متاورس مدت زیادی نیست که بین فارسی‌زبان مطرح شده و برای خیلی‌ها ناشناخته است، عده‌ای خود را به‌عنوان متخصص معرفی و به‌راحتی از کنجکاوی و میل به کسب درآمد افراد سوءاستفاده می‌کنند.

در صورتی که واقعیت این است که اساسا متاورس و زیستن در این دنیا به تخصص عجیب‌وغریبی نیاز ندارد که بخواهیم بابت آن پول پرداخت کنیم. خرید زمین و آیتم‌های بازی در پلتفرم‌هایی نظیر دسنترالند و... به همان سادگی خرید آیتم‌های بازی در گیم‌ها و بازی‌هایی نظیر ماین‌کرفت، کرش و فورت‌نایت است که از سال‌ها پیش کاربران این بازی‌ها به‌راحتی از آن استفاده می‌کردند.

سخن پایانی

برخی کارشناسان فعال در حوزه فناوری معتقدند برای خرید زمین در متاورس اساسا به تخصص ویژه‌ای نیاز نیست که لازم باشد هزینه‌های گزافی برای آن پرداخت شود؛ یعنی خود افراد همان‌طور که قبلا برای بازی‌هایی نظیر ماین‌کرفت، کرش و فورت‌نایت آیتم خریداری می‌کردند، حالا هم با اتصال کیف پول خود می‌توانند در متاورس خریدوفروش کنند. به‌گفته این گروه از کارشناسان، کاربران این فضا بیشتر از آنکه به مشاور و پرداخت پول به مشاوران نیاز داشته باشند، به مطالعه نیاز دارند و خوشبختانه تمامی منابع مطالعاتی در این‌باره در اینترنت به‌صورت رایگان موجود است.

پیام تبریک

ضرورت رفع دغدغه‌های صنفی خبرنگاران

فرشاد مهدی‌پور - معاون امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: عاشورا، یادآور مجاهدات مردان و زنانی است که با برافراشتن بیرق شرافت و آزادگی، چراغ حقیقت و آگاهی را به‌روی همه جهانیان برافروختند و برای همیشه تاریخ نورافشانی کردند.

تقارن ۱۷ مرداد امسال با عاشورای حسینی، فرصتی مغتنم برای یادآوری این حقیقتِ روشن است که خبرنگاری در امتداد شغل اولیا و هم در ادامه منشِ راویان حماسه تاریخ‌سازی است که در جریان نهضت عاشورا با چشمان حقیقت‌بین خود، آنچه را که دیدند و شاهد بودند، به عینیتِ تمام برای مردم بازگو کردند و مفاهیم بلندی چون عشق و ایثار، آزادگی و اخلاص، صداقت و راستی و دیگر مفاهیم انسانی را با نهضت امام حسین (ع) گره زده و برای همیشه جاودانه ساختند.

بدون تردید، بخش بزرگی از رسالتی که امروز خبرنگارانِ ایرانِ اسلامی نیز بر عهده دارند، در ادامه همان مسیر و در راستای همگانی کردن مفهوم «جهاد تبیین» به‌معنای واقعی کلمه است.

بازتاب عینی واقعیت‌ها و توجه به تولید محتوای فاخر، از جمله مصادیقی هستند که در جهاد تبیین می‌تواند پیروزی‌بخش باشد و در این عرصه هر قلم می‌تواند به‌مثابه یک سرباز پرتوان عمل کند.

اینجانب ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهید محمود صارمی، خبرنگار گرانقدر خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران که در روز ۱۷ مرداد ۱۳۷۷ هنگام انجام مأموریت رسانه‌ای در شهر مزار شریف افغانستان، به مقام رفیع شهادت نائل آمد، بر خود لازم می‌دانم قدردان تلاش و فداکاری‌های تمام همکاران گرامی و خستگی‌ناپذیرم باشم که ضمن توجه به نیازمندی‌ها و مسائل و مشکلات ریز و درشت جاری، در تبیین پیشرفت‌ها و واقعیت‌های کشور نیز از هیچ تلاشی فروگذار نکرده و نقش بسزایی در امیدآفرینی به جامعه و ایجاد یاس و ناامیدی در دشمنان قسم‌خورده این نظام اسلامی ایفا می‌کنند.

توجه ویژه به موضوعات مهمی چون امنیت شغلی و استقلال حرفه‌ای خبرنگاران، یکی از اولویت‌های اصلی معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی در دوره اخیر است و مطابق مصوبات، این معاونت عزمی جدی دارد تا با ارائه خدمات حمایتی جدید به این قشر فرهیخته، گامی اساسی برای رفع دغدغه‌های صنفی خبرنگاران و ارتقای منزلت روزنامه‌نگاری برداشته شود.

امید فراوان دارم همان‌طور که تا امروز توانسته‌ایم، در ادامه نیز بتوانیم با اطلاع‌رسانی عینی و شفاف و با بهره‌گیری هرچه بیشتر از ظرفیت‌های نوین رسانه‌ای، در پاسداری از ارزش‌های اسلامی و صیانت از منافع ملی و مردمی، توفیقی روزافزون داشته باشیم.

بازوان مشاوره‌ای و امیدآفرین در مسیر توسعه

وجیه‌الله جعفری - رئیس هیات عامل ایمیدرو: تغییرات حاصل‌شده در روند جوامع از سنتی به امروزی، بدون وجود رسانه‌ها و در رأس آنها خبرنگاران، ممکن نبوده است؛ چراکه این طیف اجتماعی با ابزار «قلم»، همواره تلاش کرده‌اند با نقدهای سازنده خود، موانع و چالش‌های پیش روی توسعه را گوشزد و با پیشنهادهای کارشناسانه، نقشی تاثیرگذار در مسیر توسعه‌ای کشور ایفا کنند. همچنین، خبرنگاران با نوع نگاه خود به رویدادها و انتشار اخبار امیدآفرین، می‌توانند امید و خوشبینی به آینده را به اذهان عمومی تزریق کنند.

تجربه چندین ساله حضور در مسئولیت‌های مختلف، این واقعیت را عیان کرده که خبرنگاران با رویکرد «اطلاع‌رسانی، نقد و مشاوره‌ای» خود، همپای تیم‌های تخصصی و کارشناسی، نقشی بی‌بدیل در اجرای مطلوب‌تر برنامه‌های توسعه‌ای بخش معدن و صنایع معدنی داشته‌اند. با چنین نگاهی، به جرات می‌توان گفت خبرنگاران در توسعه کنونی این بخش، سهم ارزشمندی داشته‌اند. تلاش‌های مشترک کارشناسی و رسانه‌ای طی سال‌های مختلف به این مرحله رسیده که تاکنون شرکت‌های معدن و صنایع معدنی جزو بهترین‌های بورسی بوده‌اند. همچنین این شرکت‌ها در کنار سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال و توسعه‌های اجتماعی در نقاط کم‌برخوردار کشور، نقشی تاثیرگذار در ایجاد درآمد ارزی ناشی از صادرات داشته‌اند. افزون بر این، ایمیدرو با کمک و تلاش شرکت‌های وابسته و تابعه، در شرایط سخت و پیچیده تحریم، با انجام اقدامات ویژه خود، بخش قابل توجهی از شرایط تحمیلی در حوزه اقتصاد را بهبود بخشیده است. از این رو، بر خود لازم می‌دانم به‌مناسبت روز خبرنگار (۱۷ مرداد)، از خبرنگاران محترم کشور به‌ویژه در بخش معدن و صنایع معدنی که طی سال‌های گذشته، همچون بازوان توسعه‌ای، کشور را در پیشبرد اهداف ملی یاری کرده‌اند، صمیمانه تشکر و تقدیر کنم. این روز همچنین فرصتی برای گرامیداشت یاد شهدای عرصه خبر، است. اینجانب درود بیکران خود بیکران خود را تقدیم روح آن عزیزان می‌کنم.

زیر ذره‌بین

۱۰ ساعت تاخیر در پرواز ایران‌ایر

در ارتفاع چندده‌هزار پایی از سطح زمین، صندلی به صندلی جلو می‌آید. طفلی در بغل دارد. می‌پرسد: «شما شیرخشک ندارید؟» نگاه ملتمس زن جوان به تک تک چهره‌ها عمیق می‌شود. شاید یک نفر، به‌دلیلی خاص، یک قوطی شیرخشک همراه داشته باشد. اطراف من همه، خسته و کوفته، روی صندلی‌ها وارفته‌اند. پشت سرم ردیف صندلی‌ها انگار تا بی‌نهایت ادامه دارد.

برمی‌گردم و نگاهی می‌کنم. زن جوان هنوز در جست‌وجوی شیرخشک پیش می‌رود. ۱۳ ساعت است که روی زمین و هوای ایتالیا سرگردانیم. توشه هواپیما ته کشیده و جز آب چیزی برای مسافران ندارد.

۳ ساعت دیگر مانده تا به تهران برسیم. نگاهی به سقف هواپیما که در بعضی نقاط با نوارچسب به هم متصل شده، می‌کنم. صدای غیرعادی موتور نگران‌کننده است. آیا با این همه مسئله سالم به مقصد می‌رسیم؟

زمان می‌گذرد و سرانجام صدای خلبان به گوش می‌رسد که نوید رسیدن به تهران را می‌دهد. از مشکلات پیش آمده پوزش می‌طلبد و می‌گوید او و کادر پرواز تقصیری نداشته‌اند. هنگامی که چرخ‌های هواپیما به زمین می‌رسد، یکی از مسافران از شدت خوشحالی شروع به کف زدن می‌کند. انگار در یک قرعه‌کشی بزرگ، برنده شده است.

فقط او کف می‌زند؛ بقیه ساکت‌اند. سرانجام، حدود ۱۲۰ مسافر از نوزاد شیرخوار و کودک تا خانم و آقای کهنسال و عصا به دست، پس از ۱۶ ساعت، گرسنه و خسته و عصبی، با ۱۰ ساعت تاخیر پرماجرا، به تهران می‌رسند. یک سفر هوایی پرمشقت که به‌علت ناهماهنگی و بی‌تدبیری، می‌توانست ضایعات جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد.

مسافران به‌قدری ناراحت و عصبی هستند که وقتی به تهران می‌رسند، باوجود خستگی زیاد و حضور تعداد زیادی زنان و مردان کهنسال و کودک و نوزاد شیرخوار، تصمیم می‌گیرند تا حاضر شدن یکی از مسئولان هما از هواپیما پیاده نشوند.

دقایق به‌سختی می‌گذرد و یکی از کودکان دچار تهوع می‌شود. ۲۰ دقیقه‌ای طول می‌کشد تا یک نفر می‌آید و با تایید مشکلات و تقصیرهایی که رخ داده قول می‌دهد برای جبران، ۵۰ درصد پول بلیت مسافران مسترد شود.

گرچه در سفرهای هوایی مشکلات زیاد است، اما مشکلی که برای پرواز رم-تهران رخ داد، نه به مسائل فنی مربوط بود، نه به مسائل طبیعی و نه هیچ موضوع پیش‌بینی‌نشده و خارق‌العاده‌ای که سبب شود یک جمعیت ۱۲۰ نفری دچار فشارهای جسمی و روحی و تنش روانی شوند. مشکل به خلبان و کادر پرواز این هواپیما نیز مربوط نمی‌شد.

آیا باید آن را ناشی از ناواردی و ناهماهنگی کادر اجرایی در مرکز ایران‌ایر در تهران بدانیم؟

آن‌طور که به مسافران گفته شد، سوخت موردنیاز هواپیمای ایران‌ایر در فرودگاه رم در اختیار آن قرار نگرفت، اما هماهنگی برای تامین سوخت، بعد از چند سال شرایط تحریم، از وظایف مدیران ایران‌ایر است و این پرسش وجود دارد که آیا کار به‌درستی انجام شده بود؟ این مشکل بدون‌شک از ساعت‌ها قبل از شروع پرواز مطرح بود. به‌طور مرسوم، باید مسافران تا تامین سوخت، به هتل هدایت می‌شدند، اما در حالی که مسافران هیچ اطلاعی از چگونگی اوضاع نداشتند با یک ساعت تاخیر به داخل هواپیما منتقل شدند و در هوای دم‌کرده هواپیما، بیش از یک ساعت و نیم دیگر منتظر ماندند.

سپس به آنها امر شد که از هواپیما پیاده شوند و در نیمه راه پیاده شدن دوباره امر شد که سوار شوند و بعد از یک ساعت انتظار، در حالی که بیش از ۳ ساعت از شروع پرواز عادی گذشته بود خلبان هواپیما مشکل سوخت را اعلام کرد و گفت برای تامین سوخت به فرودگاه ریمینی خواهیم رفت که طول این پرواز ۴۰ دقیقه خواهد بود. ساعت از یک بامداد گذشته بود که به فرودگاه ریمینی رسیدیم. در آنجا، یک شام هوایی، روی زمین، به مسافران داده شد.

گمان بر این بود که هواپیما در حال سوخت‌گیری است و به‌زودی به طرف تهران پرواز خواهد کرد، اما دقایق می‌گذشت و هیچ خبری از بلندگوی هواپیما اعلام نمی‌شد.

مسافران، به‌ویژه کودکان و نوزدان شیرخوار بی‌تابی می‌کردند. در نهایت معلوم شد فرودگاه تعطیل است و مسافران باید تا صبح فردا که وقت اداری آغاز می‌شود صبر کنند. هوای داخل هواپیما به‌شدت دم کرده و خفه بود.

چند تن از مسافران که جلو نشسته بودند به سمت در خروجی هواپیما رفتند. در باز بود و هوای خنکی جریان داشت. چند نفری روی پله‌های خروجی ایستاده بودند، اما یک مامور فرودگاه ریمینی از پایین رفتن آنان جلوگیری می‌کرد. خطر تلفات جانی جدی بود. چند تن از مسافران از روی استیصال با پلیس ایتالیا تماس گرفتند و اوضاع خطرناک داخل کابین را توضیح دادند.

بالاخره اجازه ورود مسافران به محوطه باند فرودگاه این شهر کوچک که فقط یک هواپیما در گوشه‌ای از آن پارک شده بود صادر شد.

برای مسافرانی که در کابین اسیر شده بودند هواخوری لذت‌بخشی بود. برخی مسافران که نیاز به ویلچر داشتند با کمک دیگران از پله‌های هواپیما پایین آمدند. دقایقی دیگر که گذشت، اجازه ورود مسافران به سالن کوچک فرودگاه ریمینی داده شد.

ساعت حدود ۳ بامداد به وقت ایتالیا بود و خستگی بر مسافران که ساعت‌ها دچار استرس و اضطراب بودند غلبه کرده بود. برخی روی زمین و برخی روی صندلی‌ها به خواب رفتند.

سرانجام حدود ساعت ۷:۳۰ به وقت ایتالیا مسافران سوار هواپیما شدند؛ در حالی که وضعیت داخلی هواپیما، به‌ویژه سرویس‌های بهداشتی آن افتضاح شده بود و هیچ خوراکی غیر از آب در کار نبود. در نهایت روز ۷ مرداد ۱۴۰۱، ساعت ۱۲ به وقت ایتالیا و ۱۴:۳۰ به وقت تهران، پرواز ۷۳۸ رم-تهران بر زمین نشست.

روز بعد، ایسنا گزارش این پرواز را منتشر کرد. تیتر خبر «دلیل تاخیر ۶ساعته و سرگردانی مسافران در پرواز رم»، از مصاحبه با مدیر روابط عمومی هما انتخاب شده است. داغ دل مسافران با خواندن این خبر تازه می‌شود. معلوم می‌شود مسئولان هما خیال ندارند نگاه واقع‌بینانه‌ای به این واقعه داشته باشند. مدیر روابط عمومی زمان ۱۰ ساعته تاخیر را به ۶ ساعت کاهش داده است.

ورود عادی به تهران ۴ صبح و ورود با تاخیر ۱۲ ظهر؛ حاصل تفریق این دو عدد از نظر مدیر روابط عمومی شده ۶ ساعت! در ضمن، ایشان ورود عادی را به وقت تهران و ورود تاخیری را به وقت ایتالیا حساب و ۲ ساعت و نیم اختلاف ساعت ایران و ایتالیا را هم از این طریق حذف کرده و تاخیر ۱۰ساعته را به ۶ ساعت کاهش داده است.

مسافر پرواز ۷۳۷ رم به تهران